

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
octombrie 2016 (Anul VIII) Nr. 92 (10/2016)

BOEM@

Live Literature

octombrie 2016 (Anul VIII) Nr. 10 (92) - 42 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

10 / 2016

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef: Cristian Biru
Redactori: Valeriu Valegvi, Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, Paul Sân-Petru, A.G. Secară, Dimitrie Lupu, Denisa Lepădatu, Maria Ieva, Cristina Roșu
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu
Colaboratori: Maria Timuc (București), Tănase Carașca (Tulcea), Luca Cipolla (Italia), Dan Verejanu (Chișinău), Melania Cuc (Bistrița), Petru Jipa (Germania), Corina Petrescu (Satu Mare)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul **www.boema.inforapart.ro** actualizat permanent de: InfoRapArt
Email: boema@inforapart.ro, petrerau@yahoo.com
Telefon: 0726 337376, 0740 596225
ADRESA REDACȚIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

- În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.
- Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF etc.) și să conțină diacritice.
- Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Mihail Gălățanu (p.3), Virgil Costiuc (p.6), Valentină Balaban (p.11), Elena Netcu (p.15), Carmen Huzum (p.19), Dorian Marcoci (p.24), Magda Hărăbor (p.34), Lilia Manole (p.37), Florin T. Roman (p.39), Ludmila Ciobanu (p.39), Omar Khayyam (p.40), Rainer Maria Rilke (p.40)

Proză: Tănase Carașca: Doctorul (p.8), Titi Damian: Ruina - fragment din volumul IV al romanului Muscelenii (p.30)

Eseu: Gheorghe Șeitan: "Rama din Carpați și legendarul Negru-Vodă" (p.25)

Cronică de carte: Dumitru Anghel: In memoriam... #Colectiv de Lucia Pătrașcu (p.4), Gheorghe A. Stroia: Viața, o aceeași farsă fără de sfârșit, rețrăită la indigo de mereu alți și alți actori? (p.16)

Filosofie: Ionel Necula: C. Rădescu-Motru - filosoful în vreme de ciumă (p.21)

Note de lectură: Ioan Tofan: Omul din subterană (p.28), Ioan Toderiță: Jocul mirărilor de Lucia Pătrașcu (p.35)

Istorie literară: I. Stavilă: Mircea Vulcănescu sub teroare securistă (p.12)

Epigrame: Aurel Scarlat: Epigrame (p.20)

Istorie: Ana Maria Cheșcu: Documente consulare franceze - consulul francez Wiet (p.38)

Umor: Marius Zaharia: Marea Britanie vrea să reintre în UE (p.33)

Eveniment: Constantin Oancă: Dublă lansare de carte la Tecuci (p.5), Lucia Pătrașcu: Sărbătoare literară (p.18)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.41)

Grafică:

Coperta I: Jim Warren - "Fantasy Art"

Coperta a IV-a: N. Grigorescu - Fata cu flori de câmp

Interior: desene de Elena-Liliana Fluture

www.boema.inforapart.ro

Mihail GĂLĂȚANU

Desprinși de lume

Noi, aici, la Belle-Arte,
suntem
cam detașați de lume.

Suntem
cam ca la eremiți. Cineva
ne-a despiciat
cu cuțitul
de lumea exterioară. Și a băgat,
pe urmă,
la loc,
cuțitul în teacă.

Noi suntem un fel de mânăstire
de înfrumusețare a răposaților.
Un salon plin de poftă de viață. Și chiar pofta
de viață
le-o zugrăvim
pe chip. Îi facem cu mult
mai puternici
și mai puțin blazați.
Noi, doar cu morții
suntem frați

În fiecare femeie mama mea părul și-l răsfirea

În fiecare femeie, blondă sau brună,
Mama mea părul negru și-l răsfirea.
Fiecare împrumuta, pe rând, unghiile ei
Și rochiile ei le îmbrăca
Și intra în pielea sa.
Mă îmbăia.
Mă înfășa.
Mă descânta.
Își dădea buzele cu ruj din rujul ei
Și s-oglindea în oglinjoara sa.
Cu rimelul ei dulce ochii ei rimela.
Aceleași furouri și aceeași lenjerie de corp pe ea își punea
Și, minune mare, ce întâmplare, întotdeauna aceeași
mărime purta.
Mama mea n-a lăsat altă femeie să mă atingă.
Și io m-am născut, ca și fiul meu, doar din dragoste pentru
ea.
Mama mea e fragedă încă, tare fragedă,
E o adolescentă care se plimbă de cincizeci de ani agale
Pe aceeași alee, la aceeași margine de șosea.
Mama mea nu va muri niciodată.
Părul ei nu va albi.
Ochii ei nu se vor încețoșa.

Pentru că, imediat, ar veni
Toate femeile lumii să moară în locul ei
Sau să îmbătrânească
Și chipul mamei mele pe rând l-ar purta.
Fiecare s-ar repezi, fericită, să fie,
Numai pentru o clipă,
Dar ce spun io, pentru doar o clipită,
Numai și numai pentru o clipită,
Mama mea.
Și apoi să predea ștafeta mai departe. O cabină
micuță
Și cochetă,
O cameră de artistă, cu subretă și trusă de
machiaj,
În care mama mea învie, oricine ar intra.
Sunt fericit, da, fericit, pentru ca oricât voi trăi,
Voi fi atât de iubit. Și le mulțumesc celorlalte
mame c-au înțeles
Să fie în sfârșit mama mea.
Tot ce-mi doresc este doar să fiu tatăl meu
tânăr, încă foarte tânăr
Și să mă plimb, alene, la margini de șosea.

Blues de gestație

te-aș lăsa gravidă
numai cu privirea
pântecul tău
ar crește
desigur
ar crește
până i-ar veni
menirea
și l-ar ajunge
din urmă
sorocul
te-aș lăsa grea
numai cu saliva sărutului
numai
cu gustul
împreunării
neîntâmpate
încă
împreunării
neîmpreunate
rutului
te-aș lăsa gravidă
numai cu respirația
mea
grea
ca
gravitația
și ca marea
în toată
împrejurarea

Dumitru ANGHEL

IN MEMORIAM... #COLECTIV de Lucia PĂTRAȘCU

Volumul de versuri „*In memoriam... #Colectiv*”, Editura „Lucas”, Brăila, 2016, 76 de pagini, semnat de scriitoarea Lucia Pătrașcu, adună un număr însemnat de poeme născute din șoc, violență spirituală, întâmplare tragică, cu efecte emoționale în prag de... „atac de panică”, din imagini cutremurătoare, alimentate de... „spectacolul” dramatic în sine dar indus și din excese de publicitate media, pe fondul unor suferințe umane individuale, speculate imoral, patetic și lacrimogen, deși doar victima sau victimele colective, direct implicate, trăiesc cu adevărat grozăvia întâmplării, întâmplărilor nefericite.

Accidentul tragic din toamna anului 2015 de la Clubul „Colectiv” și „spectacolul” mediatic oferit de televiziuni au impresionat sincer și dureros miile de telespectatori și au avut un impact devastator asupra omului cinstit! Din păcate, ca de obicei, adevărații vinovați rămân nepedepsiți, și doar câțiva „acari de-ai lui Păun” trag ponoasele „de ochii lumii”!

Și, se mai întâmplă chiar ceva și mai spectaculos, la limita condamnabilă a faptului imoral. Victimele, adevăratele victime, cu cortegiul lor de suferință, sunt uneori înjosite chiar de cei apropiați, rude, părinți, prieteni, care, printre lacrimi și patetice manifestări de suferință, anulează și compromit egoist și imoral toată drama și, până la urmă, chiar impasul lor sufletec, real și dureros, prin despăgubirile, nu neapărat morale, ci financiare! Nu este cazul dramei de proporții naționale de la Colectiv, dar permiteți-mi un Intermezzo pe tema afirmațiilor anterioare:

...Familia copilului nevinovat și pur, de nici patru ani, omorât de o haită de câini, care a impresionat o țară întreagă, a primit despăgubiri financiare considerabile pentru moartea tragică a copilului, spre satisfacția celor doi părinți... nefericiți!?, pe care îi acuză de „malpraxis” moral, dar nimeni n-a acuzat-o pe bunica tembelă, care a stat la taclale cu alte nepăsătoare ca ea, în loc să-l supravegheze pe nepoțelul său. Surioara îndurerată de moartea doctoriței-rezident în tragicul accident aviatic din Munții Apuseni a solicitat vocal și gălăgios despăgubiri bănești și le-a primit, spre bucuria sa imensă, pentru că, printre „lacrimi de crocodil”, după afirmațiile unui comentator tv, și-a oferit o excursie în Dubai!?! Pentru câțiva conaționali plecați din țară și morți, tragic și nefericit, în Italia, într-un cutremur devastator, primul-ministru s-a deplasat la fața locului, a ajutat familiile nefericite și... a decretat *Doliu național*, adevărată tevatură de Operetă, dar nu se face nimic spectaculos, nu se dau despăgubiri pentru victimele

zilnice de câte 15-19 oameni de pe șoselele patriei...

Din păcate, oameni ca noi plângem sincer la toate dramele și suferințele văzute pe ecranele televizoarelor! Fiecare are propria reacție! Reacția doamnei Lucia Pătrașcu s-a materializat sincer și patetic în versuri, pe care le-a dedicat... *in memoriam*: „Celor nevinovați, secerăți de coasa nemiloasă a nepăsărilor”, după motto-ul postat în pagina 4, pe care l-a completat și cu un altul: „Pe cruce-i scris doar numele.. Și-atât!...”

63 de poeme scrise sub presiunea unor emoții sincere, cu o tensiune lăuntrică provocată de *nedreptatea* ca factor al... „necesității și întâmplării”, postulat filosofic din literatura de specialitate, dar și al implicării justițiare, rece și absurdă, acoperită de sindromul „*lex dura, sed lex*”, pe care îl consider cinic și încremenit în aparențele ușor imorale ale intransigenței inamovibilității, cu trimitere la victimele nevinovate de la *Colectiv* și „adevărații” vinovați.

Eu vreau însă să conving că doamna Lucia Pătrașcu este nu atât o... „victimă” a impactului mediatic de situații dramatice ci, mai ales, o *poetă sensibilă*: „A plouat cu neliniști când / peste voi ploua cu țipete. / Cu frică a plouat când / peste voi ploua cu foc. / A plouat cu durere când / peste voi ploua cu scrum. / Cu jale a plouat când / peste voi ploua cu răni arse. / A plouat cu deznădejde când / peste voi a plouat cu plecări. / A plouat cu întrebări când / peste voi ploua cu tăceri /... / A plouat... Și

(continuare în pag. 14)

Constantin OANCĂ

Dublă lansare de carte la Tecuci

Joi, 29 septembrie 2016, în cadrul ședinței de debut pe anul acesta a cenaclului literar „Calistrat Hogaș” al Casei de Cultură din Tecuci a avut loc o dublă lansare de carte: *Planetă Liberă și Sumbră* (poezie) a poetului și prozatorului Coriolan Păunescu și romanul lui Petre Rău *Evanghelia după Potop*, ambii gălățeni și membri ai Uniunii Scriitorilor. La ora începerii ședinței (16.00) „Sala Studio” era aproape plină. Între cei prezenți se aflau scriitorii: Violeta Craiu, Valentina Balaban, Lucia Pătrașcu (Brăila), Valeriu Valegvi, Virgil Costiuc, Petre Rău, Coriolan Păunescu (Galați), poetul Paul Spirescu (Adjud), apoi scriitorii tecuceni Vasile Ghica, Dionisie Duma, Eleonora Stamate, Vasile Sevastre Ghican, Tănase Dănilă, Marin Mârza, Ionel Necula, Carmen Huzum, Victor Acioacărlănoaiei, Constantin Oancă, Mihaela Gudană, Viviana Nadia Toporău, Mihai Ștefăniu, jurnalistul Iancu Aizic, membrii cenaclului literar, membri ai personalului Casei de Cultură, preoți, profesori, iubitori de literatură și artă. Moderatorii au fost scriitorii Dionisie Duma și Constantin Oancă.

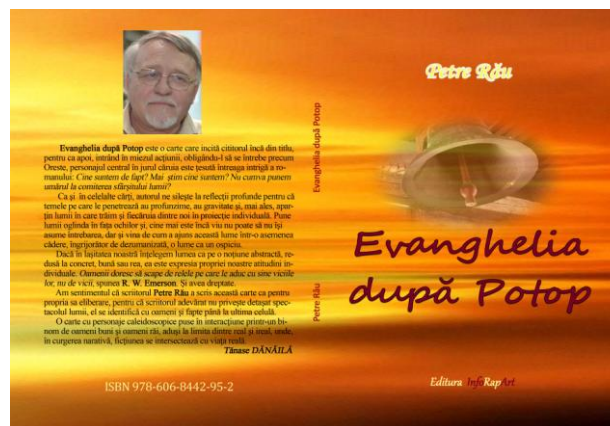

Mai întâi a fost proiectat un clip în care binecunoscuta chitaristă Tatyana Ryzhkova interpreta opusul „O zi de Noiembrie” de Leo Brouwer. S-a instalat după acest moment sonor o stare de pace și de încredere pentru ce va urma.

S-a început cu poezia lui Coriolan Păunescu. Titlul cărții *Planetă liberă și sumbră* este o metaforă pentru soarta lumii de azi. În ciuda libertății în care-și duce veacul, aceasta este văzută în culori sumbre, deoarece libertatea a degenerat în libertinaj. Dacă paharnicul de la Susa - Ieremia - plângea soarta poporului său în captivitatea babiloniană, Coriolan Păunescu deplânge soarta lumii de la început de secol al XXI-lea, despre care André Malraux spune că „va fi religios sau nu va fi deloc”. E suficient să ne oprim

asupra primelor poezii pentru a ne da seama de coerența mesajului său întretăiat de strigăte și suspine profetice. A se observa aici triada existențială: divinitatea, poetul-profet și lumea.

Realizarea artistică este asigurată atât de viziunea metaforică asupra lumii surprinsă în titlu, de detaliile figurative, cât și de arsenalul lingvistic propriu folosit. Limbajul expresiv cuprinde toată suita mijloacelor artistice: metafore, epitete, personificări, comparații, simboluri, oximoroane, sinestezii, antiteze etc. Iată câteva exemple: a) „galbenul vifor al miresmei de tei”; b) „turnul înalt și magic al serii”; c) „Norii așează stele de veghe pe culme / și se tânguie rătăcind pe mari înălțimi / zdrobindu-și memoria în sfinte fărâme / când din cer coboară aprinși heruvimi”. Materialul lingvistic folosit aparține domeniilor arhaismelor, cuvintelor în uz și neologismelor în funcție de sensurile exprimate, de starea de spirit și coloristica ei: ardicat, turbion, genom, suspect, crom, strident, spirală. Fondului i se acordă întâietate vizavi de formă. Uneori abandonează rima, însă măsura versului este conservată, asta demonstrând aplecare și spre poezia modernă (ca la Lucian Blaga). Între muzica exterioară (care a făcut și mai face încă destulă carieră) și cea interioară pare a opta pentru cea de-a doua. Felicitări pentru condeul bine temperat, ce ne vorbește și de un om pus la punct în aceeași măsură.

Evanghelia după Potop de Petre Rău vine să reconfirme adevăratele calități de prozator ale autorului, după „Mogoșoaia - istoria unei tragedii” (care a cunoscut trei ediții) și „Orologiul de nisip”. Termenul „Evangheli” trimite la viața religioasă monahală, iar „Potop” este numele unui călugăr (Vladimir Potop) pripășit la Mănăstirea Buciumeni, primit nu din rațiuni duhovnicești, ci mai degrabă pragmatice, acesta fiind priceput la a ține diverse evidențe (pe calculator) ale locașului de cult. Acțiunea se petrece în spațiul nicoreștean (autorul fiind de origine din Fântâni, comuna Nicorești), cel al Mănăstirii Buciumeni și până la Șendreni (lângă Galați) și chiar Galați, iar ca timp se petrece în anii noștri. Personajul principal, Oreste, este tipul tânărului rebel, nedispus să se alinieze normelor societății, trăind pe cont propriu și binele și răul, alegând între libertatea interioară și rigorile legii pe cea dintâi. Se împrietește cu un minor, Codrin, manifestând față de

(continuare în pag. 27)

Virgil COSTIUC

La ora optsprezece și douăzeci și șase minute
 este încă lumină
 tot ce este ființă
 așteaptă ca timpul
 să curgă în aceleași tipare
 fără vreo dramă
 cursiv
 palpabil, cât mai firesc;
 la ora optsprezece și douăzeci și opt de minute
 este încă lumină
 frunzele copacilor sunt verzi argintii
 câte o jumătate de opt îngemănat
ying yang
 reprezentând o linguriță
 într-o cană cu aer plină de mirosuri
 este lumină și sunt flori în fereastră
 aerul e cald și plăcut
 afară și aici în cameră
 ticăia un ceas, invizibil,
 dar timpul stă pe loc
 privind dincolo de vitrină
 nicio imagine nu se materializează
 după planuri cu umbre
 la primul copac din stradă
 și spre masa ta,
 în fața hârtiei albe
 o continuare spre un altul
 sau asociere umană;
 la ora optsprezece și treizeci de minute
 se face brusc întuneric
 atunci afli că ești pe o curbă
 a spațiului, în timp ce soarele
 cade într-un gol interior
 inversul lucrurilor palpabile
 și a scurgerii timpului
 poate mai mult însuflețite
 într-o liniște asurzitoare
 de întuneric

Vreau să fie numai al meu,
 spațiul care mi-a dat naștere,
 să pot afla ce combinații chimice
 mi-au hotărât sexul,
 și dincolo, dacă există,
 o lume, altfel orânduită,
 cu embrioni rătăciți
 căutând o utopie a perfecțiunii
 cum îmi va fi viața
 liniară sau în zigzag
 dacă a existat la început un proiect,

un desen abstract,
 tridimensional,
 dacă pot gândi, cum a fost înainte
 de a se naște Hristos
 pot gândi și după ce nu voi mai fi
 pentru că înaintea mea, nefiind un om ales
 nu a existat bucurie sau tristețe,
 să mă compar și la care să mă raportez
 sau eu am fost absent,
 ca și atunci când n-o să mai pot
 percepe lumea într-o continuitate
 ce parte mai rămâne de revendicat

Totem

Dacă se va întâmpla, într-o zi,
 să cadă de pe raft cutia de tablă
 pe care scrie *cafe vitto* plină cu șaibe,
 șuruburi și piulițe
 nu numai că se vor împrăști pe balcon,
 dar îmi va speria și papagalul roșu
 care își va lua zborul
 prin toate cele deschise, spre libertate,
 și că trebuie în lipsa lui să reconstruiesc
 fără vreo schiță
 un ceas vechi, tip CFR,
 care într-o primă parte a vieții mele
 mi-a spațiat timpul în mod rațional,
 și pe care l-am înlocuit
 cu o mică ființă, imprezibilă
 care m-a reprezentat
 până la imitație
 dându-mi în acest fel iluzia comunicării;
 uneori, idolii nu ți-i alegi,
 ei te aleg pe tine
 și fug când se satură sau cad
 într-o altă dimensiune
 spre o altă identitate
 și jumătatea ta se mută
 niciodată în prezent,
 ci înainte de-a te naște
 sau după ce nu mai ești.
 Presimt că într-o zi
 cutia de tablă pe care scrie *cafe vitto*
 va cădea de pe raft
 și tot trecutul meu populat cu idoli vremelnici
 va dispărea

Prea multă fericire sau tristețe
 strică un echilibru
 la timpul prezent-viu
 se vrea nimicul, adică
 o mare iubire,
 un vis ca o tufă
 urâtul fardat la chip și colțuri șlefuite
 vrea să trăiască, să trăiască pur și simplu
 fără să se implice
 a trăi în orb și raza de lumină
 să fie îndreptată înăuntru ca într-o peșteră
 reflectând esențe
 lumină și întuneric, cunoaștere și ignoranță

(continuare în pag. 7)

egală distanță între grafit și diamant
de bine și de rău
între sătul sau flămând
sărutat pe un obraz,
unde a primit deja o palmă
la fereastră flutură o perdea
o creștere a pulsului
o emoție ucigașă
o sărbătoare, inevitabil
după ea o tristețe,
și atunci pentru ce toate aceste zbateri
până la rezonanță
la prezent-viu
apt de extreme

Uneori, printr-un efort
într-un anumit loc
și un anume timp
pot dispărea
și nimeni nu știe
dacă mai sunt
prezent-viu
pe o gradație a minții
racordat la aceleași idealuri
sau o imagine ce dispăre
la prima luminiscentă
într-un trecut-viu sau
în timp ce
tot mai absent sau silit
să particip
la forșpanul creației
unui viitor-trecut
dacă și astăzi șterg teighele de sânge

Ciudat, am reușit să repar
pentru prima dată
o râșniță de cafea
ultima a expiat pe un blat
fără vreo șansă
sau dacă este adevărat
că poți dovedi cât de util ești
dând naștere unui nou obiect
doar pentru a-ți dovedi
că ai ceva în creier
am putea vorbi
despre un mecanism organic
într-o fantă a timpului
un univers ce trebuie să-l valideze;
este adevărat
unele lucruri capătă viață
după ce moare creatorul
care are și el, până la urmă,
un mecanism organic
pe o scală a inutilității
(un inutil-mare
sau pur și simplu un inutil-mic)
altfel cum se explică
de ce unii oameni devin inocenți
sau apatici până la absență
poate chiar unul dintre aceștia

a construit râșnița de cafea
și odată cu reparația mea
renaște
îi creez o nouă dilemă
ceva între ce a dorit
și ce a rezultat, oricum
prim-planul va fi al ființei
iar când se va întâmpla
o nouă reactualizare
voi fi aspirat și eu

Domnului profesor Dinică
La cursul de sociologie
din inerție notez pe caiet
literă cu literă status-urile sociale
Din-ul german, Astma, Gost-ul, Norme française
doar trăim în Balcani
și bunul meu profesor știe
de scândurile bătute în cuie, încă verzi,
ce s-au curbat la extremități
nici măcar vitejii mioritici
născuți sub flamura capului de lup
nu se mai excită
bunul meu profesor știe
de vorbește egal și plăcut
nu simte nevoia să strige-n agora
unor aleși să-și apere țara
aici, nu mai avem nimic de apărat
platonice ne numărăm din zece în zece
după o știre citită într-un ziar:
*Plutonul indonezian era compus din cinci soldați,
doar unul singur avea pe țevă un cartuș calp.
Foc!*

Am continuat să audiez din Durkheim
despre putere și valoare
și imaginea unui om legat la ochi,
lipit de un zid
a rămas și după ce profesorul a părăsit sala

Plaja unde femeile își dezgolesc bustul

La vârsta a treia
sânii le păreau boabele
unui ciorchine stafidit
pungi golite de ambră
pe statui din mângâieri
Oh! livadă a tinereții
vin să ne impună: priviți-ne!
suntem goale, fără pudoare
vă intuim mărimea de sex
în albe scoici de mare
cu perle i-am împodobit
să ne strige: mama
cum înfiora vuietul mării
alăptarea de îngeri
și soarele trebuie să ne umple
cele două ulcioare.
Într-o secundă am surprins
un nod filogenetic
sau un accident.

Tănase CARAȘCA

DOCTORUL

Spitalul nu este un loc benefic, unde să te duci pentru că acolo te-ar atrage ceva anume. Spitalul e un loc pe care majoritatea oamenilor normali îl urăsc, îl ocolesc și nu își doresc să ajungă acolo, niciodată. Și totuși, la spital merg și oameni normali, care acolo muncesc în folosul celor mulți: medici, asistenți, infirmiere, portari și câți nu or mai fi...

În toamna anului 1975, pe când mă cățarasem deasupra vârstei de 25 de ani, la Sulina fiind, într-o dimineață de duminică am simțit un junghi puternic în șoldul drept. M-am oprit pe loc și am făcut câteva mișcări. Durerea s-a estompat și am încercat să trec peste moment, într-un cuvânt, să depășesc dificultatea apărută din senin, neluând-o în seamă. A trecut și nu a trecut, dar în scurt timp am sesizat dureri la articulațiile degetelor de la mâini. Cineva mi-a recomandat un doctor, pe nume Boțocan, foarte apreciat la nivelul Spitalului Județean. Era șef de secție, singurul medic doctor în medicină pe care-l avea Tulcea pe vremea aceea, un om de mare valoare pe care majoritatea oamenilor îl apreciau pe bună dreptate. Am ajuns la el fără mari dificultăți, doar că am cerut să mă vadă doctorul Boțocan. După ce m-a ascultat, m-a pus să întind mâinile și le-a privit cu atenție.

-Da, cred că este vorba de o poliartrită reumatoidă, o boală ce, predominant apare la femei, pentru că ele lucrează cu mâinile în apă rece, spală vase, rufe... La bărbați este mai rară și se datorează, din câte se știe, unei infecții existente în organism. Eu nu mă pronunț deocamdată, dar după ce facem niște analize, vorbim.

Mi-a dat trimitere la laboratorul de analize și în urma verificării acestora și vizualizării filmelor, dr. Boțocan privindu-mă cu o expresie ce exprima doar compătimire, mi-a spus:

-Băiete, bănuielile mele se confirmă. Te-ai procopsit cu o boală nenorocită care se numește poliartrită reumatoidă, și care, dacă vrei, sună și mai urât, numindu-se poliartrită cronică evolutivă. Boala asta nu te omoară, dar te chinuie, te schilodește, te aduce într-un hal de te face să-ți dorești... de-aia îi spune evolutivă. Din câte cazuri am întâlnit, îți pot spune că este o nenorocită de boală care nu prea are leac, dar o să vedem ce putem face. Deocamdată o să te internez la mine în secție și o să facem și alte analize, apoi vom lua de comun acord o hotărâre.

Surprinzător... "vom lua o hotărâre de comun acord", asta era ceva nou pentru mine, înțelegând că la luarea acestei hotărâri aveam și eu un cuvânt de spus. Acest doctor, nu un oarecare, nu îți permitea să ia o

hotărâre fără să-mi ceară părerea... M-am internat în Secția Medicală II condusă de domnia sa și m-am bucurat de o atenție deosebită. Asistentele erau în jurul meu, eram măgulit de atâta atenție, din partea tuturor cadrelor din spital. Și asta, doar că îi picasem cu tronc doctorului Boțocan, o simpatie spontană și deloc interpretabilă. Pur și simplu, m-am bucurat de atenția doctorului, fără a face nici cel mai ne semnificativ gest. După ce a încercat variante de tratament, mi-a dat trimitere la București la Spitalul de Urgență Floreasca, la prof. dr. Nestor Remus, un om extraordinar care m-a supus unui tratament cu săruri de aur (Tauredon), pe care l-am urmat, câte o injecție pe lună, tratament de lungă durată care m-a salvat de la o degradare fizică timpurie. Tot Domnia Sa m-a trimis la Centrul Metodologic de Reumatologie Ion Stoia, din București unde m-am bucurat de tratamentul de specialitate al multor medici dintre care, pentru veșnicie îi pomenesc pe dr. Constanța Irimescu și dr. Emilia Georgescu. Am făcut această trecere în revistă a problemelor cu care dr. Boțocan m-a pus în contact și care mi-au fost de un real ajutor, mai ales pentru vârsta mea de-acum. Dar de dr. Boțocan Valentin am și alte amintiri ce merită relatate.

Când era de gardă, iar eu eram internat în secția lui, venea la mine în rezervă și stăteam ore întregi „la gargară” discutând subiecte diverse, plăcute și așa, ore bune din noaptea lui de gardă, dar și a mea de stat în spital, treceau fără să ne dăm seama. Doctorul aducea câteva sticle din acelea consacrate de Pepsi Cola și cu acea băutură ce nu se găsea la orice colț, deci era foarte căutată, ne delectam, serveam din când în când câte-o gură direct din sticlă și discutam... Era un mare vânător și pescar amator și asta era un subiect preferat de bunul meu prieten-doctor, mai ales că era și vicepreședinte al Asociației Vânătorilor și Pescarilor Sportivi din jud. Tulcea.

Eu aveam o barcă pescărească pe care o țineam la un unchi de-al meu la Parcheș. De fapt, o țineam în micul „port” pescăresc, dar vorba vine așa, că unchiul Panait avea grijă de existența ei în bune condiții. Aflând de barca din dotarea mea, doctorul mi-a propus imediat o escapadă, la un pescuit pe balta Parcheșului, acceptată de mine fără rezerve. Am pregătit împreună cu el această ieșire, am stabilit ziua când să o materializăm, pe cine să mai luăm...

Doctorul, amator de pescuit și vânătoare, avea în proprietate privată, numai el știa de unde și cum, o mașină de teren, din categoria celor care pe timpuri li se spunea IMS-uri. Mașini de teren făcând parte de regulă din dotarea întreprinderilor, deci mașini considerate de lux, ce deserveau directorii. Era prin anul 1976 și o asemenea mașină intra foarte greu în stăpânirea cuiva ca proprietate privată, iar cel ce își permitea așa ceva, era cineva!. Doctorul, bine văzut la toate nivelurile, de ce să nu recunoaștem, dispunea de fondurile necesare unei asemenea achiziții, având pasiunile de care vă povesteam, așa că nu a pregetat să arate că poate...

În ziua stabilită, pregătiți cu tot ce ne trebuia, ne-am urcat în IMS eu, un prieten al meu, Mitică Neagu, un alt doctor și bineînțeles, colegul de pescuit, dar

(continuare în pag. 9)

și șoferul nostru din ziua aceea, dr. Boțocan. Într-o formă de zile mari, tuspătru am purces către Parcheș, un sat de pe malul bălții, la cca. 20 km. de Tulcea, unde eu aveam barca. Ajunși la destinație pe o vreme însorită, fără nici un petec de nor pe boltă, ne-am urcat în barcă și ne-am afundat pe canalele tăiate prin stufăriș, înspre locurile ce le-am bănuțit a fi bune de pescuit. Au trecut 2-3 ore, timp în care am prins ceva pește, când dinspre sud s-a auzit un tunet slab. Ne-am ridicat privirile, apoi le-am coborât asupra undițelor spunându-ne fiecare în gând: "nici un pericol, e prea departe să ne amenințe pe noi". Ne-am văzut în continuare de treabă fără comentarii, că doar la pescuit nu se vorbește și după 15-20 de minute am auzit altă hurducătură de tunet mult mai aproape. Doctorul, după ce a privit cerul, a început să-și strângă sculele, sugerându-ne și nouă să ne grăbim, deoarece drumul în coborâre destul de abruptă din sat spre baltă era săpat în argilă, care udă, devenea un adevărat patinoar ce ar fi fost imposibil de urcat. Ne-am grăbit, m-am așezat pe locul vâslașului și dă-i... grabă, că urgia părea că nu ne va ocoli și ne va bloca șederea acolo pe malul bălții pe timp nelimitat. Am ajuns la mal, ne-am cărat bagajele în mașină și în timp ce eu încuiam barca pe locul de staționare, am văzut pe drumul săpat în malul argilos un milițian alergând spre noi transpirat, cu cascheta săltându-i pe cap la fiecare pas. După ce mi-am asigurat barca, m-am deplasat spre mașină, unde colegii mei pescari, imbarcați deja, mă așteptau. I-am atras atenția doctorului că avem oaspeți care sigur ne vor cere socoteală în legătură cu prezența noastră în acel loc. Milițianul, un tânăr sergent major, probabil fără prea multă experiență și-a aranjat cascheta căzută pe ochi peste transpirația frunții înguste, și-a aranjat cât de cât ținuta, s-a prezentat regulamentar salutând, că și ei milițienii făceau ca șiăștia de-acum, apoi a cerut pe un ton autoritar:

-Actele mașinii, vă rog, adresându-i-se dr. Boțocan.

Acesta i-a pus la dispoziție tot setul de acte, dar milițianul, după ce s-a văzut stăpân pe situație, i s-a adresat pe un ton mai mult decât autoritar:

-Directorul dumneavoastră știe că ați plecat cu mașina la pescuit?

-Nu, a răspuns doctorul calm.

-Păi asta e! Plecați fără să vă gândiți că (!) consumați benzina întreprinderii, doar ca să vă faceți voi poftete. Aceasta este o abatere gravă care se sancționează conform art...lit...din legea...Și să știi tovarășe, că îl voi informa și pe directorul dumneavoastră, să știe și el cum folosiți mașina întreprinderii în interes personal. Permisele de pescuit, ni s-a adresat el apoi nouă celorlalți trei din mașină.

Din fericire, toți aveam permise de pescuit, așa că după ce le-a cercetat cu atenție, milițianul ni le-a înapoiat cu o grimasă care exprima o doză de nemulțumire. În această situație care nu-l mulțumea deloc, s-a întors spre doctor și făcând rabat și de politețea pe care o afișase până atunci, se adresă răstit doctorului:

-Și tu, permisul!

-Eu n-am permis, a îngăimat doctorul, înțelegând că milițianul își iese din pepeni și în această situație devine vulnerabil, tocmai bun de taxat.

-Păi mașina furată, permis nu, e grav, conform art... lit...

-Eu am legitimație, l-a privit doctorul cu compătimire stând pe scaunul șoferului, cu piciorul drept pe pedalieră și cu stângul sprijinit pe solul ce începea să fie stropit de picăturile rezezi și mari cât bobul de mazăre. Nu mai am timp de tine băiete, că dacă mai pierd timpul mă apucă ploaia și nu știu dacă mă poți scoate dumneata de aici. Repede, dar foarte repede, uită-te în legitimația mea și ai să vezi că sunt vicepreședintele Asociației Vânătorilor și Pescarilor Sportivi din jud. Tulcea, iar dacă știi să citești, a ridicat doctorul tonul pentru că ploaia se îndesea, uită-te în certificatul de înmatriculare al mașinii și ai să vezi că obiectul acesta este proprietatea mea.

Milițianul a făcut ochii mari și fără să se mai uite în actele incriminatoare până în acel moment, i le înapoie doctorului, duse mâna la chipiu și salută militărește strigând atât de tare că aproape a acoperit zgomotul produs de un tunet chiar deasupra noastră:

-Să trăiți!

Milițianul, o fi fost el prost, dar și-a dat imediat seama că nu are de-a face cu oarecine și a încercat să mai șteargă din impresia creată, dar doctorul văzându-se cu actele în mână, nu mai pierdu nicio clipă, trânti ușa și demară în trombă aruncând de sub cauciucuri stropi de noroi proaspăt pe fața și vestonul „organului” care a rămas cu gura căscată pe malul bălții fără a mai simți că ploaia se întetea.

În vara aceluiași an, probabil că după acest pescuit cu năbădăi, am făcut împreună cu dr. Boțocan o vânătoare de mistreți. Nu știu dacă era permisă în acea perioadă vânătoarea mistreților, dar sub oblăduirea unuia dintre șefii vânătorilor și pescarilor din Tulcea, nu ne-am mai pus această problemă. Unul dintre vecinii mei pădurar, a știut el pe unde să ne ducă și într-o noapte, pe când grăul era tocmai bun de secerat, Toader Bosoi, pădurarul ne-a purtat spre Mira, o poiană mare, de câteva sute de hectare, în mijlocul pădurii de deasupra dealurilor Sariciei. Două guri de foc, doctorul și pădurarul și doi însoțitori, fratele meu și eu, ne-am plasat în echipe de câte doi, la distanță relativ redusă unii de alții, pe o ridicătură de pământ ce ne oferea o bună vizibilitate periind cu privirea vârful spicelor din lanul ce se unduia lin sub razele lunii. Cred că ațipisem lângă doctor, când o lumină țâșnită din lanterna montată sub țeava armei a sclipit, urmată imediat de o detunătură.

-L-am lovit, a spus Boțocan cu o bucurie ce i se citea în vocea strangulată de emoție. Și e un porc mare!

I-am auzit pe ceilalți doi alergând înspre noi, ne-am ridicat și cu pași prudenți, toți patru ne-am apropiat... În lanul de grâu zăcea un ditamai porcul mistreț de vreo 200 kg. căzut pe o parte. Cei doi vânători s-au apropiat cu mare atenție de animalul împușcat, luminând cu lanterna și cu arma pregătită să tragă în orice moment. Mistrețul este foarte periculos atunci când se simte încolțit, dar mai ales, când este rănit. În disperare, atacă și sfășie cu colții lui imenși tot ce mișcă și probabil că după urs, este cel mai periculos vânat ce trăiește pe meleagurile

(continuare în pag. 10)

noastre. Îmboldit cu țeva armei, porcul nu a mișcat, semn că era mort. Cercetat cu atenție, s-a dovedit a fi o scroafă mare care nu avea purcei mici, nici nu era gestantă, motiv de bucurie în plus pentru vânătorii care nu agreau ideea împușcării unei mame gestante sau, care alăptează. În semn de victorie, ne-am așezat pe corpul lung al scroafei și am simțit căldura emanată de trupul lipsit de viață, dar încă destul de cald. Cu excepția doctorului, care nu fuma, noi ceilalți ne-am aprins câte o țigară și am savurat momentul victoriei. Pe la jumătatea țigării, am simțit deodată un tremur și realizând că sursa se afla chiar sub fundul meu, am sărit în sus înspăimântat și am strigat gătuit de emoții:

-E viieeeeeee!!!!!!!

În acel moment, „moarta” a țâșnit de sub vânătorii care aveau armele abandonate pe jos și... dusă a fost! Până s-au ridicat, până și-au luat armele și le-au armat, până au aprins lanternele... “prinde orbul, scoate-i ochii”, scroafa a fugit, iar noi am rămas ca niște stane de piatră uitându-ne unii la alții speriați și nevenindu-ne să credem că ceea ce ni s-a întâmplat este real.

După ce ne-am revenit din șoc, am realizat că am avut un noroc chior că scroafa nu ne-a atacat. Putea să ne sfârtece pe toți, sau chiar să ne omoare cu ușurință, dacă nu ar fi avut doar gând de evadare. După ce ne-am liniștit, i-am urat scroafei reînviată, zile multe, senine și liniștite, ne-am urcat în IMS-ul doctorului și ne-am întors acasă doar cu o spaimă zdravănă și cu amintirea acelei vânători de pomină.

Altădată, în același loc, adică în Mira, am trăit o întâmplare aproape identică. De data asta, porcul lovit, nu a căzut, ci a reușit să intre în pădure pierzându-și urma. Un vânător cu destulă experiență știe când ținta este atinsă, mai ales în cazul animalelor mari, în care se folosesc cartușe tip breneck, trei la fund sau glonț. La impactul cu punctul lovit, se produce un zgomot înfundat, ca o plesnitură. În cazul ratărilor, lipsește acest ecou și atunci vânătorul mai așteaptă, sau renunță.

La experiența lui, dr. Boțocan, acum vânător cu acte în regulă, dar probabil pe post de braconier, avea convingerea certă că a lovit porcul și cu toate că acesta dispăruse în pădure a insistat ca la lumina lanternelor să scotocim fiecare tufiș, lăstăriș, pe după copaci, unii cu diametrul de peste un metru, circa 100 de metri în interior în căutarea trofeului, căzut, sigur. Timp de o oră, sau chiar mai mult, am scotocit cum s-a putut, în condiții de noapte și cu teama că porcul rănit, dacă nu a murit, ne poate ataca prin surprindere. Nu l-am găsit, spre părerea de rău a tuturor, dar mai ales a doctorului care o ținea morțiș că el a lovit porcul mortal...

A trebuit să renunțăm la căutări pentru că se făcuse târziu, iar oboseala umblatului prin pădure, adăugată la starea de spirit, dar și efortul consumat peste zi, își spunea cuvântul. Am plecat acasă, la țară și ne-am culcat cu gândul la mistrețul nostru, pierdut.

A doua zi, dis de dimineață, doctorul ne-a trezit pe toți, ne-a hăituit înspre mașină, ne-a imbarcat și încă somnoroși, am plecat din nou la căutări de porc împușcat. Din nou am luat pădurea la periat, de data asta mai bine organizați și beneficiind de lumina zilei. După circa 20 de minute de la începutul operațiunii de zi, l-am auzit pe Mișu, fratele meu, strigând:

-Veniți aici, l-am dibuit.

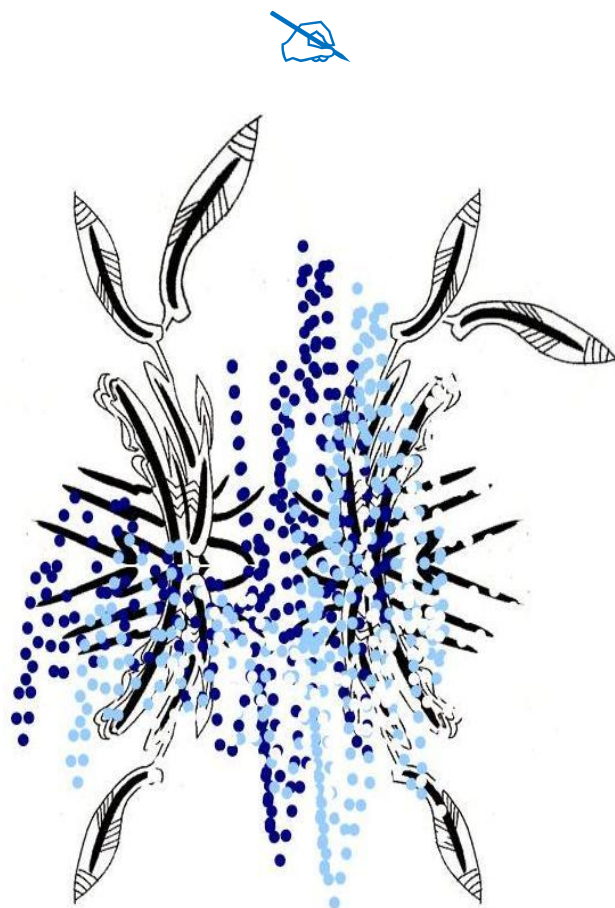
Ne-am grăbit toți spre locul de unde ne venise vestea. Întinsă pe o parte, o femelă mistreț zăcea nemișcată cu ochii sticloși larg deschiși. Mișu o îmboldise cu un băț să facă ultimele verificări preventive, dar nu mai exista nici un pericol. Scroafa, lovită destul de rău, a reușit să se târască înspre aparenta siguranță a pădurii, doar a-și da obștescul sfârșit în liniștea pădurii de foioase.

-V-am spus eu că am lovit-o?! ne-a privit doctorul cu reproș pentru că simțise că în seara precedentă ne cam îndoisem de încercările lui de a ne convinge.

Și ne-am convins, că nu de daiboj era el vicepreședintele AJVPS.

De câte ori veneam de la București, îl căutam pe doctorul meu și îl informam în legătură cu evoluția bolii mele, iar el îmi dădea sfaturi, discutam diverse, sau mai făceam câte o ieșire în natură la o partidă de vânătoare sau pescuit. Odată, când am venit și l-am căutat, nu l-am mai găsit... În urma unor duble neînțelegeri, la serviciu și acasă, și-a luat lumea în cap și a părăsit orașul, mutându-se la un spital într-o localitate tot de pe malul Dunării, în amonte de vreo 300 de km, semn că fluviul îi oferea forța de a trăi și a fi fericit. Nu ne-am mai întâlnit niciodată și nu am mai auzit nimic în legătură cu el.

„Doctore, încă sunt bine, mă pot mișca și sunt încă activ și mulțumită Domniei tale! Dumnezeu să-ți dăruiască multă sănătate, oriunde te-ai afla”.

Valentina BALABAN

Dorm...*Dorm...*

Muza se leagănă-n cord

Caută...

O mantră mi-ngână și bate,

La uși cu trei chei ruginite

În Crucea Luminii așteaptă;

Pecete de mir...

Suvenir?...

Trezită-n delir, fire nouă

Cu ochii în roua zorilor,

Mă-ncepe o cale nestinsă.

Deschid patru uși cu trei chei

Din rugul de cruce,

Mă duce...

*Dorm?...***Magul**

Poteci peste punțile șubreze,

Trăiri rătăcite în neguri oftate,

Târâte în colbul zidirii,

Tot urlă...

E fiara ce-nvârtește Karma.

Magul veacurilor

Corijează spre trecere

Nota la purtare

Cu media gândului nestins,

Din lacrimi...

Valențe*Valențe* elucidate în prezențe

Aparențe în clipe jucate,

Piscuri atinse, arzând,

Luminând, umbrind, luminând...

Valențele clipei, create

Cuvinte...poveștile Universului

Energii din dulce-amar

Aprinse...stinse...

*Valențe...***Stelarii visului**

Hotarele materiei înșămânțate

Prin amnarul iubirii

Cupidon, timpul săgetează,

Perpetuând Roza Vântului

În colbul crucilor,

Povestea erelor,

Din ape...spre munți tâșnind...

Stelarii visului,

Pe orbitele văzutele prezente

Prin Tine...

Semănătorul

Îmi îngân șoaptele divine...

Din razele răsăritului ridic geană,

Văd *semănătorul* cuvintelor, încolțind

Prin rouă...

Îmi încânt trezirea în diversitate,

Adulmec aromele zărilor deșarte

Însetată de-al cerului curcubeu

Spre nou...

Clepsidrele se-ntorc din ecou în ecou

În Iasoul Luminii, *Semănătorul...*

Vibrează-n oglinzile firii eterne

Din bob...

Cu voi...

Din astral, informații...schimbă destinul,

Inovează clipele, spre ferestrele muzelor

Pe puntea prezentului, angelice cioburi,

Enigme astrale prin noi...

Către voi...

Candela Cerului ce-adună rugile patimașe

Celor scriși în tină și apă cu foc de dor.

Pe calea urmașilor din ieri...primăveri,

*Cu voi...*În El...o agapă

Din vis...

Sosiri... plecări

Selecții...pasageri treziți într-o gară prăfuită.

Direcții...acarul cu mărul mușcat spre macaz.

Inserții...intruse momeli spre îngeri apteri.

Destinații...labirint prin misiuni și plăceri.

Incantații...magic călător în cuvinte și gând.

Corecții...*plecări-sosiri* cu lacrimi și ort.

Introspecții...lăuntric e Totul și Totu-i șuvoi.

Rug*Rug...*

Crugul cerului

Pe muzica sferelor,

Prin rugile trimise

De-un Univers în cădere.

Creatorul, uneltește,

Deformează zodiile,

În cioburi extinse

Ființând prezentului,

*Rug.***Albastrul...**Fantoma *albastră* din pană vibrează

Aprinde vidul, iscând absolutul creat

Albul resuscitat, paște-n turma muzei

Dor rumegat de-o nălucă pe-o geană

Baciul, din fluier spre sâmbură doinind,

Durerea-n *albasrtu* spre Tine le-adună

Prin ierni, și-alte turme-nnoite-n tăceri,

Așteptând firul ierbii...tot zburdă...

I. STAVILĂ

Mircea Vulcănescu sub teroare securistă

Dintre surprizele mai speciale furnizate de piața noastră livrescă din ultimul timp, volumul V din seria **Nae Ionescu și discipolii săi în arhivele securității** - consacrat terorii la care-a fost supus Mircea Vulcănescu în anii urgiei comuniste – mi se pare că poate fi așezat pe raftul cel mai de sus. Cu această carte, de fapt, întreaga serie încadrată sub acest generic, prestigioasa editură Eikon din Cluj s-a întrecut pe sine. Volumele acestei colecții reconstituie nu doar destinul unor mari personalități ale culturii românești, ci și hidoșenia unei întregi epoci care-a răspândit atâta durere, doliu și jale printre piscurile culturii românești.

La data ofertei făcută de Conducătorul Statului de a primi funcția de subsecretar de stat la Ministerul Finanțelor filosoful deținea deja funcția de director al Datoriei Publice din același minister. Fusese chemat la telefon de Conducătorul Statului în dimineața zilei de 25 ianuarie 1941 și întrebat dacă acceptă această funcție. Mircea Vulcănescu n-a răspuns imediat, a cerut un timp de gândire și abia *către seară am trimis o scrisoare domnului Mihai Antonescu, pe atunci ministru de Justiție, despre care știam că este om de încredere al Conducătorului Statului și cu care avusesem relații camaraderești și profesionale (...)* *I-am amintit că nu am făcut și nu înțeleg să fac politică și că, dacă ar fi după dorințele mele, aș prefera să roage pe Conducătorul Statului să se gândească la altcineva. Dacă, totuși, acesta consideră că în împrejurările în care ne aflăm chemarea pe care mi-o face echivalează cu un ordin militar, înțeleg ca funcționar al statului ce sunt, să accept acest ordin (p.22).*

Prin urmare, instalarea comunismului la putere îl găsește în această funcție, de subsecretar de stat la Ministerul Finanțelor, suficient pentru a fi inclus în lotul *vinovaților de dezastrul țării și de crime de război*. Se-nțelege că odată arestat, filosoful a intrat în malaxorul securist de tocat destine nevinovate. Păcat că editoarea Dora Mezdra, care a realizat această masivă lucrare (aproape 800 de pagini), n-a inclus într-o addendă complementară și notațiile filosofului, publicate de revista **Memoria** nr.5 (f.a.) sub titlul **Jurnalul de la Arsenal** în care descrie dramatismul arestării lui în cea noapte de catran, când trimișii securității i-au invadat casa, iar el, dintr-un simțământ ocrotitor, a renunțat să-și trezească fetele pentru a le oferi o ultimă îmbrățișare. Evident, la acea vreme, nici el, nici cei apropiați lui, nu bănuiau că nu-și va mai revedea niciodată casa și familia.

În apărarea sa depune un lung și documentat **Memo-riu**, prin care demontează punct cu punct toate învinuirile ce i se aduceau. I se reproșă, bunăoară, că a semnat decretul-lege nr.790 din 4 septembrie 1941, prin care administrația românească asupra Basarabiei și Bucovinei de Nord; iată una dintre multele explicații date de inculpat: *nu se dovedește nici că eu am ordonat edificarea legii, nici că legea a fost nedreaptă (subl.n.), nici că a fost de concepție hitleristă sau rasială, nici că a cuprins vreo măsură nedreaptă de aceeași concepție (p.47).*

Acuzația pe nedrept era extinsă și asupra lui Mircea Vulcănescu. În ședințele de guvern prezidate de Mareșalul Antonescu s-a discutat, e drept, și despre legitimitatea ofensivei armatei române dincolo de Nistru, dar nu el, ci Petrovici avusese o intervenție mai puțin chibzuită afirmând că *dacă până acum România a făcut o politică defensivă, așa cum spune Eminescu în versul lui: Eu îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul. Ne-a mers prost cu această ideologie. Acum, dacă avem posibilitatea de expansiune, s-o facem. Este un semn de vitalitate*. Vulcănescu luase și el cuvântul la acea ședință prezidată de Antonescu, dar avansase ideea unei misiuni civilizatorii.

Cât privește cealaltă acuzație, că *a activat pentru aservirea economică a țării în folosul Germaniei*, este demontată de învinuit cu acte, documente, cifre și tabele sinoptice din care rezultă convingător că țara noastră n-a fost defel dezavantajată în relațiile economice cu Germania.

A contat în vreun fel toate aceste dovezi pe-remptorii invocate de filosof? Nicidecum. Așa cum n-au contat dovezile niciunui din cei 18 foști demnitari care alcătuiau lotul *vinovaților de dezastrul țării sau de crime de război*. Curtea Criminală a IV-a din București a distribuit atunci o condamnare la muncă silnică pe viață - în lipsă (Ovidiu Vlădescu) iar restului de învinuiți le-a împărțit 162 de ani de temniță grea. Mircea Vulcănescu va fi condamnat ceva mai blând, decât foștii săi colegi de guvern - la 8 ani muncă silnică, însă din cauza morții neașteptate ca urmare a condițiilor inumane de detenție, n-o va putea executa integral. A încetat din viață la 26

(continuare în pag. 13)

octombrie 1952, la doar 48 de ani, spre bucuria regimului pentru care clasa muncitoare, ignoranța și grobianismul constituiau singurele ei repere valorice. De altfel, jumătate din numărul celor ce alcătuiau lotul foștilor demnitari întemnițați își vor lăsa oasele în închisorile comuniste. Avocatul Ottulescu, apărător al lui Mircea Vulcănescu și al lui Mircea Cancicov, a făcut, în susținerile sale, o imensă risipă de erudiție juridică, dar instanța a rămas neclintită în fermitatea cerută de noul regim.

A urmat, firește, recursul. *România*, pledează cu toată vigoarea avocatul Ottulescu, *a dobândit pe lângă mărfuri, în acel interval, de la Germania 5,5 vagoane aur și 118 milioane franci elvețieni, valorând în total peste 8 vagoane de aur* (p.245)

La 15 decembrie 1947 au loc dezbaterile la Curtea de Apel, unde Mircea Vulcănescu este asistat de avocatul Nicu Stănescu și de noii săi martori precum Octavian Neamțu, directorul Fundației Regele Mihai I, de dr. Vasile Voiculescu și de prof. Vasile Băncilă. Reținem din declarația acestuia din urmă: *În timpul când i s-au făcut propuneri de a fi ministru subsecretar de stat al Ministerului de Finanțe, mă găseam la el acasă și am văzut îngrijorarea de care era cuprins și mi-a declarat că va lupta din răzputeri ca să nu fie numit în acest post. Știu, de asemenea, că în 1940, eu fiind director al învățământului secundar, a stăruit călduros ca să confirm în post, adică rectific: să stărui ca să fie numit profesorul Mihail Sebastian, de origine evreu. Știu de asemenea că, în timpul când s-au ars cărțile în Germania, acuzatul Mircea Vulcănescu s-a arătat adânc revoltat și a scris cu această ocazie și un articol în care arăta eroarea care s-a comis și revolta sa suflătească. Adaog că atunci când a fost vorba să fie numit subsecretar de stat, mi-a spus că nu primește decât numai dacă va primi ordin* (p.321).

Ședințele se amână de la un termen la altul sub diferite pretexte. Cea din 14 ianuarie 1948, bunăoară, este amânată din cauză că intrarea în Palatul de Justiție este oprită în vederea sărbătoririi sosirii a primului ministru bulgar, Gheorghii Dimitrov.

Totuși, Mircea Vulcănescu depune un lung memoriu de 65 de pagini, intitulat **Ultimul cuvânt** în care, cu o logică impecabilă și cu o argumentație fără cusur încearcă să demonteze rând pe rând, toate învinuirile ce i se aduceau. Îl invocă până și pe Vasile Luca, noul titular de la Finanțe, care, într-o cuvântare din 1944, consacrată *Problemele refacerii românești* recunoaște că războiul, la noi, nu a făcut nici a zecea parte din distrugerile provocate, de exemplu, în Polonia sau în Jugoslavia, în alte țări care au fost ocupate de nemți (p.459). Memoriul filosofului rămâne și azi un model de analiză a costurilor suportate de poporul român prin participarea la operațiile de război. Nu mai reproducem din cuprinsul lui decât câteva fraze din încheiere. *Onorata Curte, aplicându-mi cu sau fără drept regimul de exterminare* (subl.n.) *la care am fost supus, vor preface, mai curând sau mai târziu pedeapsa Onoratei Curți într-o pedeapsă mai aspră, potrivit unor intenții rămase pentru mine de neînțeles. Și încă una: Patru ani mi-am cercetat toate actele, căutând să aflu, în activitatea mea publică, unul de care m-aș putea căi. N-am găsit* (p.462).

Bineînțeles că toate eforturile – ale inculpaților, ale

avocaților și martorilor - n-au schimbat nimic din asprimea pedepselor pronunțate anterior. Li se acordă însă dreptul la recurs, ceea ce înseamnă că li se prelungeau și speranțele. Pentru această nouă etapă juridică acceptă cu toții să fie reprezentați de același avocat, Hurmuz Aznavorian

În paralel cu demersul juridic au loc punerile sub sechestru asigurator ale bunurilor din locuințele inculpaților. Se-nțelege că fiecare familie încearcă să salveze cât mai mult din inventarele locuințelor sub pretextul că nu aparțin inculpaților, ci soției, dobândite ca zestre la căsătorie sau procurate prin eforturi personale. Familia Vulcănescu indică drept martori, care cunosc inventarul și proveniența fiecărui lucru din casă, pe Jeni Boțoc, femeie în casa soților Vulcănescu și pe Ștefan Fay care a *copilărit și crescut în casa acestei familii*.

Zbateră se va dovedi zadarnică, pentru că Parchetul Ilfov luase hotărârea 2666 din 16 februarie 1948, prin care *averea condamnaților de mai sus* (cei 18, adn,) *se confiscă indiferent de data dobândirii, precum și averea soției și descendenților săi, dobândită după data de 6 septembrie 1940, în favoarea statului, cu titlul de despăgubire* (p.549). *Venise*, cum va spune și Blaga în romanul său, **Luntrea lui Caron**, circumscris aceleiași perioade apocaliptice, *vreme grea pentru domni*.

Nici condamnații, aflând de decizia 2666 și de ceea ce se întâmplă cu familiile lor, nu stau inactivi și cer Curții de Apel să anuleze adresa în discuție și suspendarea ei *în ce privește confiscarea bunurilor noastre*. Bieții de ei! Se luptau cu morile de vânt, dar încă nu aveau senzația zădărniceii. Încă mai credeau că recursul pe care îl așteptau le va face dreptate și cer, ca o solicitare minimală, suspendarea confiscărilor până la 19 aprilie 1948, când era termenul recursului, ceea ce Tribunalul Ilfov, Secția I Civilo-Comercială admite într-o primă instanță, dar, firește, nu acesta va fi răul cel mai mare ce li se putea întâmpla. Vor urma însăși locuințele, dar deocamdată condamnații încă nu anticipau această radicalizare a infernului comunist.

Abia în 7 august 1948 se pronunță și Curtea Supremă, Secțiunea Penală asupra recursurilor, care sunt respinse în totalitate cu motivații inspirate de înaltele rațiuni de... partid.

Multe documente (ordine, adrese) se referă la degradarea stării de sănătate a lui Mircea Vulcănescu. Bolnav de pleurezie cronică, securitatea nu aprobă transferarea lui la spitalul penitenciar de la Văcărești și, prin urmare, nu beneficiază de niciun tratament, care să-i amelioreze suferința. Va muri la Aiud și îngropat la grămadă, fără preot și fără cruce la căpătâi - după tipicul comunist.

Spuneam la începutul acestor rânduri marginale c-ar fi fost oportun ca alcătuirii acestei ediții să fi redat într-o addendă și conținutul jurnalului de la Arsenal, ținut de filosof în intervalul 18-28 mai 1946. Reproducem din el doar momentul emoționant al arestării, care iese oarecum din tipicul obișnuit. *Pe fereastra deschisă a odăii aud acum, când*

(continuare în pag. 14)

încerc să readorm, două glasuri omenești întrebând deslușit: Domnul Mircea Vulcănescu? Aici șade? Într-o clipă am înțeles. De când îi aștept! Din ianuarie 1941 aproape, de când promisem să fiu ministru cu tot avertismentul altui vis. Mă scol. Îmi pun halatul beije pe mine și mă duc să deschid prin dos – Cine ești? - Ordin de percheziție, îmi spune un tânăr politic, în care, dintr-o ochire disting un agent de siguranță. Îi zic: Poftiți. Știți de ce ați venit. De altfel, mă așteptam. Poftiți vă rog sus. (între timp apăruse și al doilea agent) – Vin îndată. Va trebui să aveți răbdare să mă îmbrac. Ei îmi cer să asiste la tot ce fac. Îi întreb dacă vor cu adevărat să și percheziționeze. Îmi dau seama că e numai un pretext. Foarte politic, poftesc atunci pe unul din ei să mă însoțească în baie, unde îmi fac dușul rece. Mărgăritei, care între timp s-a sculat și ea, îi spun: Au venit și-o rog să stea cu unul din ei, pe când celălalt mă păzește. Fac dușul. Mă rad pe îndelete. Întreb dacă trebuie să mă grăbesc. Îmi răspunde: Aveți tot timpul. Au ordin să asiste pe arestați în tot ce fac. Regulamentul le-o cere, pentru ca cel destinat a fi arestat să nu fugă ori să nu se sinucidă. Calmul meu le câștigă încrederea. Adevărul e că deși mă așteptam să-i văd, calmul meu e puțin factice și, pe sub asigurarea mea, fără să vreau – ca și la bombardamente – tremur. Ciudată ființă, animalul acesta din noi, care nu ascultă cu totul de spirit. Cutremurarea băii o simt acum euforic și ajung să o stăpânesc. Fără să vreau încep să cânt pe când mă rad, motivul minunat al temei a doua din partea I a Concertului de Bethoven pe care l-am auzit la radio, ieri, cântat de Yehudi Menuhim. Acest motiv mă va obseda tot restul zilei (,,) Termin de îmbrăcat. O discuție scurtă cu agenții care șovăiesc să-mi spună dacă merg să dau o declarație, cum au ordin, ori dacă trebuie să mă sfătuiască să-mi iau și bagaj pentru mai mult timp. – se termină cu recomandarea lor de a-mi lua mai bine o valiză (...) Refuz să mănânc orice îmi oferă Mărgărita, dar beau un pahar de apă ca romanii dimineața ilustrată, îmi zic în gând. (...) Spun Mărgăritei când revine – Nu vreau să scol pe fetițe. Mă întrebă: - Ce să le spun? Îi răspund: Ce vei crede de cuviință. Nu le spune nimic dimineața. Să le spui mai bine la prânz. Mărgărita se apropie să mă sărute. Îi iau mâna și i-o sărut grațios, apoi o sărut pe amândoi obraji.

Evident, nu-și va mai vedea niciodată, nici soția și nici fetițele lăsate în voia somnului cu vise frumoase, cum sunt toate visele de copil. Dar jurnalul trebuie citit în întregime pentru a înțelege câte ceva din tragedia acelor nopți de smoolă când dubele cerberilor străbăteau Bucureștiul în căutare de dușmani ai poporului, pentru a-i depune la închisoarea de la Arsenal, de la Fort, Malmezon sau alte centre special pregătite pentru demnitarul fostului regim antonescian.

Acesta a fost destinul uneia dintre cele mai promițătoare minți din câte au răsărit în această țară. A fost o conștiință, dar a fost înainte de toate un mare caracter, un model de conduită și de comportament pentru generația sa și pentru toate generațiile ce vor urma.

încă plouă /.../ Cu lacrimi!..." („Plouă”, pag.7). Fascinant, și sincer, și patetic!, și nedrept!

Când sirenele salvărilor SMURD sunau desperat în drumul lor spre dezastrul de la *Colectiv* și când medicii și asistentele se mobilizau sincer și eficace, secondăți de Raed Arafat, să salveze suflete de tineri nevinovați, iubitori de Muzică și de Frumos, poate Lucia Pătrașcu ridica „Statui de cenușă” (poemul de la pagina 9): „În sunet de orgă, prin stele zdrobite, / statui de cenușă sub lavă se cresc, / Neantul cuprinde mirări măsluite / Ce-nalță-n fuioare un vaier ceresc”, ca o *Missa Solemnis*, în acorduri canonice de toacă, la vecernia de seară!

Doamna Lucia Pătrașcu are propria „religie” a suferinței și a artei în egală măsură, când scrie patetic și acuzator, la timpul trecut, într-un *adagio* funebru: „Era...Era o tinerețe/ încrezătoare,/ ce creștea/ către amiaza arborilor... /.../ Iar acum, în toamnă,/ căderea frunzelor/ întristează cerul,/ căci lacrimile plânse/ sfâșie nesfârșitul sumbru/ până dincolo de începuturi” („Era...”, pag.10); ca să-și facă cunoscute și revolta, și protestul, și neliniștea, și tristețea pentru „legile” nescrise, nedrepte și imprezvizibile: „Ce lup hămesit și avar, și mișelnic / pe ei îi așteaptă la margini de răpă / și-n cânt de sirene cu voaluri de cârpă / spre noapte-i aruncă drept pradă? Jertfelnic!” („Ce lup hămesit...”, pag. 11).

Un sentiment devastator de revoltă dar și de groază pentru ceea ce li s-a întâmplat într-o seară de „muzică și poezie” unor tineri frumoși și sensibili, în poemul „Spaimă”, (pag. 18): „Durerea amintirilor / nu tace încă... / ... / Se prăbușește / în bezna cea adâncă, / apoi, târâș, / cu solzi lucioși / de șarpe / mi se strecoară-n suflet”.

Durerea poetei este una sinceră, reală, morală și în afara unor compromisuri de etică necesară; versurile au sonoritățile dangătului de clopot și monotonia decentă a unui ritual funebru, în ciuda viziunilor care puteau fi mai luminoase, dacă n-ar fi fost anulate de un destin nedrept și nemeritat: „Au fost osândiți / să trăiască / în turnul de fildeș / cu scăriuitoare, / fără ca să mai coboare / vreodată / în cotidian” („Turnul de fildeș”, pag. 19).

Și propune, prozodic și în limitele intimității lirice, un „Doliu” (poemul de la pag. 21): „Prin ploaia de neguri, / țesând un concert / pe clape de frunze / se-aude discret / un plâns ce se-neacă-n / sclipiri ucigașe, / cu focuri de moarte / cu lacrimi de sânge / de voi ne desparte, / ... / Și doliul ne ninge”.

Și, în încheiere, o caldă și lirică recunoaștere a suferinței îndurată gratuit și nedrept: „De-ar fi să-ți dau ceva, ți-aș da o floare / înmiresmată crud, cu stropi de rouă / și ți-aș căta prin blânda înnoptare / pe ceru-nalt, o stea sau poate două” („Pentru cel rămas”, pag. 63), cu un impact moral mai pozitiv decât gălăgioasele manifestații de stradă și a demisiei impusă demagogic unui prim-ministru.

Elena NETCU

FĂRĂ ÎNTOARCERE

Iau ca punct de reper cărarea șerpuită
 Care urcă spre cer
 Este cea mai adevărată cale
 Și cea mai sigură
 Drumul acesta e fără de popas
 ca o inimă care bate
 ca un nou răsărit de soare.
 E o întâmplare că plec,
 rătăcindu-mă în zborul cocorilor toamna.
 Gândurile mele trecătoare
 purtându-mă spre apus,
 după cum se rotește soarele,
 ajung la tine făcute bucăți.
 Tu le așezi cu migală pe tava lunii
 Încă generoasă cu noi.
 Iubirea se coace precum strugurii,
 Dar e prea târziu să degustăm secundele,
 Căci vin ploile toamnei
 Să șteargă urmele
 de pe aceeași cărare șerpuită
 unde tu mă tot aștepti
 pentru un alt răsărit,
 pentru o nou început.

POVESTE FĂRĂ SFÂRȘIT

Prin învălmășeala ierburilor
 Hărțuite de razele soarelui
 Doar un biet fir de iarbă se visează veșnic.
 Se ascunde neștiut de nimeni în pământ
 Acoperit de coaja protectoare
 Ca o piatră de mormânt.
 Pentru această râvnire a lui
 Eu îl iubeam total.
 Celălalte buruieni se năpusteau de-a valma peste el
 Dar așa strivit cum era își păstra în rădăcini
 Visul încolțirii
 M-aș prinde și eu în această poveste fără sfârșit,
 Privindu-i starea de increat,
 Dar știu că, inevitabil intru și eu în păcat
 Și nu pot să-mi ascund povara înmuguririi.
 Cine mă aruncă în anotimpuri
 Ca să arăt lumii agoniseala sufletului meu de-o viață?
 Tu, firule de iarbă, ține-mi și mie rând
 Când va fi să ajungi veșnic!

NAUFRAGIU ÎN PĂDURILE TOAMNEI

Numele tău e ca o urmă
 Încrustată într-o peșteră de acum cinci mii de ani.
 Să presupun că ai trecut pe acolo ca un don Quijote?

Sau poate ai făcut saltul înapoi
 Și te-ai luptat cu leii lui Enkidu
 Pentru o iubire vremelnică,
 Căci nu-mi explic de ce pierzi mereu
 Partida de vânătoare de vise,
 Naufragiind bezmetic
 Prin pădurile toamnei.
 Până și păsările zăbovesc pe ramuri
 Curmându-și zborul spre apus,
 Îndurându-se de tine.
 Îmi tot spui că nu e timpul,
 Că s-au pierdut secundele în clepsidra așteptării,
 Că nu mai poți despica apele,
 Dar sufletul meu se cațără pe o stâncă abruptă
 ca o piatră funerară,
 Numele meu se face floare de colț,
 Încremenindu-mă ca o amintire
 În aceeași amăgitoare înserare,
 Așteptându-te.

CIOPLITORUL DE PIATRĂ

Cioplitorul de piatră-
 În genunchi în fața blocului de marmură!
 Cea mai frumoasă nemurire!-îi spun,
 privind-l cum așchiile sar ca niște clipe,
 ca și cum ar ara pământul
 ca și cum ar despica apele
 ca și cum ar răscoli în jarul cuvintelor
 Într-un poem fără de sfârșit.
 -Trăiesc!- îmi strigă, în timp ce stropi de piatră
 țâșneau, izbindu-se de pământ și de cer
 până când oasele lui se făceau lucioase
 Iar ochii se îngropau
 În marmura lui de mătase...
 -Sunt trecător!- continua el să-mi strige
 neîncetat,
 arătându-mi palmele însângerate
 sau poate mi se părea mie
 că piatra se făcea curcubeu
 Și plângea în ea Dumnezeu...

NEPĂSARE

Pe atunci, octombrie
 Era greoi
 Împovărat de mâl și ploie
 Neștiuți de nimeni
 Eram șovăitori
 Ne depărtam... de infinit!
 Se încovoia și vântul
 În coama lui de cal
 Îmi desprindea corabia de mal.
 Pe atunci, cu ușurință,
 Ne spulberam secundele triumfător
 Și tu și eu
 Încremeneam în dor
 Cu fața spre apus nepăsători
 Pe atunci, octombrie greoi
 Se uita la noi șovăitor...

Gheorghe A. STROIA

Viața, o aceeași farsă fără de sfârșit, retrăită la indigo de mereu alți și alți actori?

(Angela Burtea, DESTINE (roman) - 2016)

Moto:

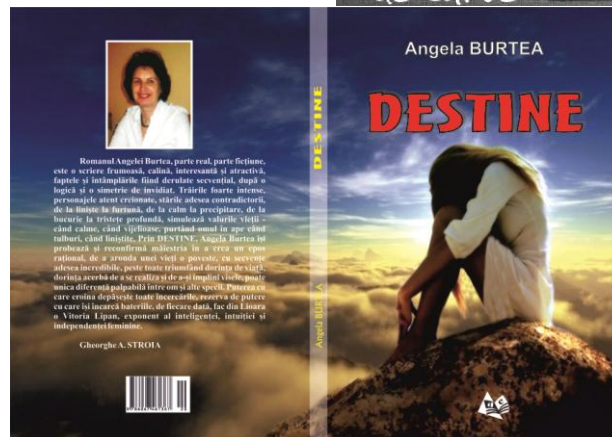
Sunt doar două feluri de oameni pe lume: cei care încearcă să-și umple goliciunea interioară și acele persoane foarte rare și deosebite care încearcă să-și vadă această goliciune...

(Osho)

Angela Burtea este, fără nicio umbră de îndoială, unul dintre cei mai buni prozatori contemporani pe care îi are frumoasa urbe a Brăilei, lucru dovedit cu prisosință prin reușitele sale editoriale, stilul său erudit, intensitatea subiectelor expuse, ineditul personajelor, esențe care fac diferența între scrierile sale și cele ale contemporanilor. Deși cochetează și cu poezia, grație sensibilității și capacității sale de a înțelege lumea, opinăm că Angela Burtea rămâne o romancieră valoroasă, proza memorialistică (gen inventarul destinelor) potrivindu-i-se mănușă. În contemporaneitate, din nefericire, romanul realist pierde tot mai mult teren, în fața altor specii ale genului, însă nu se poate spune că o poveste de viață bazată pe un subiect real, precum cel tratat în DESTINELE(le) Angelei Burtea, nu mai e de actualitate sau, mai mult, nu se poate afirma că un astfel de roman nu ar mai putea incita interesul cititorului. Relatarea la persoana I este binevenită, povestitorul fiind unica persoană capabilă de a descrie cel mai bine trăirile, de a dezvălui intimitatea sufletului la adevărata sa intensitate, dar și de a exprima mai ușor dezamăgirea, frustrarea, umilința, ca și bucuria, iubirea, împlinirea. În ultimă instanță, fiecare poveste în sine are o doză de inedit ori de noutate, oricâte conexiuni ar exista cu orice altă poveste. Viața unui om este unică și irepetabilă, deci și povestea vieții sale trebuie să fie una specială, chiar dacă, de cele mai multe ori, persistă senzația că viața este... o aceeași farsă fără de sfârșit, retrăită la indigo de mereu alți și alți actori.

Povestea redată între paginile romanului este împărțită în patru părți: **I - Copilăria** (până la finalizarea gimnaziului), **II - Anii de liceu**, **III - Descoperirea iubirii și împlinirea ca mamă**, **IV - Despărțirea tragică de Sorin**. Eroina romanului este Analia (Lioara, așa cum era ea alintată), o copilă simplă de la țară care dorește să-și îplinească visul, acela de a învăța carte, de a se mărita la oraș, pentru a scăpa de toate relele trecutului. Personajele în jurul cărora se țese întreaga poveste sunt cele din familia Lioarei: **Bunica - Casandra**: fostă soție de notar, cu un bun renume printre săteni, deșteaptă, sfătoasă, gospodină, chivernisind cu multă pricepere averea; **Mama - Catinca**: fire blândă, dar care a suferit mult, retrasă de la școală mult prea devreme, stricând

Boem@ 10 / 2016

planurile părinților pentru ea, măritată la doar 16 ani. Bună la matematică, cu o dorință aprinsă de a-și vedea fetele școlite, răbdătoare la făcut teme, ea trece prin multe suferințe, inclusiv detenția; **Tata - Mărin**: un neica-nimeni, puturos, rău de gură, mincinos, pus doar pe petreceri și harțag – așa cum îl caracteriza soacra sa; **Niculina** – sora mai mare, care o pizmuia pe sora mai mică, pentru agerimea ei, motiv constant de invidie și mici răutăți; **Ruxandra** – sora mai mică a Lioarei.

În **Partea I**, secvențele din copilărie se perindă rând pe rând, creionând personaje, personificând locurile dragi și stărnind în suflet emoții și sentimente pozitive - pentru lucrurile frumoase și, evident, regrete pentru toate cele făcute altfel decât trebuia. Însărcirea treptată, ca urmare a modului necuvenit de acțiune a tatălui, iar apoi delapidarea de la magazin, au dus la detenția mamei și pierderea aproape integrală a averii. Așa cum s-a subliniat deja, relatarea la persoana I sporește drama și autenticitatea poveștii în sine, povestitorul fiind și personaj. Relatarea este intensă, emoția se naște și crește treptat, și în sufletul cititorului, care își poate însuși povestea, până la identificarea cu firul epic abil țesut. Imposibilitatea părinților de a înțelege în totalitate trăirile copiilor lor și reproșul constant adus, ori de câte ori se ivea ocazia, aveau să constituie umilințe tot mai greu de îndurat, peste care se suprapuneau și umilințele mediului social extern: suspiciunea satului, școlii, profesorilor, copiilor, nedreptatea crunt resimțită. Pe tot parcursul romanului, apropierea de Dumnezeu, credința în mai bine, speranța, dar și deznădejdea, devin însoțitorii de nădejde ai eroinei, pe căile întortocheate ale vieții. Interesantă este și viziunea copilului care, încă de mic, fiind călit de greutate, putea face diferența între aparențele care judecau greșit starea de fapt (ochii satului, gura târgului): femeia care nu-și sprijinea bărbatul (mama) și bărbatul bun – fire veselă, comunicativă, săritor în a-i scoate din probleme pe săteni, în schimbul unui pahar de băutură (tata).

Partea a II-a – descrie perioada de după intrarea la liceu. Copilul, crescut în greutate, dar nedespărțit de sânul familiei, traversează despărțirea de copilărie, de limanul cald oferit de brațele bunicii; bucuria dobândirii independenței financiare și răsplata pentru toate eforturile de a învăța de

(continuare în pag. 17)

până acum, compensează însă, în parte, orice regret intempestiv apărut. Umbrele trecutului se lasă greu îndepărtate, acestea urmărind-o insistent, reamintindu-i despre amărăciunea originilor, despre zilele întunecate petrecute între sărăcie și furtună, reușind să tulbure bucuria mărunță a zilelor de libertate. Prezența tatălui la internat, la școală, o face să-i fie rușine, o face să-și reamintească de comportamentul necuvenit al acestuia. Și pentru că Lioara se apropia cu pași repezi de maturitate, se produce apropierea de Ionică, un băiat bun, un împăciuitor și pe deplin cunoscător al situației reale a fetei, un prieten și un camarad adevărat, față de care orice secret nu putea rămâne ascuns. Aflând despre posibila relație a fiicei sale, mama începe să-și persecute copilul, din teamă pentru integritatea fizică și morală a acesteia. Asemănarea mamei cu tatăl, în aceste momente, devine izbitoare, singurul apărător înfocat al copilului rămânând bunica: "Asta era bunica pentru noi, copiii: rază de soare, lumina sufletelor noastre, liniște și pavază. Tata, mama? Scandal, lacrimi, oprimare"...

În **Partea a III-a** a romanului, eroina descoperă iubirea și împlinirea ca mamă. Despărțindu-se de Ionică, dorința de independență a Lioarei, de a nu depinde sau pleca fruntea în fața nimănui, devine un crez pe care nu-l abandonează nicicum. Cărarea destinului se intersectează cu cea a inginerului agronom Sorin Petrescu. Moartea tatălui în stațiune la Buziaș survine fulgerător, ultima dorință a tatălui, cea de a-și proteja fiica prin căsătoria cu Sorin, fiind împlinită. Pentru Lioara, ultima dorință a părintelui său era dovada clară că în nebunia constantă a tatălui, în indiferența cruntă pe care o afișase față de problemele casei sau față de copii, se păstrase un strop de iubire paternă, pentru care era acum recunoscătoare. Mai mult, dispariția tatălui îi șterse cu buretele toate păcatele, din temutul tiran al familiei devenind eroul tăcut, mort și îngropat departe de cei dragi.

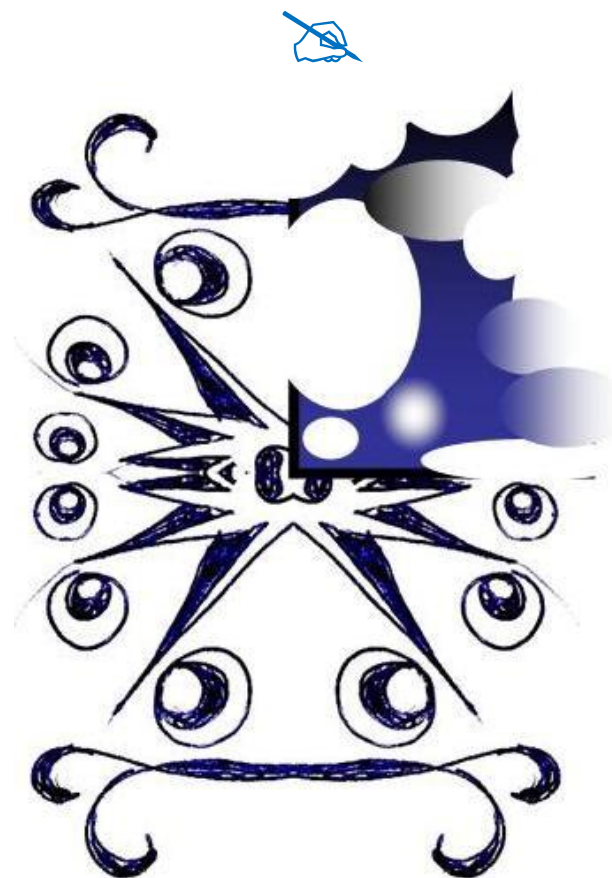
Umbrele trecutului o urmăresc în mod constant, temerile și fricile, neînțelegerile și neîncrederea casei din care provenea, deveneau motive de suspiciune pentru noul cămin. Sarcina ascunsă față de Sorin era doar una din manifestările acestor umbre dureroase, care în final se risipesc, odată cu nașterea fetei, Diana. Moartea bunicii, ființa cea mai dragă din lume, lasă urme adânci în sufletul Lioarei. Neliniștile trecutului o urmăresc insistent, soțul său Sorin schimbându-și drastic felul de a fi, mai ales după nașterea băiatului lor, Doru (copilul pierdut de Miruna - fosta iubită, fusese fetei). Comparația constantă între ieșirile lui Doru și comportamentul tatălui său, deveneau obsesive, însă calmul și răbdarea Analiei mai aplanau cumva lucrurile. Moartea mamei naște în sufletul Lioarei regretul de a nu o fi cunoscut suficient, nevoită fiind a afla de la străini despre calitățile ascunse ale mamei sale.

În **partea a IV-a**, boala ucigătoare a lui Sorin și, ironia sorții, îngrijirea lui de către Miruna, fosta sa iubită, ajunsă un faimos medic oncolog, care nu avusese la rândul său o viață tocmai ușoară, erau tot atâtea emoții paralizante, cărora trebuia să le facă față. Moartea fulgerătoare a lui Sorin a adus mahnire în sufletul Lioarei, o singurătată profundă, departe fiind de copiii rostuiți prin lume (**Băiatul** la București, **Fata** în Anglia). Reîntâlnirea cu Ionică a readus speranța în sufletul chinuit al Lioarei, un prieten adevărat fiind balsamul de care are nevoie orice

suflet. Liniștea dobândită de eroină în final este răsplata pentru o viață zbuciumată și plină de întâmplări, nu tocmai fericite.

Romanul Angelei Burtea, parte real, parte ficțiune, este o scriere frumoasă, calină, interesantă și atractivă, faptele și întâmplările fiind derulate secvențial, după o logică și o simetrie de invidiat. Trăirile foarte intense, personajele atent creionate, stările adesea contradictorii, de la liniște la furtună, de la calm la precipitare, de la bucurie la tristețe profundă, simulează valurile vieții - când calme, când vijelioase, purtând omul în ape când tulburi, când liniștite. Prin **DESTINE**, Angela Burtea își probează și reconfirmă măiestria în a crea un epos rațional, de a aronda unei vieți o poveste, cu secvențe adesea incredibile, peste toate triumfând dorința de viață, dorința acerbă de a se realiza și de a-și împlini visele, poate unica diferență palpabilă între om și alte specii. Puterea cu care eroina depășește toate încercările, rezerva de putere cu care își încarcă bateriile, de fiecare dată, fac din Lioara o Vitoria Lipan, exponent al inteligenței, intuiției și independenței feminine.

O scriere admirabilă, pe care vă invit să o parcurgeți... întru aducere aminte, întru rememorarea unor episoade dintr-o viață care poate fi a **ORICUI**. Mesajul fundamental pe care personajul principal îl transmite este să nu uităm niciodată că atunci **când o ușă se închide, o alta se deschide; dar, deseori, ne uităm atât de mult la ușa închisă, că nu o mai vedem pe cea care s-a deschis pentru noi...** (Hellen Adams Keller).

Lucia PĂTRAȘCU

Sărbătoare literară

Dublă lansare de carte la Tecuci

Coriolan Păunescu - Planetă liberă și sumbră - poezie
Petre Rău - Evanghelia după Potop - roman

O zi de început de toamnă care ne dăruiește cu duioșia invitației la drum. Suntem trei doamne și toate trei (Violeta Craiu, Valentina Balaban și Lucia Pătrașcu) averse și entuziasmate de prilejul unei noi întâlniri culturale. De data aceasta, la Tecuci, în ziua de 29 septembrie 2016. De la Brăila la Tecuci, drumul (pe care eu personal îl fac din nou după 56 de ani!) presară în inimile noastre stropi din voioșia ce avea să ne învăluie în mantia sa, odată ce vom ajunge la destinație.

Primul popas îl facem la Biblioteca Municipală „Ștefan Petică”, unde amfitrioana, ne întâmpină în pragul casei cărților, bucuroasă de vizitatori. Ca niște musafiri onorabili, venim cu daruri: florile strădaniilor noastre literare, cărțile proprii pecetluite cu autografe. Avem plăcerea de a primi îmbrățișările domnului Dionisie Duma și a soției sale Flori, bucuroși de întâlnirea cu oaspeții brăileni.

Împreună, ne îndreptăm spre Casa de Cultură a municipiului Tecuci, unde va fi adevăratul regal al întâlnirii noastre; aici are loc o dublă lansare de carte. Este vorba despre volumul de poezie „**Planetă liberă și sumbră**”, semnat de **Coriolan Păunescu** și volumul de proză „**Evanghelia după Potop**”, semnat de **Petre Rău**, doi scriitori marcanți, care ne-au copleșit nesomnul nopților cu atâtea și atâtea motive de meditație asupra vieții, analizată în vârful cătării în toate celelalte volume ale domniilor lor.

ma și **Constantin Oancă**, doi oameni de cultură cunoscuți și recunoscuți care, în prezența unui public numeros, mare iubitor al cuvântului scris și citit în paginile unei cărți, veniți din cele patru zări (Iași, Iudud, Bacău, Galați, Brăila), au dat acestei sărbători literare o aură de poveste. Vorbitorii (poetii Dionisie Duma, Paul Spirescu, Constantin Oancă, Valeriu Vălegvi, Violeta Craiu, Vasile Sevastre Ghican, Carmen Huzum, scriitorii Vasile Ghica, Tănase Dănilă, Lucia Pătrașcu epigramistul Aurel Scarlat, călugărul - poet Ignatie Grecu, profesorul Pavel Virgil) au apreciat calitățile celor două volume, care nu dezminț talentul cuprinzător al celor doi autori, scriitori dăruți care așează trăirile și simțirile proprii într-un caleidoscop de oglinzi în care reflexia și refracția sentimentelor se joacă ingenuu cu timpul, de parcă ar vrea să deschidă cele trei poteci aurite, singurele posibile: **ce am fost** (cu pleiada de amintiri nemuritoare), **ce suntem** (cu mozaicul zilelor mai bune sau nu, pe care numai bucuria scrisului le îndulcește) și **ce vom fi** (dacă semințele strădaniilor scriitoricești vor prinde rod în inimile cititorilor). Un adevărat pod cultural început cu o muzică plăcută și continuat cu salutul poetului ieșean Casian Maria Spiridon - președintele filialei Iași a Uniunii Scriitorilor din România, transmis de Dionisie Duma, împodobit cu luările de cuvânt ale confrăților prezenți la sărbătoare și încheiat cu salutul criticului literar brăilean, Dumitru Anghel, transmis de Lucia Pătrașcu.

O bucurie pe care ne-ar face plăcere să o reținem!

Carmen HUZUM**ZIDURI**

Șirag de ziduri aspre
 La gât podoabe nopții
 A căror umbră tristă
 Cărilor poveri
 Se-ntind precum felina
 În zilele de vară
 Sub streșini de lumină
 Pe curbe așteptări

Un vals străpunge pașnic
 Ale liniștii ecouri
 Mă-ndrept către niciunde
 De parcă înc- aș ști
 Că sferile sunt sfere
 Că râuri încă-n vale
 Alunecând agale
 Se-alungă spre a fi

Sub pași strivesc hiene
 Și ultimele astre
 Sub poala nopții astăzi
 Nu mai zăresc lumini
 Pădurile își poartă
 Pe frunte albe paseri
 Sub pleoapele lăsate
 Absurde amăgiri

DE TI(H)NĂ

Of, oameni
 De mă vedeți
 Pășind prin bălți răsând
 Ori ploile îmbrățișând
 Nu încercați
 A mă aduce
 În lumea voastră fără noimă
 Ci mă lăsați
 În legile-mi știute
 C-abia atunci
 Îmi sunt de-a-ntregul

Și nici nu-mi stingeți
 Fără rost
 Opațul minții și lumina
 Căci nu vă sunt
 Și nu v-am fost
 A deziluziei pricina

Ci mă lăsați în ploi
 În bălți răsând
 În vânt
 Cuvintele

De-opaițuri agățând
 Ori de a păsărilor zbor

De dor
 De nor
 De-naltul cel mai nalt
 De suflet rece de cobalt
 Căci fără slovă
 Nu am tihnă...

CHEMARE

Se scurge lumina prin lămpile chioare
 Copacul își pleacă coroana supus
 Privescu-l și parcă îmi cântă vioare
 De dus

De-ntors către sine povestesc doar bătrânii
 Din scorburi se scurg alandala tandreți
 Se-ndreaptă spre drumul ce-n noapte păgânii
 Îngroapă poeți

Ce-și strâng sub bărbie picioarele goale
 De-atâta cărare prin suflete reci
 De luptă nedreaptă în aprigi răscoale
 Tu pleci

Și privesc abătută drum ce te-ndeamnă
 Spre ecouri abrupte dinspre codri venind
 O, viață nedreaptă ce aspru condamnă...
 Eu mâna întind

Spre tine iubite, cu tine mă cere
 Văzduhul albastru și timpul rămas
 Trecând neștiuți printre clipe rebele
 Spre ultimul pas

PENTRU CĂ PLOUĂ....

Plouă
 din nou...
 Ca și când
 Nu aș fi învățat
 Pe de rost
 Suplețea picurilor
 Nici rotunjimea lor

Generos
 Văzduhul
 Mă dojenește
 Repetând
 Repetând la nesfârșit
 Aceeași lecție
 Fără a ști că sunt
 Parte din memoria
 Fiecărei ploi

O, și cum să n-o fi învățat
 Când de ea
 Atârnă neglijent
 Zâmbetul tău
 Ce țopăie copilărește
 Pe fiecare milimetru
 De retină
 Și cum s-o fi uitat
 Când izul său reavăn
 Mă bântuie obsedant
 Invadându-mă
 Ca pe o redută

Eu însă tac
 Privind vinovată
 Fiindcă știu...

Aurel SCARLAT**Strada Domnească**

Strada Domnească din Galați
Numai cu numele-i Domnească,
Defuncții ei aristocrați
N-ar mai putea s-o recunoască.

Ei aveau cultul bizantin
Al frumuseții ca frumos,
Noi posedăm spirit latin
Și-l aplicăm astfel, de dos.

Romanul "Evanghelia după Potop" de Petre Rău

Evanghelii s-au scris patru
După strașnicul potop,
Cea de-a cincea, însă, este
Evanghelie de... top.

Despre Napoleon

Cât a trăit, Napoleon,
A atacat dușmanul,
Acum, în Panteon,
Ascultă din moschei, Coranul!

Avertisment - unor literați

Aveți grijă, dragi confrați,
Cum vă scrieți sentimentul,
S-ar putea câini literați
Să vă ude pergamentul.

Ludovic XV

Măritul rege Ludovic
Alerga doamnele „très chic”.
“Beaucoup madame de Pompadour
Sa belle maîtresse de la Cour”.

Tratament cardiologic

Iubite pacient, tu, muritorul,
Supus ispitei permanent,
Ferește-ți ochiul neatent
Când asistente-i vezi... posteriorul.

Unui domn cu nume simpatic

V-a dat cineva o doză
De iubire și de har:
Omului să-i faceți poză,
Nu să-l prindeți ca... răcar.

Unei păsări de noapte

„Glaucidium passerinum”,
Bufnița de talie mică,
Seara, la Antena 3,
Se transformă... în ciuvică.

Volumul de poezie "Planetă liberă și sumbră" de Coriolan Păunescu

E suspectă rana dumnealui,
„Singur”, „Renunțare”,
Mai rămâne lira-n cui
Să o pună la păstrare.

Unui confrate care se declară caracudă

Caracuda e caras, pește mic sau om fără valoare.
Dumneavoastră, dacă n-aveți altă înclinare,
Vă-ncadrați în a treia precizare,
Zice chiar dicționarul, fără ezitare.

Cuget tare

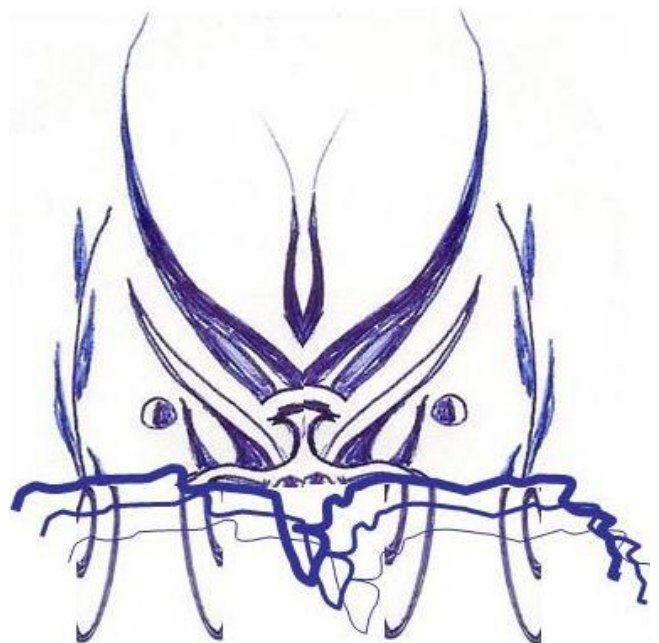
Vorbește și profanul
Să nu treacă iute anul.

Unui poet care afirmă că „este trist ca un vers”

Este normal să fie versul trist,
Fiindcă vrei să i te-asameni,
Când el, de obicei, e optimist
Și dă speranțe unor oameni.

Bizantină

Geniul bizantin
Nu suferă cuvânt meschin.
De aceea este veșnic
În al candelor sfeșnic.

Ionel NECULA

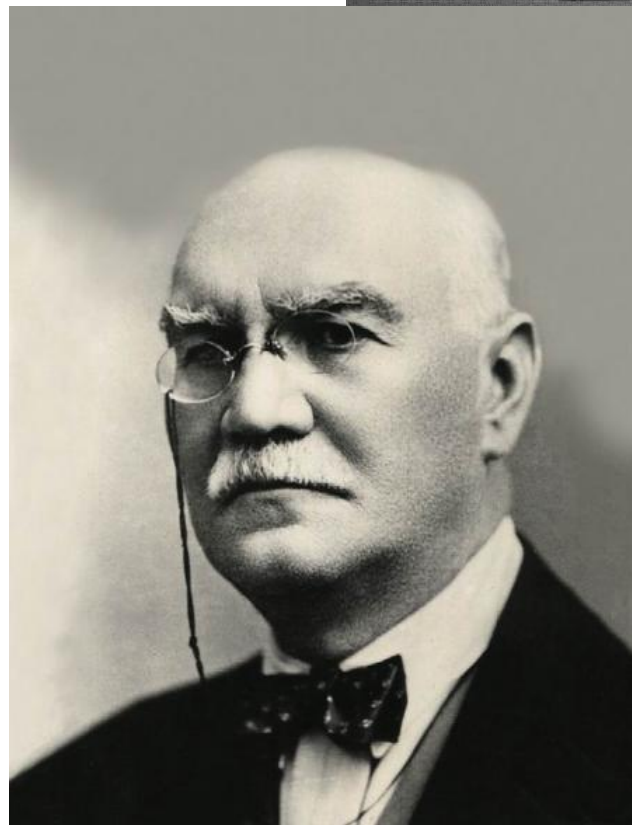
C. Rădulescu-Motru – filosoful în vreme de ciumă

Comemorăm în curând șase decenii de la moartea filosofului din Butoiești și 150 de ani de la nașterea sa și filosofia românească, dar și cultura noastră în general i-a rămas încă îndatorată și, în multe privințe, recunoscătoare. Multe decenii, după instalarea regimului comunist, n-a mai amintit nimeni numele lui și puțini s-au încumetat să mai amintească de filosofia sa. Stigmatizat de Lucrețiu Pătrășcanu ca idealist și ca incompatibil cu **Manifestul** bărbosului din Trier, Motru a fost unul dintre cei puțini care, după o idee a lui Constantin Schifirneț, a adus filosofia în spațiul public, a coborât-o de la catedra universitară în revistele de cultură, ba chiar i-a ctitorit o revistă specială, a înveșmântat-o în haine de lucru și i-a conferit funcții dispecerale pentru cultura românească.

Dac-ar fi să folosim o periodizare a lui Petrovici privind evoluția filosofiei românești, după *faza inițială* reprezentată de Maiorescu, caracterizată prin asumarea unui model de cugetare, a unor criterii sigure de judecată și a unor reguli clasice în îndrumarea faptelor de cultură, C. Rădulescu-Motru a reprezentat, *faza europeană*, *faza eruditivă*, de conectare la valorile europene, de cumuluri și de asumare a viziunilor metafizice etranjere în articularea culturii noastre naționale. Numai după parcurgerea acestor faze se putea trece la o nouă etapă, cea a îmbogățirii patrimoniului universal de valori cu lucrări profunde, originale, cu dovezi peremptorii că și cultura românească poate contribui efectiv la cunoașterea universală. Petrovici n-o spune deschis, dar putem deduce ușor că rezerva pentru sine calitatea de reprezentant al acestei ultime faze a evoluției culturii românești.

Dincolo de elementele discutabile ale acestei perioadă, putem recunoaște că locul lui C. Rădulescu-Motru în cultura românească a fost bine marcat de contemporanul său. Odată cu C. Rădulescu-Motru filosofia românească a intrat într-o fază europeană, s-a conectat la direcțiile care nervurizau filosofia universală la acel ceas de istorie interbelică, s-a împregnat de erudiție și de cunoaștere științifică și-a devenit o disciplină enciclopedică. Filosoful de la Butoiești este singurul gânditor român menționat de Henri Bergson în celebra sa lucrare **Introduction a la metaphysique**

Pronia l-a dăruit cu o longevitate generoasă. A trăit 89 de ani și-a traversat cea mai bezmetică perioadă, cea de început a regimului comunist, când a fost instituită o prigoană furibundă împotriva valorilor politice și intelectuale românești. C. Rădulescu-Motru a asistat consternat și neputincios la toată teroarea îndreptată împotriva colegilor săi de la Universitate și de la Academie, când ducele negre băteau, noapte de noapte străzile Bucureștiului și arestau pe toți cei considerați ca dizidenți potențiali.

Prea în vârstă pentru a mai fi arestat, avea 76 de ani, filosoful nu se poate spune că a scăpat de cerbicia noilor autorități instalate cu ajutorul balșoiului vecin de la Est, și nici nu se poate împotrivi terorii securiste, dar privește toată nebunia abătută peste țară cu o pupilă deschisă larg și dă seama de cele întâmplare notând totul în paginile unui jurnal detaliat, ținut în secret, cu riscuri și cu mare fereală. Prima notație este datată *15 februarie 1943, orele 9 dimineața* și notațiile care urmează, până în august 1944, când s-a produs marea schimbare de regim, urmărește cu înfrigurare mersul frontului și participarea armatei române la operațiile de război.

Azi noapte la Prut/ Războiul a-nceput. Începuse de fapt cu multă vreme în urmă, dar acum, în 1943, armata română lupta la mare distanță de țară, *la Stalingrad și în Caucaz. Autoritatea dinăuntru a statului se fărâmițează pe zi ce trece. Autoritatea în afară este aproape nulă, după retragerea impusă armatelor germane și române în ultimile luni. Guvernul este condus, în aparență, de un bărbat bine intenționat, dar sfârșit ca putere de muncă. Conducerea de fapt o are profesorul Mihai Antonescu, un avocat cu resurse oratorice, dar care nu este luat în serios de nimeni. (Revizuirii și adăugiri, vol.1, p. 13).*

În capitală se instalează o panică spăimoasă, căci Bucureștiul era amenințat cu bombardamentele aviației ruse. Familia filosofului își împachetează lucrurile de valoare și încearcă să le pună la adăpost transportându-le la moșia sa de la Butoiești din județul Mehedinți. Cu mare greutate obține un vagon CFR pentru această operație, dar problemele rămân tot neliniștitoare. *Soția mea, mărturisește filosoful, și-a vândut efectele bancare, moștenite de la tatăl său,*

(continuare în pag. 22)

comandorul N. Alexandreanu, acțiunile de la Mica și de la Creditul industrial – realizând în total o sumă cam de 400 000 lei. Pentru a avea de cheltuieli pe vară. Poate că a făcut bine. Grija mea însă cea mare, în momentul de față este pentru fiica mea, Marga Giroveanu, care având un copil mic de cinci ani și pe soțul său mobilizat pe loc, ca magistrat, nu poate părăsi cu noi Bucureștii. Ea nu este prea rezistentă la emoții, sămănând în această privință mamei sale, prima mea soție. Toată nădejdea îmi este că bombardarea Bucureștilor nu va începe așa de îndată și că astfel se va putea aranja și cu dânsa, să fie cât mai repede la Butoiești. (Ibid, p. 18).

Primum vivere deinde philosophari. În toată perioada celor cinci ani, cât a ținut un jurnal, C. Rădulescu-Motru nu și-a abandonat preocupările filosofice și nu și-a prohibit funcția de cap limpede la toate devălmășiile epocii. Războiul nu doar c-a schimbat radical fața Europei, dar ritmica schimbărilor era așa de buimacă încât puțină lume putea ține pasul cu ele. La orizont se profila o lume nouă, și ca gândire și ca simțire. O lume din ce în ce mai egoistă și mai scăzută ca inteligență. (Ibid, p.21).

Trecea drept un lider de generație și mulți dintre mai tinerii gânditori, formați la seminariile sale, derutați de amploarea schimbărilor europene, îl consultau în acele vremuri tulburi și imprevizibile. Nu era convins de posibilitățile filosofiei românești de a se impune în lumea europeană. O filozofie română, originală română, propriuzisă nu avem, fiindcă n-am avut o tradiție de cultură filosofică. Filosofia română s-a născut din influența filosofiei străine. A fost ca un fel de *auseinandersetzung* între sufletul românesc și cultura europeană. Din acest *auseinandersetzung* au rezultat pe de o parte, lucrări de expunere, mai mult sau mai puțin didactice, iar pe de altă parte, în număr redus, lucrări în care, pe lângă expunere, era luată și o atitudine față de cultura apuseană. Adică lucrări mai mult sau mai puțin compilatorii și lucrări mai mult sau mai puțin critice.

Sesizează și vicile care prejudiciază afirmarea filosofiei românești în lumea europeană; nu este vorba de incapacitatea gânditorilor români de a îmbogăți filosofia universală cu idei și paradigme originale, ci de insuficiența lor traducere în limbile de o mai largă circulație pentru a fi cunoscuți, citați și apreciați. Iar acest viciu începe cu însăși gânditorii români care nu se citează între ei. *Avem scântei, dar n-avem flacăra unei lumini continue, la care să ne putem vedea și cunoaște. Parte din aceste reflecții le-am comunicat și d-lui profesor Șt. Bârsănescu, prin scrisoarea în care-i mulțumeam de trimiterea volumului. Bineînțeles, în această generalizare mă cuprind și pe mine. Și eu am păcătuț adesea prin lipsa de referire la autorii de filozofie, români. Eu însă aveam o scuză. Epoca în care am scris eu, nu era prea bogată în manifestări filosofice românești. Apoi tot am citat, de câte ori a fost nevoie, pe Titu Maiorescu, pe Al. Xenopol, pe Eufrosin Poteca, dintre filosofi dinaintea mea, și pe câțiva alții, contemporani mie. Dacă dintre aceștia din urmă n-am citat prea mulți, cauza este că între aceștia unii mi-au fost elevi, alții conferențieri și asistenți la catedră așa că ar fi avut aparența că prin citarea lor urmăresc lauda mea proprie. (Ibid, p.200).*

Va mai reveni asupra condiției românești și în notația din 9 martie 1944, cu ocazia comentării unui articol semnat de Melania Livadă, în care se făcea apologia lui Lucian

Blaga, cu care Motru se afla de mai multă vreme într-o dispută cu multe accente astringente, ba chiar demolatoare. Verbul lui Blaga era deosebit de atroce, iar Motru l-a simțit atât de dureros încât a fost nevoie de o scrisoare de consolare și de solidarizare semnată de mai mulți academicieni ca să-și revină din stupoare. Comentând însă articolul Melaniei Livadă, filosoful din Butoiești face câteva observații pertinente, care pot fi reținute ca paradigmatică pentru filosofia românească. *Ești filosof român nu numai când te ocupi de etnicul românesc, ci și când te ocupi de oricare etnic, sau de oricare problemă de importanță. Ești filosof român și dacă faci logică, deși logica a format obiectul de cercetare al gânditorilor de la toate popoarele și din toate timpurile. (vol.2, p.68).* Pentru cei care cercetează problemele mari ale gândirii, este mai greu de ajuns la o concepție generală proprie, decât se poate ajunge cercetând etnicul sau o problemă particulară românească. (Ibidem, p. 69).

Cu siguranță că filosoful îl viza în această notație, în primul rând pe Lucian Blaga, cu care se afla în dispută, dar și pe toți cei ce făceau filozofie din perspectiva etnicului românesc. Dar Motru mai spune ceva în această notație: părerea lui că vremea afirmării filosofiei românești încă nu a venit și că *înțelept este să nu ne grăbim cu proclamarea apariției filosofiei românești, că să așteptăm ca să o proclame mai degrabă străinii. Căci originalitatea nu mai prin comparație apare. Când străinii vor descoperi că în gândirea românească și-a făcut arătare o sistemă nouă de tălmăcire și de înțelegere a problemelor în care s-au încercat și ei, atunci da, se poate vorbi de o filozofie românească. Atunci, aceea ce se va numi filozofie românească va fi o filozofie, așa cum au înțeles-o, de la Platon și Aristotel, toți gânditorii mari ai omenirii, iar nu o simplă filozofie pe placul prietenilor și rudelor noastre de neam românesc.* Faptul că C. Rădulescu-Motru făcea apel la gânditorii străini – singurii în drept să valideze originalitatea filosofiei românești e de înțeles, era opinia unui gânditor citat, fapt de notorietate, de chiar Henri Bergson în lucrările lui. Că-n reflecțiile sale strecoară și o mică răutate la adresa lui Lucian Blaga nu trebuie să ne surprindă. Disputa dintre ei va deveni așa de aprigă încât va cunoaște momente dramatice. *Pentru a ajunge să avem o asemenea filozofie (românească, ad.n.) nu este de ajuns să înființăm o revistă și să creăm în jurul ei un cerc de adulatori, care să ne proclame geniali și să ne facă reclamă prin gazete, așa cum se străduiește Lucian Blaga (Ibidem, p.69)*

Atunci când s-a tăiat maioneza. Ziua de 23 august 1944 l-a găsit la moșia sa de la Butoiești, într-un fel, departe de zarva bucureșteană și de tot ce se pritocea pe scena politicii românești. Asta nu înseamnă că și-a anulat curiozitatea de a ști ce pun la cale corifeii politicii românești. Sta cu urechea la posturile de radio, dar veștile veneau greu și mai mult pe canale etranjere. Fusesse unul dintre cei care l-a sfătuit pe Antonescu să scoată țara din Axă și să încheie el pacea cu aliații. *Am făcut în ziua de 22*

(continuare în pag. 23)

august o ultimă încercare de a-l determina pe fostul mareșal Antonescu să încheie el însuși armistițiul, el care dezlănțuise tot dezastrul. În seara zilei de 22 august, în numele celor patru partide, a fost rugat dl. Ion Mihalache – care avea relații personale cu generalul Antonescu – să se ducă la Snagov și să încerce să-l convingă pe fostul mareșal că interesul țării cere imediata încetare a oricăror contacte cu Germania hitleristă, alungarea armatelor germane din țară și încheierea păcii. ...Ion Antonescu a răspuns prin dl. Mihalache că își dă seama de situație, dar a cerut un răgaz de o zi pentru ca să reflecteze. De aceea, a doua zi dimineața, miercuri 23 august, întruniți acasă la Dinu Brăteanu, toți reprezentanții partidelor, în afară de prietenul Lucrețiu Pătrășcanu, care era rău hăituit de Siguranță, am rugat pe dl. George Brăteanu să facă o ultimă încercare în numele partidelor politice pe lângă fostul mareșal să plece de urgență la Snagov și să ceară răspuns precis în oferta ce i se făcuse prin d. Ion Mihalache: da ori ba. Ex-marșalul ezită. D. George Brăteanu, în asentimentul celor patru partide, i-a sugerat ideea să se prezinte imediat la Palat pentru ca să discute acolo întreaga chestiune cu Majestatea Sa regele. (vol.2, p.169-170).

Deosebit de interesantă este și concluzia filosofului. Cu acest armistițiu se încheie cu revendicările României asupra Basarabiei și Bucovinei. Cei care pe viitor vor mai ridica cuvântul pentru dezrobirea acestor provincii moldovenești, vor trebui să declare pe acei care au încheiat armistițiul din 23 august 1944 drept trădători de patrie (Ibidem, p.271).

Veștile sunt confuze, Radio Belgrad transmite comunicatul unui nou guvern român, constituit în afara granițelor care protestează împotriva arestării lui Antonescu și îndeamnă pe români să înlăture noul guvern propus de regele trădător. Filosoful este și el traversat de incertitudini; vom avea o reușită deplină trădând pe germani și punându-ne toată încrederea în conducătorii bolșevismului? Aproape că-mi lipsește curajul să-mi duc gândul până la capăt (Ibidem, p.261).

Și-l va duce în curând, ba chiar o va face așa de cătrănit cum puțini memorialiști, martori la evenimente, au făcut-o.

România sub ocupația hoardelor asiaticе. Începe vânatoarea vechilor politicieni, dar și a multor intelectuali și civili nevinovați, considerați ca burju. Panica este generală, ba chiar radicalizată odată cu intrarea trupelor sovietice în țară. În ziua de 9 septembrie 1944, filosoful, aflat la Butoiești, notează: Pe la orele nouă dimineața, o veste străbate ca o săgeată satul întreg. Vin rușii. Au ajuns coloanele lor de căruțe în Arginești, cătunul vecin dinspre răsărit. Nici o clipă de pierdut! Toți sătenii fug cu vite, copii și lucrurile ce mai au prin casă, spre pădure. Sunt sfătuit să fug și eu cât de grabă, fiindcă rușii pe unde trec trag spre conace și întreabă de boieri de la care vor bani, ceas, haine și dacă nu au cât vor, lovesc (...) Tot ce întâlnesc prin apropierea șoselei de ale mâncării: păseri, viței, porci împuşcă și ea cu ei. Căci armata nu are bucătărie de campanie unde să mănânce soldații. Fiecare căruță este pe cont propriu. Se alimentează din aceea ce fură

Familia filosofului îl sfătuieste să plece la București, unde putea spera la că autoritățile statului român încă funcționează și-i pot asigura o protecție. Sufletul îmi este zdrobit. În imaginea satului văd starea țării întregi. La

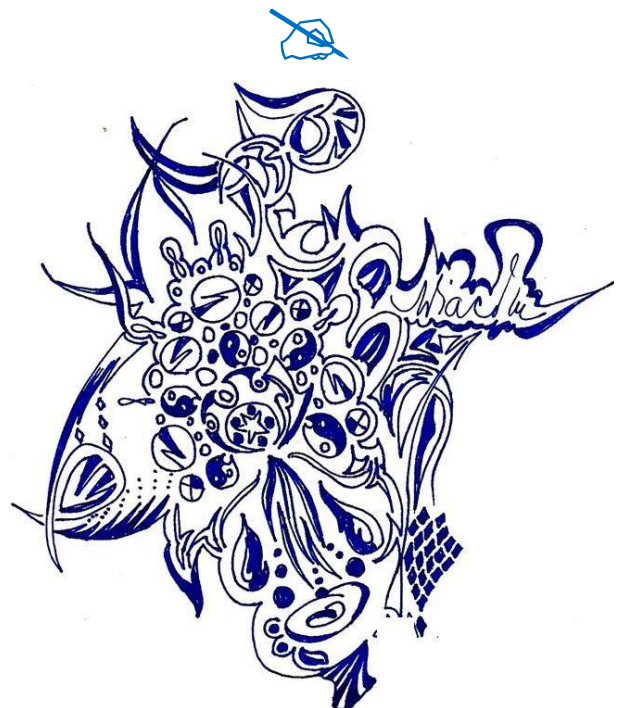
discreția hoardelor de asiatici, care vin, vin, fără sfârșit dinspre răsărit. Las pe nevastă-mea și pe fratele său (...) fără să spun un cuvânt, pentru a nu izbucni în lacrimi și pentru a-i descuraja astfel. Dar lacrimile îmi curg, din belșug, când scriu aceste rânduri (Ibidem, p.274-275).

Sigur că în urma sa, conacul de la Butoiești este devastat și filosoful află de ceea ce a urmat dintr-o scrisoare primită de la soția sa, rămasă la țară. Devastarea s-a produs chiar în noaptea care a urmat plecarea mea spre București, mai notează filosoful în notația din 12 septembrie. Dacă aș fi fost încă în conac, cum eu n-aș fi putut urca repede dealul viei spre a mă ascunde, aș fi fost desigur surprins și maltratat de hoardele rusești. Și aș fi rămas negreșit în conac dacă soția mea nu m-ar fi forțat să plec. Ei îi datorez poate zilele pe care le mai trăiesc. (Ibidem, p.276).

Spectacolul devastărilor n-a ocolit nici Bucureștiul, cum n-a ocolit nici o localitate pe unde au trecut trupele noului ocupant. Armatele se întrețin pe cont propriu, ceată cu ceată, căruță cu căruță. Fiecare este lăsat să jefuiască pentru a-și scoate întreținerea. Și cu o așa armată bolșevicii au învins armatele lui Hitler! Cum a fost cu puțință? (Ibidem, p.277).

Dar consternarea filosofului sporește cu o octavă când constată că și mulți publiciști români, care văd bine dezastrele transplantate din întinsele stepe rusești pe bucolicul plai mioritic, se întrec în osanale aduse ocupantului bolșevic.

Am selectat doar câteva secvențe din bogata paletă a problemelor puse în discuție de filosoful C. Rădulescu-Motru în cele 6 volume de **Revizuire și adăugiri**, publicate de Editura Floarea darurilor în 1996, dar lucrarea trebuie consultată integral de toți cei interesați de vifornitele abătute peste țara noastră într-un moment greu, de istorie devălmășită.

Dorian MARCOCI

Adunând în palmă norii...

Adunând în palmă norii
Să mă pierd în depărtare,
Fără patima candorii,
Doar o simplă ușurare

De-a pluti fără de țintă
Dezlegat de-orice povară
Și de vorbe ce-o să mintă.
Soarele la subsuoară

Să mă poarte prin senin
Arzând vorba de ocară
Și surâsul cu pelin.
Să mă las purtat spre seară,

Adormind în puf de nori,
Depănând Calea Lactee...
Și să mă trezesc în zori
În privirea de femeie.

Eternitatea unei clipe

Mi-am cufundat chipu-n petale,
În albul parfumat de măr,
Printre albine ce dau zor
S-adune hrana din pocale.

Am inspirat adânc, netulburat,
Din aburul discret de floare
Descătușat total, o ușurare,
Într-un moment deloc anticipat.

Am respirat pătruns de libertatea,
De gingășia fără de cusur,
Dezmeticit din clar-obscur
În albul ce păzea eternitatea.

Mi-am cufundat chipu-n petale,
Strângând o clipă liberă de viață
Ce-a scris în suflet tainică povață:
Să o trăiești intens până nu moare.

Taina florilor

Atârnă-n boabele de rouă
Mireasma florii de bujor,
Catifelări prinse-n fior
Al dragostei deschisă nouă...

Deschisă larg, cu-atâta dor
Sub ploi de stele sau de soare
Să o cunoască fiecare
Pătrunzând taina florilor.

În gând

Eram copil, iar toată valea
Părea a mea, plină de soare,
În clipe când Someșul Mare
Strângea în unde împăcarea

De verde și adânc senin...
Și colindau spre Năsăud
Pe versuri dulci ce se aud
Și- acum prin tremur de arin...

Iar limpezimile, pe rând,
Se-abat mereu cu duioșie,
Când tinerețea reînvie
Pe-acel tărâm păstrat în gând.

Curcubeul tinereții

Valul adună vers cu vers
Pe glezna-ți fină, creionată
În strofe care au ales
Subtilul mersului de față

Pe plaja liberă în soare
Când infinitul tinereții
Se împletește peste mare
În curcubeul frumuseții.

Și-ndrumă pașii spre iubire
Cu împliniri sau efemere
Contururi amprentând subțire
Nisipul ud ca o părere...

În „Mureș” printre amintiri

Se-nfruntă vălătuci de nori
Deasupra înghițind seninul,
Încurajându-le festinul
Un vânt îi luă de subsuori,

Aduse și parfum de tei
În aer umed de răcoare
Seducând gânduri călătoare
Abandonate pe alei,

Se toarce-un fir ca de poveste
Aici în centrul citadin,
Unde-amintirile revin
Chiar dacă timpul se grăbește

Portolacul

Zâmbea chipul bunicii din fiecare floare
În raza dimineții din fața casei sale,
Zâmbea copilăria-mi tihnită, roditoare,
Lumină aurită tivită cu petale.

Fragile nestemate se deschideau sub geam
În efemere clipe țesute-n veșnicie,
Culori nenumărate cu sufletu-mpleteam
Într-un fior sfielnic atins de poezie.

De-acolo mâna sfântă, blajin-ocrotitoare
Și-acum mă mai dezmiardă, când anii sunt cărunți,
Dezvăluind lumina de portolac în floare
Și dragostea acelei ce-n suflet o săruți.

Gheorghe ȘEITAN

„RAMA DIN CARPAȚI ȘI LEGENDARUL NEGRU-VODĂ“

Nu există neam pe pământ care să nu aibă un strămoș comun, un fondator al țării, ori al cetății-capitale, un erou mitic, anistoric, de la care regii sau prinții trăitori în istoria concretă sa se revendice (1).

Așa a fost prințul Tezeu pentru cetatea Atena, Enea pentru poporul roman, Romulus – întemeietorul mitic al Romei, Huang-Di – Împăratul Galben pentru chinezi, Scites – suveranul legendar al sciților și tot astfel Negru-Vodă pentru valahii Munteniei .

Iar ca să-l înțelegem pe acest mitic Negru-Vodă trebuie, mai întâi să mergem în orient, unde și astăzi mai există regate, ori case princiare ai căror conducători se revendică din prințul Rama- eroul epopeii hinduse Ramayana.

Este cazul Thailandei, unde actualul suveran este Rama al IX-lea, precum și unele state din istoria mai apropiată ori mai îndepărtată a Indiei : Rama-Gupta, un suveran din timpul imperiului Gupta; Rama-Raya, împărat în imperiul Vijaya-nagar; Rama-Chandra, conducător din dinastia Yadava; Rama-Raya, rege în statul Maratha și exemplele ar putea continua (2).

Facem precizarea că, potrivit celor mai autorizați exegeți în indianistică, numele prințului, Rama, înseamnă cel care se odihnește, cel care aduce pacea, cel bun, cel plăcut, cel fermecător, cel drag, cel frumos, și nu în ultimul rând, cel negru (3).

Potrivit concepției brahmanice asupra universului, regele era de natură divină, fiind reprezentantul pe pământ al zeului Vishnu și prin urmare, Rama – unul dintre avatarurile lui Vishnu – este simbolul regelui ideal și model de guvernare statală.

Vrem să arătăm prin aceasta că, într-o societate în care predomină legea vedico-buddhistă, existența unor conducători statali care îl recunosc pe Rama, adică pe Negrul, ca fiind prințul întemeietor, este ceva normal.

Or tocmai despre faptul că România a fost teritoriul matcă al indo-europenilor și locul de formare a culturii vedice s-a scris nu odată și nu fără argumente (4).

Există chiar o bogată literatură despre Rama din Carpați, plecat cu multe mii de ani înainte de Hristos, în fruntea triburilor arice, din pădurile hiperboreilor geți.

Prin urmare a căuta o Ramayană carpato-dunăreană în cultura română, nu facem decât să prelungim mai departe idei exprimate deja.

Ceea ce nu s-a arătat până acum și vrem să demonstrăm în cele ce urmează sunt firele nevăzute care leagă pe Rama din Carpați de Negru -Vodă, întemeietorul, din cronicile și legendele românilor.

Identitatea dintre Rama și Negru-Vodă se realizea-

ză, în primul rând, la nivel semantic, pentru că Rama, în traducere înseamnă negrul.

Mai mulți istorici care s-au ocupat de istoricitatea lui Negru-Vodă au încercat să vadă aici o porecla, ori o anume negritudine a personajului, fie a carnației, fie a părului. Rama și Negru-Vodă provin însă dintr-un univers cu structură simbolică, în care numele culorii nu trebuie luat ad-literam, negrul semnificând de cele mai multe ori primordialitatea, ceea ce este propriu dinastilor întemeietori.

În mandalele hinduse fiecărei direcții a spațiului îi corespunde o anume culoare și un anume guvernator. Există o simbolică a culorilor împăraților în cultura chineză și în basmele românilor, precum Împăratul Roșu, Împăratul Verde, Galben, Alb, Negru. Prin urmare atât Rama cât și Negru-Vodă au primit aceste nume fără vreo legătură cu un atribut fizic.

În al doilea rând, după cum Rama este Chandra, adică Luna (Rama-Chandra) tot astfel Negru-Vodă este craiul. În limba română, cuvântul crai desemnează atât prințul conducător de țară ori ținut, așa cum apare el în letopisețe sau în basme, cât și astrul nopții, Luna. Se spune Crai-Nou la luna aflată în acea fază a ei în care apare ca o seceră, numite și coarne lunare.

Pare neverosimil ca Rama, prinț din dinastia solară să fie numit Chandra, adică Luna sau craiul. În cazul lui Negru-Vodă, însă acest atributiv ține de refacerea unității primordiale sau a androgeniei filozofice.

După același principiu, vlăstarul de os domnesc din basmele românilor, are înscris întotdeauna, pe trupul său, soarele în piept și luna în spate, iar la brâu un spic de grâu.

În al treilea rând atât Rama din scrierile sanscrite, cât și Negru-Vodă din cronicile medievale românești sunt considerați ca fiind păstrători de lege (dharma) și rânduială străbună, iar acest lucru pare firesc dacă se ia în calcul calitatea lor de prinți fondatori statali. Dacă pentru Rama aceste calități se află scrise explicit, în cazul lui Negru-Vodă ele se deduc, din ton și din evlavia cu care de fiecare dată este pomenit, atunci când este vorba de spiritul de dreptate, fie în cronici, fie în cultura orală, populară. De n-ar fi fost așa, memoria românilor nu l-ar fi păstrat. Se poate bănui un cult al lui Negru-Vodă la geți, corespunzător cultului lui Rama, prezent și astăzi printre popoarele Indiei.

În al patrulea rând Rama ca și Negru-Vodă sunt prinți exilați, peregrini prin codrii. Să ne amintim că Rama, Sita și fratele său Lakshmana au fost nevoiți să trăiască timp de paisprezece ani departe de cetatea de baștina, Ayodhya (Aiud) în adâncimi de pădure, departe de lume. Și Negru-Vodă este tot un peregrin prin codrii deși acest lucru, astăzi, nu se mai știe. Iată dovada într-un cântec bătrânesc autentic:

„Pe Argeș în jos, / Pe un mal frumos, / Verde și stufos, / Prin des cărpiniș, / Prin mândru hățiş / Și prin aluniş, / Plimbă-mi-se-mplimbă, / Și tot locul schimbă, / Negru-Vodă – Crai / Cu mare ala” (5).

Aceste doua versuri „Plimbă-mi-se-mplimbă / Și tot locul schimbă”, exprimă condiția de rătăcitor, starea de prinț autoexilat din lume ce își schimbă

(continuare în pag. 26)

mereu locul, după cum epopeea ne spune: când la Chitrakuta (Chiatra/Piatra Neamț) când la Panciavati (Panciu) când la sihăstria vestitului Atri (Chilia Moșului de la mănăstirea Cetățuia lui Negru-Vodă).

În al cincilea rând, unei Biharii din India, socotită a fi vechea Kosala – patria lui Rama, îi corespunde o Biharie (Bihor) transilvană, pe care trebuie să o considerăm patria lui Negru-Vodă și din alte trei motive :

a) tradiția cărturărească, din cronici, care spune că Negru-Vodă a sosit în părțile Munteniei venind din nord.

b) regăsirea capitalei țării, Kosala, numită Ayodhya în localitatea Aiud, care se află situată în aceeași zonă. Prin urmare, Kosala carpatică, patria lui Negru-Vodă a fost Biharia (Bihor) și trebuie să fi fost mult mai întinsă decât actualul județ Bihor.

c) din această Kosala ramayanică făceau parte și munții Pădurea Craiului, adică munții lui Rama-Chandra sau Negru-Vodă-Craiul.

În al șaselea rând, Rama și fratele său Lakshmana devin Roman și Vlahata din legenda care privește întemeierea Moldovei. Aici prințul nu este Negru-Vodă căci Rama apare sub numele său consacrat, fapt explicabil dacă ținem cont că legenda funcționează într-un spațiu din afara granițelor Munteniei, pe filieră moldava (6). După cum Rama, Sita și fratele lui Rama, numit Lakshmana au fost surghiuniți în codru, tot astfel cronica scrie că Roman și Vlahata sunt doi frați care părăsesc cetatea Veneției, goniți fiind de eretici și își zidesc o altă cetate, Noul Râm. Este evident că nu avem decât o adaptare a scenariului din Ramayana la cerințele momentului feudal, caracterizat de confruntarea dintre catolici și ortodocși.

În al șaptelea rând, atât Rama cât și Negru-Vodă sunt caracterizați ca oameni pioși ocrotitori ai asceților. Rama i-a ocrotit pe venerații sanyasini, le-a purtat respect și atunci când a fost cazul i-a apărat față de demonii rakșași. Pe de altă parte Negru-Vodă este și el un ocrotitor al schimnicilor, dovedit prin faptul că el a rămas în legende ca fiind constructor de mănăstiri, iar cântecul bătrânesc „Meșterul Manole” îl prezintă tocmai în această ipostază.

În județul Argeș există mănăstirea „Cetățuia lui Negru-Vodă” care păstrează o biserică rupestră, de închinăciune creștină, aflată pe locul alteia, păgâne și care se consideră a fi fost locul unde poposea Negru-Vodă cu Doamna sa, pentru reculegere – idee ramayanică prin excelență. Pe prima terasă a Muchiei Cetățuiei, pe un pinten stâncos au fost descoperite urme ale unei așezări dacice, datând din secolul 3 î.H. Deasupra schitului, pe o lespede de piatră, străjuită de o troiță se deslușesc urmele unor pași despre care legenda spune că ar fi fost ale lui Negru-Vodă.

Or prezența amprentelor pașilor, în piatră este specifică cultelor unor divinități antice și n-ar fi exclus ca, așa cum în India există capele închinat lui Rama, să fi existat și în Carpați altare dedicate lui Negru-Vodă. În spatele bisericii mănăstirii Negru-Vodă se află o scobitură în piatră numită Chilia Moșului, crestele munților din apropiere se numesc „Negru-Vodă călare”, un alt promontoriu din zonă este cunoscut ca fiind „Tronul lui Negru-Vodă”. În această alăturare Negru-Vodă - Moșul se află legătura dintre Rama și sanyasini, schimnicii pădurilor, dar mai poate fi și coabitarea dintre puterea regală și cea sacerdotală, provenind dintr-o religie vedică, protogetică.

În al optulea rând există destule legende toponimice, legate de Negru-Vodă, care puse cap la cap reconstituie fragmentar acea Ramayană carpato-dunăreană astăzi pierdută.

Rama, Sita și Lakshmana cu întreaga lor poveste a vieții fericite în codrii, apoi lupta eroului pentru salvarea prințesei răpite de demonul Ravana, pot oferi o explicație logică legendelor de genul: „Masa lui Negru-Vodă” (locul unde mâncau Rama și Sita); „Sărătura lui Negru-Vodă” (cascada lui Rama de pe râul Mandakini din Chitrakuta); „Scăldătoarea lui Negru-Vodă”(locul de îmbăiere al lui Rama din codru); „Podul lui Negru-Vodă” (podul lui Rama spre Sri-Lanka) (7).

Epopeea lui Negru-Vodă trebuie să fi fost suficient de cunoscută și îndrăgită de marea masă a geților, din moment ce toponimia României este plină de locuri care amintesc de isprăvile sale ori de țara sa de origine, mitica Kosala.

În al nouălea rând, legenda corvineștilor care explică prezența corbului în blazonul voievozilor din Muntenia se află într-o formă asemănătoare în Ramayana. Între acest fragment din epopee și legenda lui Ioan Corvin sunt următoarele elemente comune : existența unui cuplu princiar; somnul bărbatului și veghea femeii; apariția corbului; trezirea bărbatului; săgetarea corbului (8). Este cum nu se poate mai limpede că înainte de a fi fost o legendă medievală acest episod a făcut parte din Ramayana carpatică, pe care o căutăm, după cum tot atât de limpede este, pentru oricine, că pasărea corb este pasărea neagră, negrul-corb fiind negrul total.

În cheie simbolică vedică acest episod ar putea să însemne detașarea față de fructul faptei, însușire a inițiatului, obligat să trăiască, totuși, în lume.

În al zecelea rând există mai multe asemănări între calitățile lui Lakshmana și fratele lui Negru-Vodă, cel din cântecul bătrânești ori legende (V.Roman și Vlahata, precum și fratele-cioban al voievodului din lirica străveche, autentică). Deși tradiția nu l-a reținut sub același nume el are atribute similare lui Lakshmana: el este cel priceput, cel norocos, cel dibaci, el este vlahul. În cântecul bătrânești fratele lui Negru-Vodă este reprezentat printr-un cioban care își regăsește ruda de sânge printr-o întâmplare, însă și la el predomină aceeași calitate – destoinicia (9).

În al unsprezecelea rând avem informații de la istorici antici despre existența pe teritoriul Daciei, a unei cetăți Ramadava (Ramidava) precum și a alteia numită Romula, toponime care ar putea veni și de la Rama nu neapărat de la Roma. Ramung este și el prințul valah, din epopeea Nibelungilor, ceea ce arată că tradiția dacică s-a perpetuat până în ev- mediu.

În al doisprezecelea rând avem același destin tragic la sfârșit de epopee a personajului feminin, atât în Ramayana getică cât și în cea hindusă. Sita, soția lui Rama, cât și Doamna lui Negru-Vodă dispar, ambele, în cadrul unui anume

(continuare în pag. 27)

scenariu înghițite de pământ. Să ne amintim finalul epopeii Ramayana, când Sita, în fața bănuielii nedrepte ce se aducea neprihănirii sale, cere pământului a cărei fiică era (cuvântul „sita” înseamnă în limba sanscrită „brazdă”) să se deschidă și să o resoarbă. În momentul în care Sita se aruncă în pământul ce tocmai s-a deschis acesta o primește precum îmbrățișarea unei mame. Aidoma Sitei și Doamna lui Negru-Vodă se sinucide, aruncându-se spre pământ. Contează mai puțin că legenda, numită „Piscul Doamnei” a ajuns până la noi deformată, întâmplarea fiind pusă pe seama unor evenimente generate de un conflict armat între valahi și tătari, timp în care soția lui Negru-Vodă se aruncă de pe o stâncă pentru a nu fi prinsă. Pentru noi important este că principiul resorbției lumii fenomenale, simbolizat prin fiica pământului se respectă întrutotul. Dacă vrem să înțelegem în intenția și simbolică sa originară legenda „Piscul Doamnei” trebuie să apelăm acum la versurile de o frumusețe tulburătoare din Ramayana care spun : Se deschise-atunci pământul și-apăru un tron de aur/, Tron înconjurat de zâne, ca un trandafir de frunze/...Mama își luă în brațe pe copila ei curată/, Fiica sfântului Janaka, Sita , blânda, preafrumoasa ! Toți îi laudă virtutea! Sita însă nu mai este ! Rama-i singur! Fericirea zilelor pierdutu-i-s-a... (10).

Iată douăsprezece argumente pentru a afirma că Negru-Vodă nu a fost un personaj istoric ci un erou de epopee unul și același cu Rama din Carpați.

Note:

1) B.P.Hașdeu, *Istoria critică a românilor*, Ed.Minerva, București, 1984, pg.150.

2) I.M.Cristea, *În Țara surâsului-Thailanda*, Ed.Libra, București, 2000, pg. 134; v. și M.Martiș, *De la Bharata la Gandhi*, Ed.științifică și enciclopedică, București, 1987; se poate consulta și Mică enciclopedie de istorie universală, Ed.politică, București, 1988.

3) Valmiki, *Ramayana*, Ed. pentru literatură, 1968, vol.2, pg. 295.

4) A se vedea N.Desușianu, *Dacia preistorică*, Ed. Mentor, 2000; Maria Gimbutas, *Civilizație și cultură*, Ed. Meridiane, București, 1989; „Carpații leagănul civilizației euro-indo-iranice”, în Anexa II din volumul, *Iordanes, Getica*, Ed. Gândirea, București, 2001, cu un studiu introductiv de Gabriel Gheorghe.

5) Ion Taloș, *Meșterul Manole*, Ed.Grai și suflet, București, 1997, pg. 355.

6) *Despre Roman și Vlahata a se vedea Gheorghe Bratianu*, Ed.Eminescu, București, 1980, pg. 155 dar și B.P. Hașdeu, op. cit.pag.158-160.

7) *Legende populare geografice*, Ed.Sport-turism, 1986, pg. 119; 125; 203; precizăm că înțelesul cuvântului „săritoare” din legende este acela de „cascadă”-locul în care apa sare.

8) *Legende populare românești*, Ed.Albatros, București, 1983, pg. 144.

9) *Folclor din Oltenia și Muntenia*, vol.V, Ed. Minerva, București, 1970, pg. 328.

10) Valmiki, op. cit. vol. II, pg. 283.

(Comunicare susținută la Congresul internațional de dacologie, București, 14-16 iunie 2009).

acesta multă afecțiune și generozitate. Întâmplarea face ca pe acest Codrin să-l cunoască și călugărul Vladimir Potop, care caută să-l atragă prin diferite mijloace, studiindu-i în prealabil slăbiciunile. În pădure (Codrin se afla în tabăra de elevi din apropierea mănăstirii), fiind împreună și într-un moment nefericit, călugărul își iese din minți, făcând din copil o pradă ușoară pornirilor lui de pedofil. Urmează o anchetă condusă de ofițerul criminalist Dan Prigoană, care adună în jurul ei profesori, elevi călugări, săteni, se vehiculează până și numele Înalt Preasfințitului episcop. Asta a fost pe scurt narațiunea.

Analiza psihologică este bine construită, concludentă. Descrierile de natură sunt superbe, mai ales acelea cu ploii diluviene însoțite de fulgere și trăsnete, care atunci când se declanșează în preajma derulării anchetei dobândesc o și mai mare forță, devenind de-a dreptul convingătoare.

Vorbitorii Valeriu Valegvi, Tănase Dănăilă, Paul Spirescu, Vasile Ghica, Dionisie Duma, Aurel Scarlat, Lucia Pătrașcu, Constantin Oancă au fost completați și de intervențiile autorilor, care au citit fragmente elocvente din cărțile lor ori au ținut să sublinieze satisfacția unei asemenea întâlniri.

Ioan TOFAN

Omul din subterană

În opinia aproape unanimă a exegeților literari Fiodor Mihailovici Dostoievski este unul dintre cei mai mari scriitori ai lumii. Fără îndoială că cea mai valoroasă parte a operei lui a fost scrisă după 1859, când s-a întors din surghiunul siberian. Născut în 1821, la Moscova, într-o familie de nobili cu venituri modeste, tatăl fiind medic militar, Dostoievski va fi îndrumat pentru studii către Academia Tehnică Militară din Sankt Petersburg, reușind să ajungă inginer proiectant, dar salariul modest îl obligă să-și suplimenteze veniturile cu traduceri de cărți. Dragostea pentru literatură, de care se molipsise din copilărie, îl va îndemna să se apuce de scris. Reușește în 1846 să-și publice primul său roman, *Oameni sărmani*, care se bucură de un succes neașteptat, atât în ochii cititorilor, dar și în ai criticii, fiind sprijinit în acest sens de Bielinski, filozof și reabil critic literar al vremii. Până în 1849, când avea să fie arestat pentru că aderase la cerul liberal Petrașevski, un grup de intelectuali utopiști care militau, printre altele, pentru abolirea iobăgiei, avea să mai scrie câteva nuvele sau microromane, mai importante fiind *Noapți albe*, *Netoșka Nezvanova* și *Satul Stepanciko și locuitorii săi*. Va fi întemnițat, în așteptarea procesului, timp de șase luni, în fortăreața Petropavlovsk din Sankt Petersburg. La proces, împreună cu alți douăzeci și unu de intelectuali este condamnat la moarte. Pe 22 decembrie 1849 (exact cu 140 de ani înainte de izbucnirea revoluției române din 1989), pe un ger cumplit, condamnații, îmbrăcați doar cu o cămașă albă, sunt duși în fața plutonului de execuție din piața Semionovski. Primii trei, între aceștia aflându-se și Petrașevski, sunt legați de stâlpi, dar în ultima clipă toți deținuții sunt anunțați că țarul Nicolae I le-a comutat pedeapsa în muncă silnică. Dostoievski, care urma să fie executat imediat după cei trei, fiind al șaselea la numărătoare, asistă de pe margine la această înscenare sinistă care îl va marca pentru toată viața, influențându-i covârșitor și opera. Anii de detenție, între 1849 și 1854, petrecuți într-o colonie penitenciară din Omsk, îi vor ruina sănătatea și așa precară din cauza epilepsiei și a reumatismului de care suferea. În această perioadă sumbră a existenței sale, Dostoievski citește și recitește Biblia, decizându-se de elanurile revoluționare ale tinereții și orientându-se spre ortodoxie. Între 1854 și 1859 este obligat, ca o continuare a deportării, să facă armată corecțională, fiind înrolat ca simplu soldat. Abia în 1856, când este avansat subofițer, i se permite să părăsească cazarma și să locuiască la Semipalatinsk, într-o cameră închiriată. Ajunge să fie prețuit de intelectualii din oraș și i se permite să predea lecții particulare copiilor din familiile bogate. Tot aici o cunoaște pe Maria Dimitrievna, pe care o ia de soție în 1857, în același an când își recapătă

Boem@ 10 / 2016

Fiodor Mihailovici Dostoievski

dreptul de a publica. Însă abia în 1859, datorită bolii, i se permite să demisioneze din armată. Întors la Sankt Petersburg, după ce a locuit numai câteva luni la Tver, se apucă febril de scris, reușind până în 1864, când îi moare prima soție de tuberculoză, să publice *Umiliți și obidiți* (1861), *Amintiri din casa morților* (1862), un roman despre viața grea a deportaților din Siberia, rod al experiențelor proprii din detenție, *Întâlnire neașteptată* (1862) și *Însemnări din subterană* (1864), ultima carte fiind microromanul ce va fi sâmburele din care vor lua naștere marile lui romane, acel grăunte de grâu care (citez din biblie o parte a unui paragraf foarte drag autorului) „când cade pe pământ, dacă nu va muri, rămâne stingher, dar dacă va muri, aduce multă roadă”. Andre Gide scrie că această proză poate fi considerată „cheia de boltă a întregii sale opere”. În 1861 Dostoievski o cunoaște pe Polina Suslova, o tânără scriitoare, alături de care trăiește o tainică, agitată și tulburătoare iubire. Îi va servi pe viitor ca model pentru femeile puternice din viitoarele lui mari romane, precum Nastasia Filipovna din *Idiotul* (apărut în 1868), sau Grușenka și Katerina Ivanovna din *Frații Karamazov* (apărut în 1880). Când Polina îi cere să divorțeze, refuză categoric și este părăsit. Din 1862 începe să călătorească în Europa, vizitând pe rând Italia, Germania, Belgia, Franța, Anglia și Elveția. La Wiesbaden și Baden-Baden frecventează cazinourile, devenind jucător pătimaș. Ca urmare a acestei experiențe va scrie romanul *Jucătorul*, apărut în 1867, al cărui subiect este atracția nefastă și distructivă a eroului principal pentru jocurile de noroc. În 1866 se va căsători cu Anna Grigorievna, o stenodactilografă căreia timp de douăzeci și șase de zile îi va dicta acest roman, aflat în manuscris. Ea îi va sta alături până la moartea survenită în 1881, pe 28 ianuarie.

Mai publică încă trei romane, *Crimă și pedeapsă* în 1866, *Demonii* în 1872 și *Adolescentul* în 1875, primele două fiind considerate a face parte, împreună cu *Frații Karamazov*, din constelația

(continuare în pag. 29)

marilor lui romane.

Trebuie menționat că Dostoievski va mai lucra ca jurnalist alături de Mihail, fratele lui, la ziarele *Vremea* și *Epoca*, dar va scoate și un jurnal, intitulat *Jurnalul unui scriitor*, pe care din 1876 îl va susține singur ca editor, redactor și autor. Jurnalul se va bucura de un succes enorm în rândul cititorilor, fiind un amestec de comentarii politice conservatoare și naționaliste, chiar pro-țariste, dar și filozofice și literare. Uneori sunt publicate în jurnal și texte literare de sine stătătoare.

Partea întâi din *Însemnări din subterană* este un monolog aparent dezlănat al personajului principal, dar care treptat se încheagă, spun unii comentatori, într-un adevărat eseu filozofic. Eroul se dezbracă în fața noastră fără nici un fel de inhibiție, declarând că este bolnav („îmi dă de furcă, bănuiesc, ficatul”), rău, lipsit de farmec, invidios, vanitos, depresiv, răzbunător, etc. Se autoflagelează cu satisfacție, scoțându-și la lumină toate frustrările legate de fizic, educație, bogăție, dragoste, declarând că locuiește într-o cameră „urâtă și infectă” de la periferia Sankt Petersburgului, o adevărată subterană, de unde, într-un limbaj violent și zeflemitor atacă gândirea utopică a lui Cernișevski, autorul lucrării „Ce-i de făcut?”, care susținea că liberul arbitru nu există. Îl contrazice cu maliție și dispreț, declarând că omul rațional trebuie să aibă posibilitatea să aleagă ce-și dorește, chiar și răul, nu numai binele. Mai declară că pentru înțelegerea vieții, durerea și suferința sunt necesare. Nu suntem aici prea departe de gândirea lui Dostoievski, care declara că nu poți prețui fericirea dacă nu ai cunoscut suferința. Mai aflăm despre personaj că trăiește dintr-o moștenire modestă, după ce mai înainte lucrase ca funcționar mărunț în slujba statului.

Despre acel timp al umilințelor extreme, pe care crede că le-a îndurat atunci, aflăm însă în partea a doua a romanului, unde naratorul, respectiv eroul anonim, în vârstă de patruzeci de ani, ne relatează la persoana întâi cum se întâlnește într-o zi cu niște foști colegi, ajunși în funcții superioare, care îl tolerează în preajmă, dar îl disprețuiesc, neezitând să-i arate asta când se ivește ocazia. Suferă, exacerbandu-și umilința, adunând multă ură în suflet. Plănuiește să se răzbune, dar îi iese în drum un bordel unde intră și cunoaște o prostituată, Liza, pentru care simte ceva mai mult decât o simplă atracție fizică. Impresionat de soarta crudă a fetei, pe care o consideră nedreaptă, empatizează cu suferința acesteia, sugerându-i să-și schimbe îndeletnicirea, făcând-o să creadă că ar putea-o ajuta în acest sens. Când fata îl vizitează, după cum îi ceruse, crezând că providența i-a scos în cale un om care ar putea-o ajuta să pornească spre o viață mai bună, bărbatul din subterană își schimbă brusc atitudinea. „De ce-ai venit?” o întrebă. „Ai venit” își continuase el tirada „pentru că eu, atunci, ți-am spus niște vorbe de milă. Te-ai înduioșat și ai vrut să auzi înc-o dată vorbe de milă. Ei bine, află că atunci mi-am răs de tine. Și acuma-mi răs. De ce tremuri? Da, mi-am răs de tine....Să te salvez?...De unde și până unde să te salvez?...naiba știe de ce, ți-am dat, ca un prost, adresa asta! Te și uram, pentru că te-am mințit. Așa-s eu: îmi place să torn vorbe mari, să-mi împuiez capul cu vise, dar, de fapt, știi ce-mi trebuie? Să vă ia dracu pe toți, asta-mi trebuie! Eu de liniște am nevoie! Eu, ca să nu fiu

tulburat de nimeni, aș vinde lumea-ntreagă pe doi bănuți, fără-a sta la gânduri. Dacă-i de ales: **să se dărâme lumea, ori să-mi bea eu ceaiul, eu spun că mai bine s-ar dărâma lumea, numai să-mi pot eu bea ceaiul**”. Continuă s-o jignească, după care izbucnește în plâns și se trânteste pe canapea, nu înainte de a-și încheia discursul: „Mi-e peste puteri... Eu nu pot să fiu...bun”.

Iată ce scria Ion Ianoși despre omul din subterană: „Călău rafinat, el își înfășoară victima cu afecțiune înaintea execuției; pe Liza o scoate din noroi pentru a avea prilejul s-o zvârle cu sadism înapoi” Povestea acestei fete, ne mai zice Ion Ianoși, este „una dintre cele mai oribile și respingătoare întâmplări pe care a consemnat-o vreodată literatura universală”. Marin Preda, care-l aprecia enorm pe Dostoievski, dar îl și condamna pentru atitudinea lui antieuropeană, scria undeva, în jurnalul lui intim, că i-a venit, pur și simplu să vomite, după ce a citit *Însemnări din subterană*.

Să-i dăm totuși cezarului, ce e al cezarului. Micul roman este o capodoperă. Într-un fel, omul din subterană anticipează pe viitorii mari revoltați și criminali ca Raskolnikov, din *Crimă și pedeapsă*, Stavroghin, din *Demonii* sau Ivan Karamazov din *Frații Karamazov*. Acest personaj anonim al lui Dostoievski ar mai putea întregi, după unele opinii, și galeria acelor oameni cultivați, dar de prisos, din marea literatură rusă, ca Oneghin (din poemul *Evgheni Oneghin* de Pușkin), Peciorin (din *Un erou al tipului nostru* de Lermontov, Rudin (din romanul *Rudin* al lui Turgheniev) sau Oblomov (din stufosul roman, cu același nume, al lui Gonțarov). Ar putea și nu prea, aș adăuga. Predecesorii eroului nostru erau nobili și nu munceau pentru că aveau venituri care le permiteau să trăiască în trândăvie, pe când omul din subterană e de condiție umilă și se scaldă cu voluptate în mediul lui insalubru. Ca să supraviețuiască, nu ezită să lucreze ca șoarece de birou, chiar dacă asta îi displace profund. Apoi lamentația sumbră, depresivă, este cea a unui antierou, așa cum și declară la un moment dat: „...Într-un roman e nevoie de un erou, pe câtă vreme aici sunt înadins strânse trăsăturile unui antierou.”

Se consideră că micul roman al lui Dostoievski ar fi deschis, prin *spovedania disperării abisale* din subterană, drumul existențialismului. „N-am știut să devin nu numai rău, dar nici altcumva: nici rău, nici bun, nici ticălos, nici cinstit, nici tu erou, nici tu muscă” ni se confesează antieroul.

Dostoievski, un subtil cunoscător al psihologiei umane pe care o sondează până în străfundurile subconștientului, a influențat opera unor mari scriitori și gânditori ca Jean-Paul Sartre, Kafka, Camus, Andre Gide, Nietzsche, Freud, ș.a. Aș adăuga că la noi în primele romane ale lui Nicolae Breban, respectiv *Francisca*, dar mai ales în *Animale bolnave*, se pot recunoaște lesne influențe dostoievskiene.

(continuare în pag. 33)

Titu DAMIAN

RUINA

Fragment din volumul IV al romanului MUSCELENI,
în curs de finalizare

„Ce-ar fi omenirea asta fără Dumnezeu? Să fie singură în univers? Mă gândesc cu groază la Pământul nostru care se învâрте buimac în spațiu, cu lume cu tot. Să ne închipuim că omenirea nu l-ar fi inventat pe Dumnezeu, cât de singuri am fi în univers? Când pierе un individ, facem o tragedie, dar dacă pământul se va scufunda în hăul universului? Atunci își dă seama omul cât de mic este, fără speranța de a se putea împotrivi. O singură moleculă de-ar scăpa din cataclism, s-ar mai putea naște, undeva o altă lume? Este doar un bob de nisip. Că pământul va pieri într-o vreme, este o certitudine geologică, dar odată cu el, va pieri toată omenirea, așa dintr-o dată, fără vreo avertizare. Reacția ei? O încremenire, apoi hăul. Atât...

Nu moartea îl sperie pe om, nici vestea morții, ci clipa îl paralizеază. Pe mine nu mă paralizеază, din contră, mă incită: Cum arată momentul?”

Roțile se înfășurau pe șosea, gândurile-mi zburau... Frânturile acestea și multe altele mi se învâртеau instantaneu în cap odată cu sfârșitul roților mașinii, ca o premoniție, opintindu-se acum, la greu, pe câțiva km, cei mai dificili, în drum spre sat.

Venind, ca de atâtea ori, spre casă, mai în glumă, mai în serios, spuneam cunoscuților că mașina mea a învățat singură drumul, pot merge și cu ochii închiși prin toate hârtoapele, de la Pătârlagele, din momentul când părăsesc șoseaua națională, până la Colți și apoi urcușul cel mai dificil, până la Muscel. Și acum, ca și altădată, mașina se opintea printre bolovanii de la Cărăbuși, apoi, odată prima pantă biruită, cu greu o struneam pe firul pârâului foarte năbădăios pe timp de ploaie, care cobora dintre dealurile înghesuite unul în altul, pe Baltă, ca apoi să se înhame la un urcuș obositor spre Camboru. Pe măsură ce urcușul înainta anevoios ocolind șerpuitor burta dealurilor, în față se deschidea priveliștea Podului Goșii înconjurat pe trei sferturi de păduri, apoi, în vârf de pantă, mașina trebuia să facă o oprire, căci motorul dădea semne de gâfâială și de fierbințeală. Între timp, privirea mi se aruncă singură până hăt-departе spre dealul Mățării, sub care se ascundeau câteva case câte mai rămăseseră, din cele peste o sută în vremurile sale bune. Odată trecut în hopuri prin Camboru, pe sub Vârful Vătraului golaș, mai aveam doar o singură pantă, cea mai scurtă, dar și cea mai obositoare, o binecuvântată și ultimă oprire obligatorie la Moara lui Voinea.

De acolo-mi arunca o privire spre priveliștea satului, acum în prag de toamnă, pitulat între Vârful Ceciliei, Vârful Goșilor, Vârful Vătraului, Vârful Goșii și Vârful Mățării, cu casele urmând șovăielnice, în stânga și-n dreapta,

Boem@ 10 / 2016

coborând o dată cu cele trei cursuri de apă ce-și aveau izvoarele, unul sub Vătraul, altul sub Podul Samarului, iar celălalt de undeva dinspre Vârful Ceciliei, urmând ca toate să se adune undeva în vale, într-un loc căruia lumea îi zicea Între Izvoare sau În Trei Izvoare, după cum înțelegea fiecare. Din Muchea Morii drumul, și el obosit, spinteca cu un ultim efort, centrul satului, lărgindu-se, dând năbădăios la o parte casele, împingându-le dușmănos spre deal sau coborându-le cu răutate pe celelalte, ca apoi, să poposească, lățindu-se ușor, devenind Drumul ăl Mare, iar înspre capăt să se desfacă, urcând pieptiș, pe lângă Școală, pe sub dealuri, spre Budui, Scăieni, Fișici, ori să devină brăul Vârfului Ceciliei, ca să dispară undeva, spre Curmătură, și să coboare spre Ulmet, neumblat, acum doar o potecă, apoi să se înfunde în panglica și ea ciuruită de gropi de la Bălănești.

Devenise o obișnuință, parcă și mașina îmi luase obiceiul, să mă opresc în vârful pantei, să deschid portiera și să cobor, ca să admir, de la înălțime, de fiecare dată, priveliștea satului culcușit între dealuri, cu casele înghesuite unele în altele, cu ulițele strâmte și întortocheate, străjuite de porțile curților și mai înguste, mari cât să poată întoarce o căruță. Ce-mi plăcea era că, de fiecare dată, deși casele erau aceleași - le știam și le cunoșteam de departe, din copilărie, satul îmi părea mereu altul, asta pentru că pomii dintre case și din curți încercau să ascundă cam tot ce era făcut de mâna omului. Despre mirajul acesta al satului îmi veni în minte, în timp ce admiram, o întâmplare de demult, de pe când se făceau primele împăduriri. Echipa o luase pe celălalt versant și-l urca pieptiș, îngropând puii de molid unul câte unul. Când au ajuns în Vârful Vătraului, femeile, erau cele mai multe, și-au tras sufletul. Atunci, Paraschiva lui Todereci, uitându-se în jos, a exclamat: „Fă, Maruțo, ce sat o mai fi și ăsta?” Acum, odată cu trecerea timpului, rar se mai zărește câte vreun colț de grajd, vreun saivan, vreun coteț, sau vreun acoperiș gata să se prăbușească, ascuns de coroanele pomilor aproape sălbăticiți. Prunii din livezile de demult coboară dinspre sat, peste Capul Piscului, pe Marne, pe Măjiceanca, la Poartă, pe Șes ori urcă pe Răzoare, în livezi acum îmbătrânite și ciuntite, cu crengile atârinate de prea mult rod, nemaiputând fi culeși decât de pușinii bătrâni sau de urșii care, de cum se înserează, nu se mai sinchiesc de urletul sălbatic, pustiu, disperat și fricos al celor câțiva câini zgribuliți și năuciiți de spaimă.

Acum, în această blândă toamnă târzie verdea aproape dispare din peisaj, arătându-se cocoțat doar pe coama Vătraului odată cu molizii ce se încăpățânează să-și mențină rădăcinile în pietrișul mereu nestatornic al dealului, sprijinindu-l și sprijinindu-se în el cu îndărătnicie, într-o împreunare pe viață și pe moarte. Jarul aprins al stejarilor și al fagilor, dar mai ales bănuții galbeni ai mestecenilor, cu toate nuanțele lor, defilează cuminți în privirile mele sub un cer siniliu, iar în depărtare pădurile dinspre Vârful Marțării, Vârful Juncului și Vârful

(continuare în pag. 31)

Goșii încă nu se hotărâseră să-și lepede întrutotul curcubeul veșmântului. O furie de culori sclipitoare în bătaia soarelui aplecat ușor spre asfințit făcea ca valea să trăiască din plin mirajul toamnei și o stare de moleșeală, de visare mă cuprinse în admirația fără suflare a priveliștii pe care aveam senzația că o trăiesc pentru prima dată.

Fagul cel Mare, cu una dintre groasele crengi ale coroanei ciuntite de un fulger ticălos, de ani de zile părea, de departe, că atârnă cerșetor, într-o rînă, peste prăpastie, gata să se prăvale oricând spre sat, ca o ultimă îmbrățișare, așteptându-și demn sfârșitul. Numai două rădăcini ce păreau, de departe, fioroase, se încăpățâneau să se înfigă trainic în malul Podului Samarului, refuzându-i resemnarea.

O liniște prevestitoare de moarte se prăvale peste mine și peste sat în momentul când întreaga ființă resimte că, treptat, ca și cum m-aș fi trezit dintr-un somn adânc, aud clar glasul rar și gros al Clopotului celui Mare, bătând în dungă, a mort, cu glas tânguitor: „**Bang! Baang!! Baaang!!!**”, iar Clopotul cel Mic îi răspunde, după o mică pauză pe care o face doar pentru a-i asculta ecoul, cu un schelălăit mult mai subțire, bătând a suferință, ca și cum cineva nevăzut l-ar fi atins înadins de o plită încinsă: „**Bing! Biing!! Biiing!!!**” Bătaia clopotelor mi-a răscolit în mine momentul când, în copilărie, aflat pe Marne, cu cârșorul de oi la păscut, am conștientizat pentru prima dată, semnificația sunetelor pline de jale, când o fetiță ceva mai răsărită decât mine, Filița lui Neculai al Linii, mi-a șoptit cu un glas plin de regret: „A murit Sandu lui Colgiu, săracul, tuma când să se însoare! Și clopotele astea ce se mai tânguie, de dimineața până seara!”

Dar acum, printr-o presimțire, parcă nu aș fi vrut să-l aud. Venisem împreună cu soția să trăiesc din plin, fără griji, un sfârșit de săptămână pe care mi-l propusesem să-l petrec într-o atmosferă de liniște și împăcare, mult dorită după o vară zbuciumată, pe care chiar începusem să-l resimt în acele câteva momente de popas...

Clopotul își făcea cuminte și consecvent meseria, chemându-și mortul la groapă. „Care dintre musceleni o mai fi murit?” mă întrebam mirat și neliniștit. Îmi aruncau privirea spre curtea casei mele și ceva ciudat observai. Un fuior de fum se ridica printre crengile zarzărului și ale părului din curte. Nu-mi venea să cred. Mi-am încruntat privirile, părându-mi-se că, totuși, nu-i curtea noastră, mi-am zis: „Cine-o fi pus-o pe mămica să facă săpunul tocmai când vin și eu acasă, știe că nu are voie să facă efort, doar i-a specificat în mod expres medicul, ar trebui să înțeleagă odată, nu-i de joacă cu această boală parșivă care îți dă impresia că te-ai făcut bine și, dintr-o dată, te trimite fără nicio veste într-un somn adânc, apoi în somnul celălalt, veșnic...”

- Fă-i Gico, mă adresez eu femeii aflate în curtea casei de peste drum, care tocmai aduna niște prune într-o găleată, n-ai idee ce se întâmplă în curte la noi?

Femeia, cufundată în munca ei, căutând prunele printre buruieni, nu ne observase, dar auzindu-mi glasul, dintr-o dată, scapă din mână găleata plină care se rostogoli la vale oprindu-se tocmai în gard și, cu o privire parcă năucă, mirată – pe loc nu mi-am mai dat seama cam ce exprima, toate la un loc, un fel de nedumerire amestecată cu un fel de reproș pe care l-am simțit înfigându-mi-se drept în inimă într-o presimțire dureroasă, tăindu-mi parcă

sufierea, înainte de a afla explicația ei:

- Cum, n-ați aflat, domn' Florin? Toată lumea v-a căutat! Îmi spune ea cu o voce precipitată sunând a reproș. Peste două ore vine preotul, o ducem la groapă pe țața Stela, mama dumneavoastră. A murit alaltăieri. A plimbat nițel, pe seară oile și când s-a întors, s-a așezat în pat, cu mâna la inimă și doar a apucat să zică: „Ioane, aprinde repede lumânarea, că eu mor!” De atunci bate clopotul, vă caută toată lumea cu telefoanele. Acum se fac pregătirile pentru parastasul de țărăni!

Timpul se răcise în mine dintr-o dată. Încremenise. Un somn mă pătrundea, puneă stăpânire încetul cu încetul, luându-mi mai întâi auzul, apoi privirile, și, încet-încet, și răsufierea. De aici încolo, nimic, nimic, nimic...

Momentele acelea din viața mea nu mi le amintesc. Nu mai știam cum am ajuns acasă, cine m-a dus. Trupul nu mi-l mai simțeam decât ca o plutire. Trăiam ca într-o grotă adâncă, iar de undeva, din tot împrejurul, veneau spre mine, în surdina, sunete înfundate. Peste trupul meu picurau într-un susur continuu șiroaie, părea că pluteam în lacrimi care, când mă atingeau, înghețau răcindu-mă puțin câte puțin. Multe se scurgeau peste fața mea, picurându-mi pe ochi, pe frunte, câteva se opriseră pe buze. Încercam să le deschid, să le închid, să le strâng pentru a-mi potoli o sete care mă seca pe dinăuntru, nu reușeam, se prelingeau undeva spre urechi, parcă astupându-mi și vagile sunete care dispăreau absorbite de un abis. Pleoapele, și mai obosite, nu voiau să se ridice. Ceva ca o pâlpâire palidă într-un întuneric de pe fundul mării se prefigura printre pleoapele grele. Murmure nedeslușite se tot roteau împrejurul trupului meu. Eram înfășurat într-un gol imens, simțeam o apăsare ca o strânsoare a întregii ființe care nu-mi dădea voie să mă mai eliberez sufletul decât ca un firușor firav de abur. Nu reușeam să mă mișc, ceva mă sugruma. Simțeam că, dacă mă va mai strânge, firușorul de viață care rămăsese legat de mine și care se zbătea și el, gata să se frângă, în jurul meu, nehotărât să se despartă, se va rupe definitiv. Timpul nu mai părea să existe, nici clipe, nici ore, nici zile, nici mișcare, doar o încremenire.

Ce l-o fi făcut să se întoarcă, nu mi-am dat seama, dar simții aburul sufletului strecurându-se în mine într-o grabă pe care nu o înțelegeam și, odată ce s-a instalat înăuntru, greutatea a început să mă depresoare, ca și cum fusesem înfășurat de sus până jos cu o fășie lungă, iar acum cineva o trăgea, colac după colac, eliberându-mă și luându-mi ceața groasă, lăptoasă, dimprejur. Nu îndeajuns să deschid ochii. Un șuvoi de lumini albe, mereu în mișcare plutea deasupra mea. Mă simțeam altfel în această stare, asemeni unei plutiri perpetue. Sunete ciudate ca niște vibrații înfundate, pe multe tonuri tânguitoare se tot roteau în împrejur.

(continuare în pag. 32)

Nu mai aveam conștiința timpului, nici pe cea a spațiului, totul se întâmpla în afara ființei mele, iar dinspre afară veneau rare impulsuri spre timpan pe care-l izbeau cu un zgomot asurzitor. Era ca și cum aș fi intrat într-o apă adâncă, aș fi ajuns la fund, mai aveam în mine aerul inspirat, nu îndrăzneam să-i dau drumul, conștient fiind că dacă-l elimin, în secunde următoare aș fi fost obligat la o nouă inspirație, adică plămânilor să se inundate și aș fi rămas pe fund cu presiunea aceea pe mine. Simțeam că nu mai este mult până la suprafață, o rază, când albăstruie, când verzuie, parcă se zărea, aveam impresia că întind în disperare mâinile cu degetele răsfirate după ea, să mă agăț, o simțeam deasupra apei, un vis se destrăma și, dintr-o dată, am eliberat, într-un oftat prelung, toată ființa, apoi s-a înghesuit în plămâni tot aerul din jur.

O fortoasă de glasuri se vălmășiră în jurul meu. Nu aveam curajul să deschid ochii, poate nici nu conștientizam că trebuie să-i deschid, eram în așteptare, concentrându-mă să înțeleg, să dau viață gândurilor, și ele amorțite, să dau un rost fortosei din jur ce venea parcă din altă lume. Recunoșteam acum glasuri cunoscute parcă și ascultam voci:

-Doamne Sfinte, domn' Florin a înviat!!!

Propoziția aceasta a avut efectul unei explozii care mi-a desfundat printr-un pocnet asurzitor timpanul, transformând-o instantaneu în strigăte și chemări mirate, apoi în bocete surde.

Sfârșeala mă copleșea. Aveam senzația că, dacă mă mișc, rămân fără ultima picătură de vlagă. Mi-a venit în minte, ca prin ceață, o secvență dintr-o emisiune de televizor cum o exploratoare spre Polul Nord, ajunsese atât de epuizată, încât corpul nu mai putea elibera energia necesară nici să mănânce. A trebuit să se odihnească o vreme, pentru a se reface, ca să poată mesteca.

Nu înțelegeam încă ce se întâmplă cu mine și în momentul acela nici nu încercam să află. Să îndrăznesc să ridic pleoapele? Dar oare pot?

Am îndrăznit și am reușit să zăresc printre gene zeci de luciri căprui, maronii, azurii, verzui, rubinii de toate culorile, țâșnite din niște ochi măriți, ieșiți din orbite mirate și mărite de sprâncenele care se ridicaseră spre frunte, se îngrămădeau și se intersectau peste mine, ivite dintr-o ceață densă, ținându-mă într-o mirare înghețată..

Privirile mi-au rămas încremenite într-un loc fix, deasupra, pe o grindă albastră. Recunoșteam vag tavanul vopsit chiat de mine cândva, din Casamare. Sub tavan, pe un perete, zării oblic carpeta îmbătrânită, Z. S. T. adică lucrată de pe când erau tineri, de către cei trei frați ai mamei, Zenovia, Stela și Toader, apoi mă înfioară sfârșitul tainic al lumânărilor înșirate una lângă alta în jurul meu, ca și cum m-aș fi aflat într-un coșciug pregătit să fie dus la locul lui de veci.

-Apă! am vrut să spun.

Comandam buzelor, dar ele nu mai voiau să răspundă, mai degrabă făceau mici mișcări aproape imperceptibile. Cineva mai atent a sesizat dar, neavând o cană la îndemână, s-a repezit la paharul plin de deasupra poliței din tindă.

-Ce faci? îi strigă cineva, ăla-i paharul moartei! I-ai dat să bea apa țaiji Stela. Ce mai bea timp de 40 de

zile cât sufletul ei călător dă roată casei? Nu vezi că sufletul ei deja a ajuns la el și apa a început să scadă?

-Păcaaat! Mare păcaaat, maaaică! Auzii ca prin vis un glas tremurat de femeie, închinându-se cu niște cruci mărite din creștet până la buric, repezind apoi cele trei degete și până în pământ, în timp ce de pe limba ei sfârâia o rugăciune. Ai lăsat-o pe moartă însetată! Doamne iartăăă! Doamne iartăăă!! Uite apa aici, la mam! Dom' Florin își revine, începe să i se schimbe culoarea buzelor!

Niște ochi negri dintr-o broboadă neagră se aplecară deasupra mea, cercetându-mă și sfredelindu-mă, de parcă o lanternă cu lumină neagră se plimba deasupra chipului de care nu reușeam să mă feresc...

-Mai aduceți un pahar cu apă rece din beci, să-l înviorăm!

Și eu sorbeam, sorbeam, odată cu apa, și sufletul mamei mele, venit să-și răcorească arșița morții. Începeam să realizez ce-i cu mine, însă gândurile mi se învălmășeau tulburate.

-Vine preotul! Dați-i repede cu o cană apă rece pe față, poate-și revine de tot. Lăsați-l acolo, nu-l mișcați, să nu-i facem mai rău!

Ceva ca un izvor de gheață se revărsă peste frunte, peste ochi, peste bărbie. Cineva îmi uda palmele pe o parte și pe alta, strângându-mi din când în când degetele, făcându-le să se trezească dintr-o amorțeală în care se simțiseră bine până atunci.

-Bine că și-a revenit, maică, altfel mâine îl îngropam și pe el! Ce mai păcat făcea și Dumnezeu! Să îngropi tu pe mamă și pe fiu unul după altul!? comentă o voce cam răgușită de undeva, din spate.

O căldură imensă s-a zvâcnit cu zeci de flăcări din mine, realizând imensa tragedie. Atunci am simțit atingerea ușoară, blândă, cunoscută, a unei palme care se plimba, ca de atâtea ori în viață, pe frunte, pe buzele, pe obrazul meu, apoi am simțit strângerea obișnuită, ușoară a degetelor, pipăindu-mi solidar inelul de pe deget. Simțeam gestul din totdeauna al soției care știa că astfel mă liniștește, îmi dă viață. Tot așa proceda și mama, ca o încurajare când mă aflam într-o situație disperată, aparent fără ieșire. O energie venea dinspre ea și lupta din mine începea...

Nu m-am mai mișcat. Nici nu mă mai forțam să mă mișc. Îmi era bine așa, înfășurat într-o mantie de întuneric cenușiu. Auzeam, nu mai percepeam, sau nu mai voiam să aud glasul preotului cântând la căpătâiul mamei „Veșnica pomenire.” Nu voiam să înțeleg, nu voiam să cred că pe mama o cântă preotul și pe ea o bocește lumea. Preferam să rămân cu ochii închiși, să nu mai văd spectacolul pe care-l știam deja după câți morți dusesem la groapă. Glasul preotului și bocetele din jur mă lăsausă acum amorțit. Străfundurile mele nu voiau să accepte momentul. Se răsculaseră. Secundele vieții mi se scurgeau mai lent, prăvălindu-se în mine însumi.

Am intrat într-un alt leșin. Nu mai știu nimic din ce s-a întâmplat. Eu am rămas iar singur cu fantasmele mele. Sub globii ochilor mi se învâreau într-o horă imensă, amețitoare vedenii peste vedenii până au obosit. Am obosit și eu. S-a făcut o liniște stranie în juru-mi. Timpul iar se răcise în mine. Clipa devenise iar întuneric fără sfârșit. Cândva, în copilărie, pe când citeam o carte care spunea o poveste tragică, păzind cele câteva oițe pe izlazul de la Capul Piscului, singur fiind, extrem de concentrat asupra celor citite, am încercat să mă imaginez într-un cosciug, într-un mormânt peste care se aud bolovanii căzând ritmic pe capacul de deasupra mea. Văzusem așa ceva când eram mai mititel. Mi-au rămas în minte izbiturile ritmice, înfundate, ale bolovanilor pe capacul cosciugului. Concentrat, chiar auzeam loviturile pământului căzând, chiar stângeam pleoapele să refac întunericul dinăuntru, încercam să-mi țin și respirația și am rămas așa, încremenit. Nu mai știu ce s-a întâmplat, cât am stat, cred că mi-am indus o stare de sugestie, devenită leșin, pentru că m-am trezit cu un întuneric fioros deasupra mea, cu un nor uriaș care trimitea spre mine tunete și fulgere în timp ce picături uriașe de grindină mă izbeau... Eram sub un mărăcine, iar alături un șarpe încolăcit sâsâia cu gura larg deschisă și limba despicată scuipând ceva cleios spre mine...

-Haide, trezește-te, am recunoscut vocea clară a lui tăticu, a venit lumea la pomană. Nu muri și tu. Nu mai am puterea să te îngrop și pe tine! Pe mine cui mă lași? Al cui rămân?

(urmare din pag. 29)

În ceea ce privește incizia în psihicul omenesc iată un ultim paragraf din *Însemnări din subterană*, care m-a tulburat peste măsură încă din tinerețe și în care m-am recunoscut parțial: „**Orice om are printre amintiri unele lucruri pe care nu le dezvăluie tuturor, ci poate numai câtorva prieteni. Sunt și lucruri pe care nu le dezvăluie nici măcar prietenilor, ci, poate, doar sieși; chiar și asta în mare taină. Dar sunt, în sfârșit, lucruri pe care se teme să și le dezvăluie barem lui însuși; asemenea lucruri cam adună, tare multișoare, orice om cumsecade. Ba, cu cât e omul mai cumsecade, cu atât adună mai multe**”.

Marius ZAHARIA

Marea Britanie vrea să reintre în UE

Motivul: recuperarea borsetei unui oficial englez, rămasă în sala Parlamentului Europei, cam lângă geamul din stânga.

Sir Edmund McSullivan, fost membru în Comisia Europeană pentru bovine, e dărâmat: „În BORSETĂ e viața mea, căci am acolo cheile de la casa părintească, garaj și pivnița cu murături. Sunt și fotografiile cu soția și cu un eșantion mai reprezentativ din copii, dar acestea aveau o valoare sentimentală.

-Și atunci cum de ați uitat-o?! am turnat noi sare pe rana care se vedea cu ochiul liber, că încă sângerează (din respect pentru cititori, vă vom anunța când aceasta se va cicatriza).

-Nici vorbă de așa ceva, ne-a mărturisit omul (căci fără borsetă nici rangul de sir parcă nu i se mai potrivea), dar, imediat după Brexit, a trebuit să părăsesc Bruxelles-ul rapid, fiindcă toți ceilalți euro-parlamentari mă huiduiau și urlau la mine *Du-te acasă, fă!* Am luat și amendă de la hotel, deoarece, în grabă, nu mi-am făcut patul. Mai târziu am aflat că pentru extracomunitari, aceasta e o chestie de-a dreptul penală, iar ca gravitate nu cu mult sub acuzația de terorism.

-Măcar în această teribilă încercare prin care treceți familia vă e aproape?

-Doar rudele de sânge până la gradul trei. Restul, când îi rog să mă îmbrățișeze, se scuză, spunând că sunt contaminați cu virusul Zika.

-Dar soția?

-Nici atât! Avem un contract prenuptial în care scrie negru pe alb că, pe perioada mariajului, nu suntem obligați să ne sprijinim unul pe altul.

-Celebrul umor englezesc vă ajută să depășiți momentul?

-Doar cartea lui Jerome K. Jerome „Trei într-o barcă” sau „Doi în trei bărci”, nu mai știu exact cum se numește. Preferata mea este ediția a doua.

Demersurile diplomatice nu au dat niciun rezultat. Primul-ministru al Marii Britanii a făcut presiuni, argumentând că, la fel ca ambasadere lor din Europa, borseta e teritoriu englez, dar fără rezultat. „Vom fi nevoiți să cerem medierea conflictului de către un terț obiectiv, gen Bangladesh sau Timorul de Est”.

Președintele Comisiei Europene e însă de neclintit: „Borseta îmi vine foarte bine. Mi se asortează perfect cu fularul, de zici că sunt făcute amândouă de același muncitor chinez, Jian Ling parcă”.

Magda HĂRĂBOR

CERCEII COPILĂRIEI

...ți-ai agățat cireșe coapte la ureche
strângi în palmă cu teamă
puful de păpădie
și râzi
se răspândesc în tine miresme
ochi vii de păpușă
te urmăresc din oglindă
când mieii sălbatici
îți dau târcoale prin gând
printre degete lăcuste
miros de iarbă cosită
(uimire...
pierdusei ceva-
cântecul , lumina!)
ți s-au tăvălit la picioare licuricii
în voie se zbenguie
cercei de copilărie...

OPERA

...mi-ai aruncat în spate
poveri nemeritate
scrisori nescrise
gânduri nespuse
alfabete neinventate
ai trăit alături de triburi
ai scormonit istoria să mă găsești
din păcate mă pierdeai
printre hieroglife...
înainte de a mă găsi
fusesem visul tău
primitiv
cel dintâi
operă de arhitect
nu mă sparge
de zidul privirii tale
lasă-mă pagină nescrisă,
vie...

FĂRĂ CUVINTE MARI

Fără cuvinte mari
închin paharul
nu credeam că va veni sorocul întâlnirii
nu mai cerne sufletul greaua așteptare
a zăbovit acum și
pescărușul deasupra inimii mele
petrec în secunde nesfârșite
magia
paharul îl voi închina
în cinstea întâlnirii noastre

două umbre țesându-se într-una
înaltă și frumoasă
ca o străveche zi de vară

petrec în tine
orele
nu mai contenește bucuria
pașii făcuți cu tine
îmi însoțesc glasul
oasele
simt răsuflarea caldă în coaste
viața se scurge în torente de sânge
fără cuvinte prea mari.

MAMA- POVESTE

Era o poveste
Femeia aceasta frumoasă
În poveste era
Femeia aceasta stingheră
O lumină sură de vară
Tot mai adâncă
Tot mai întinsă
Ninsă...
Era doar ea
În picioare
Își întindea visele, ca pe rufe , la soare
Noblețe în gestul ei pe verticală
Tăcea...
Absența o durea
Cui să-și împartă iubirea
Atât... aștepta...tăcea...
Mâini topite
de dor
de îmbrățișare
ochi răniți duși în zare
(„speranța nu moare”)
O femeie frumoasă
O femeie stingheră
Eternă poveste.

TABLOU RURAL

treci ulița
nu ai somn
câinii te latră, te urlă
înebunești
secvențial
te-ai obișnuit cu dragostea lor
luna plină naște câinii văzduhului
satul doarme de mult
din dudul de odinioară
umbră a rămas.
Înghițit e freamătul din venele pământului
Din grindă un greiere răsare
Șezătorile s-au închis în uitare
E pace în miriști și în grădini
Ninge floare de răcoare
Doar un ecou în surdină murgește
Pe ulița din sat niciun câine nu mai latră
Secvențial
Te obișnuisei cu lătratul/dragostea lor.

Ioan TODERIȚĂ

Jocul mirărilor de Lucia Pătrașcu

Motto: *Inima se hrănește din amintiri. Minte, din cuvinte nemaiîntâlnite (t.i.)*

Carte scrisă pe o „revelație a unei trăiri tainice”. Iconic-biografică. Din sursă-materie psihică, reproducă figurativ. Între realitate și ficțiune neexistând bariere. Fractalitatea temelor-întâmplare legându-se într-un fluid „sentimentalism înduioșător”, într-un „bocet al amintirii omului iubit”. Din care lacrima cuvântului scris își hrănește taumaturgia reînvierii „timpului pierdut”.

Procedeu de bază a stilisticii epice - Lucia Pătrașcu - este tautologia. Expresiile sintactico-morfologice ale narațiunii ei, aparent ancombrante (incomodante), „însumează” umilitatea în marele devotament-deferență a meditației retrospective.

Prin repetarea unor cuvinte, cu același înțeles (pleonasmatic), ca hetero-forme ale unei intonații lingvistice reconciliabile. Mereu însoțită de îngerul-guard al pietății, al memoriei-confesiune. Atât de vrednică reușită a scrisului memorabil, comemorabil.

„Îngerul, pornit să omagieze un vernisaj de umilități, trecea ,prin om, de-a dreptul, în nopți siameze” (t.i.).

Timpul ce însoțește spațiile-labirint, cu treptele sale existențiale, afective, schimnice: prezentul, trecutul, în mod deosebit, se hrănește dintr-un timp-strămoș, ancestral, „transformat” în havuzul estimp, în timpul „acesta și acum”; interpret al cascadelor trecutului, ori, mai larg, al a-temporalității. Această substanțialitate a cărții, Jocul mirărilor, ne pune în dezbatere, dincolo de „parcursul temporal”, starea aprehensivă și extrasensibilă a autoarei – eul artistic și totodată fizic, în două incluzive planuri referențiale.

Acestei stări, i se alătură „conștiința dubitativă”, de percepere a unor realități trăite ca un vis în fulgurațele amintirii. Care irizează limitele privirii în oglinda îngrijorării, tristeții și bucuriei, până la marginea disperării Narcisiene - de scufundare în sine, cu tot cu oglindă. Până în pragul saltului Empedoclian în „focul purificării in-sinelui”.

Măiestria de a se hrăni din „ancestral”, vine, în epicul acestei cărți, din experiența scriitoricească a Luciei Pătrașcu. Din alte cărți zidite, cu migală și neastâmpărată perseverență, despre orașul-târg arhitectural, Brăila.

Dar, fără îndoială și din marea izbândă a poeziei, Lucia Pătrașcu, peregrin liric în cetatea unui suflet însetat de lumină și iubire. Poezie, care, în „proza mirărilor”, în această realizare bi-referențială, devine un talisman, un „apotropeu”. „Dacă dragostea are manifestări de aprehensiune dăunătoare, poetul repară această „daună” printr-o misiune antropopaică” (t.i.)

În planul „eului artistic”, eroina Lelia își poartă viața, din momentul morții mamei sale, până dincolo de viața de adult, plină de suferință și bucurii trecătoare, până într-o viață interioară socratică. A frământărilor spirituale, erotematice. În planul „eului fizic”, „persoana a treia”, dă drept „persoanei întâi” de „suveranitate jertfelnică”.

Planul imaginar dialoghează cu cel real, prin aceste pronume actante, fiecare fiind în stare să-și împrumute cu generozitate linia comună de demarcație a sentimentelor trecute și prezente.

Femeia - persoana a treia, pe acest hotar semantic-temporal: trecut-prezent, nu are nume. Dar conversează cu numele ei sfânt de copil - Lelia. Doar în finalul cărții, destinele se unesc în pocalul mirărilor lucide, elucidante. Lelia devenind reală, pământeană.

Iată ,adevărul, așa cum este el, dincolo de opiniile mele generale. Lucia Pătrașcu, veți recunoaște și dumneavoastră, lecturând-o, a devenit o prozatoare brăileancă importantă, din ce în ce mai stăpână pe reprezentarea imaginii în text, a personajelor active, pasive, în spațiul dramatic al evoluției lor.

„Hai fetițo, ia să vedem! ... Să ne amintim”, (dialog între „ea” și „ea”)

Și descrierea persoanei a treia. Printr-o frumoasă variație a respirațiilor vorbirii.

„Femeia oftă. Ochii îi alergară după țigările de care nu se putea lipsi. Încercase, dar ...Pachetul început ieri era la îndemână. A scos cu nerăbdare o țigară, a frământat-o ușor între degete. Ascultând cu plăcere fâșăitul uscat al tutunului, a aprins-o cu un gest hotărât. Trăgând cu sete primul fum. Aruncă bricheta pe pat, s-o știe lângă ea la nevoie. Inhală cu poftă un fum, și încă unul... Așa!”

Acest text, desigur spontan, exprimă prin descrierea detaliilor spațiale ale unui obicei, ale unor deprinderi-plăceri vicioase, neliniștea, tulburarea viitoare. De a te întoarce în... simțuri. De parcă, această întoarcere e o „inhalare” a sufletului „cu fum”.

Intimitatea amintirii, călătoria în orice intimitate, e un „freamăt” (a frământat-o între degete). O nerăbdare (a scos cu nerăbdare o țigară) arzătoare (țigara).

Chiar amintirea e un motiv emoțional, existențial. Ca o „țigară, de care nu te poți lipsi”. „Încercase, dar!”. Iată dubitația: „ne putem lipsi de amintiri, ori nu?”

(continuare în pag. 36)

Tot în acest text, putem observa, ceea ce aş numi eu „transferurile sublimale ale amintirii”: bricheta ca obiect declanşator al focului, al iluminării anevoioase, al înţeţoşării mnezice: „**Aruncă bricheta pe pat** (figuraţie a expresiei: aruncă cremena pe pământ) **s-o ştie** (să-şi amintească) **lângă ea** (trebuincioasă) **la nevoie** (în aprinderea focului).

Aceste „*figuri literare*” abundă proza Luciei Pătraşcu. Dialogul dintre estetic şi fizic, între real şi imaginar, este frecvent folosit: „**Fii fată cuminte şi nu mai ofta! (ea şi ea). Ce ai cu timpul de atunci, care, e adevărat, este şi timpul tău de acum?** (planele temporale).

Lucia Pătraşcu şi-a consolidat expresia romantică, poetică, în proza „*mirărilor*”. Cartea ei deapănă povestiri pline de farmecul alegoriei. Fraza fuge din abstract în concret, din aluzie în sugestie, prin constructul unor imagini unice. Cu tendinţă de idealizare eseistică a unor sintagme filosofice: „**Cerul şi Pământul, se intruchipau în clepsidra trecătoare pe care Dumnezeu ne-a dăruit-o fiecăruia, atunci, la începutul lumii, ca pe o zestre vremelnică**”.

Totodată, întâlnim metafore de opoziţie. Metafore magice. Metafore obscure. Susţinându-şi proza liric, pe limita psihologiei întristării, îngândurării, însingurării: „**Uşile vieţii vor fi încuiate sau descuiate?**”; „**să răţacească prin labirintul nepăsării**”; „**înşelăciunea nisipurilor mişcătoare, care i-au împotmolit traiul, aici, pe Pământ**”.

Întâlnim în această desfăşurare de proză lirică, din partea de început şi de... mijloc, o bruscă satisfacţie de a trăi în istorie. Istoria literaturii universale sau istoria modernă a Brăilei.

Lelia îşi sfârşeşte singurătăţile sensibile, o parte din ele, odată cu întâlnirea lui Virgil Dumşa, al cărui portret este desenat fără ocolişuri cromatice, meditative: „**Glasul baritonal, se armoniza perfect cu fizicul său distins. I-a plăcut că nu s-a repezit, ca atâţia aţi bărbaţi, să-i sărute mâna**”. Aparent, poţi crede că Lelia a renunţat la lirism. Dar acesta este chiar un scop elaborat.

Scriitoarea pune în corespondenţă psihologia „*vorbitorului - persoana a III-a*”, cu starea ei spirituală, intelectuală. Nedesprinsă decât aparent de vocea interioară a Leliei de ieri, din timpul durerii continue.

Sfârşindu-şi amintirile în...străinătate, Lucia Pătraşcu nu-şi înstrăinează amintirile „*natale*”. Stadiile lirice sunt aşezate în matca lor. Ele nu mai suferă de recurdescenţă, de „*păcatul înfloririi*”. Dimpotrivă, de o stringentă nevoie de contopire cu realitatea. Cu voracitatea-veridicitate a prezentului, aşa cum este el: pierderea casei părinteşti, reazemul în valorile umane universale, ori în „*marea citadelă*” a culturii universale - Brăila.

Virgil şi Lelia sunt îmbrăţişaţi de o... garoaă. Ca doi adolescenţi într-un „*burg medieval*”. Călătoresc prin Paris, prin bistrouri, prin biblioteci. La Moulin Rouge, despre care aflăm că: „**...în martie 1890, la cel de-al şaselea Salon al independenţilor, Henri de Toulouse-Lautrec, a prezentat „Dansul la Moulin Rouge”. Că „Templul Amourului a fost construit pe la 1777-1778**”.

Şi Lelia, nu renunţă la visare. Nici în finalul cărţii. Cum altfel decât scufundând-se în toposul etnic: „**Sub ochii săi, Dunărea îşi unduia leneşă valurile împovărate de poveşti... Vârfurile sălciiilor se plecau cu resemnare sub ceaţa inserării... Vapoarele îşi dansau**

valsul în ritmul albastru al amintirilor... În zare, munţii Măcinului, ştiau că sunt acolo, dintotdeauna, pentru a întregi orizontul. Lelia simţi că jocul mirărilor sale se apropie de sfârşit...”

Lucia Pătraşcu. O scriitoare pe care o poţi cunoaşte citindu-i **proza** din: *Evantaiul albastru, Darul. Poezia* din cărţile: *Cunună la nunta de aur* (2008); *Cu anotimpurile în viaţă* (2009); *Rugă, poezie religioasă* (2011); *Fluturi de iubire* (2012); *Pe plai de baladă* (2014); *Poeme îmblânzite - poezii domados* (2015). **Literatura de atitudine morală şi civică**: *In memoriam...Colectiv, poezii* (2016). **Critica literară**: *Întâlnire cu o carte* (2016). Şi cele patru volume de **poezie pentru copii**: *Zooalfabet* (2009); *Roade timpurii pentru voi, copii!* (2012); *Teatru scurt pentru copii* (2013); *Zooadivinizas-Zoo ghicitori* (2013).

Şaisprezece cărţi scrise de Lucia Pătraşcu. Scriitoare prodigioasă a literaturii brăilene, care reliefează stilul clasic ce poate fi oricând un „*beneficium alicui dare*” (a face bine cuiva), dincolo de individualitatea titanică a ne-mirării.

Lilia MANOLE

WISE DE PĂIANJEN

Bolnăvicioase, drumurile noastre
Le-nconjurăm, de teamă, uneori,
Ne facem rost de libere dezastre,
Ne facem răvășiți, multicolori.

Alegem tot ce se ivește-n cale,
Și trendul vremii vrem să îl avem,
Coborători din lumi, deloc regale,
Ne credem regi, regine, deși nu suntem.

Înfumurați pe propria dorință,
E ca și cum o temperăm, să plece,
Și iar uităm de cărți și de ființe,
Ne prosternăm spre suflete pribege.

Venim, deși în urmă, nu privim,
Pe unde se ascund visele vii,
Deținem doar un gând ce... Aferim...
Ne lasă și acesta, sincronizat cu mii.

Și pierdem visurile clare, fără rost,
Îmbolnăviți de un egou, ce-i singur,
Ne așezăm în calea celui ce nu-i prost,
Și-l facem prost, diseminați prin linkuri.

Bolnăvicioasă viață, dar e-a noastră,
Într-un păianjen, uite-o, se transformă -
Privește, omule, ce boală te mai paște,
Și pleacă înspre vise, la starea ta enormă...

CONSIMȚIRE

Tainele urmelor noastre
se impulsionează reciproc
ne ademenesc
în concentrări de raze
de pe când eram și erai
și atingeam câmpul
cu maci înălbiți de
fosforescența
tălpilor moi de pe lună
de pe când eram și erai
în nevăzuta înțeleasă
înțelepciune fatidică
ca doi miei înțețoșați
de lacrimi
și domoliți de vântul ierbii
de pe când eram și erai
în partitura lacrimii de centru
ca două note stinghere și tăcute
în mintea repudiată.
De atunci și de acum
te refugiezi cu ochii

în trupul tantric
al despărțirilor zilei
și nu te aștept decât
știind și consimțindu-te
că fiind sărat cu împresurări de zahăr
te vei copleși pe tine însuți
cu propria inimă
ascunsă în corsetul meu
în dreapta luminii tale fluide.

E TOAMNĂ

E toamnă... de altundeva, un licăr
În frunze tremură, pe note, trist,
Cu strugurii îmbrac ai verii nuferi
Și-n lacul toamnei mă cufund, persist.

În mine, toamna cade, prin duminici,
Prin venele de aburi, ce mă suflă,
Mirarea mea abundă în priveliști,
Și în parfumul verde, luminile triumfă.

Mai las o frunză, pe obraz să-mi pice
Descântecul vernii, ca să mai plâng,
E toamnă de altundeva, iar eu aice,
De dor de voi, pădurilor, mă sting...

POATE AJUNGI ÎNTR-O BUNĂ ZI ÎN SAHARA...

Știi, din toată jecmăneala omenească,
se putrefiază până și oasele,
în prăpastia cerului, se vaietă îngerii,
întrezărind tot ce e pe de-a-ndoaselea,
scârțâitor, claxonează stațiile,
alungând automobilele în Sahara,
vuietul de tăcere e primul pasager
îndrăgostit
și tu mai știi, că pe prundiș
ai fi fost desculț,
dacă te-ai fi împrietenit
cu tine, ți-ai fi batjocorit numele,
scriindu-l pe nicăieri cu mazăgăleala zilei,
iar noaptea te-ai fi binecuvântat,
ca să visezi în furia somnului,
respirația ferice de a te adormi
în oceanul tău și numai al tău
de dăruire...
Știi, și tu poți ști,
că din toată incertitudinea vieții,
la rândul ei, și ea are certitudinea
neființei tale...
Din toată jecmăneala propriu-zisă,
surâzi și taci, și apoi iar taci, și iar surâzi,
ca o făgăduință, e mimica ta necontrolată
de zei, de tine însuți, și de sentimentul
ce te părăsește,
știi, e timpul să alergi după el,
claxonează
poate ajungi într-o bună zi
în Sahara...

Ana-Maria CHEȘCU

**Documente consulare franceze – consulul francez
Wiet (1885-1896)'**

*Consulat de France à Galatz
Direction des Affaires Commerciales et Consulaires
Sous direction des Affaires Commerciales*

Galatz, le 6 Octobre 1886,
Monsieur le Ministre,

Pour faire suite à la dépêche que j'ai eu l'honneur d'adresser à Votre Excellence, le vingt sept septembre, écoulé, sous le no. 285 et les timbres des Affaires Commerciales, je crois utile de l'informer que la quarantaine établie dans les ports russes aux Provenances de Roumanie a été réduite à six jours; ce délai est encore réduit à deux jours et quatorze heures, lorsqu'un médecin fait partie l'équipage. C'est le cas pour les vapeurs de la Compagnie Gagarin, lesquelles poursuivi maintenant leur itinéraire jusqu'au Odessa. D'autre part, tous les voyageurs arrivant par voie de terre sont soumis à un visite rigoureuse; et à cet effet, la douane exerce une surveillance sévère le long de la frontière du Pruth.

Veillez agréer l'assurances des respect avec lequel j'ai l'honneur d'être.

Wiet către Freynet.

Microfilme Franța, rola 291, f. 468.

*Consulatul Franței de la Galați
Direcția Afacerilor Comerciale și Consulare
Sub Direcția Afacerilor Comerciale*

Galați, 6 Octombrie 1886,
Domnule Ministru,

În urma depeșei pe care eu am avut onoarea să o trimit Excelenței Voastre, pe 27 septembrie, ultimul, sub numărul 285 și cu Timbrul Afacerilor Comerciale, eu țin să vă informez că perioada de carantină stabilită în porturile rusești pentru vasele ce vin în Provinciile Române a fost redusă la șase zile. Această perioadă mai poate fi redusă la o perioadă de două zile și paispreze ore, dacă un medic face parte din echipaj. Regula este aplicabilă și pentru vapoarele firmei Gagarin, care de acum continuă cursele regulate până la Odessa. Pe de altă parte, toți călătorii care sosesc pe cale terestră sunt supuși unui control riguros; în acest scop vameșul exercită un control riguros de-a lungul frontierei Prutului.

Wiet către Freynet.

Microfilme Franța, rola 291, f. 468.

*Consulat de France à Galatz
Direction des Consulats et des Affaires
Commerciales*

Galatz, le 30 Juin 1896
Monsieur le Ministre,

J'ai reçu, le vingt neuf courant, la lettre circulaire de Votre Excellence, datée du premier de ce mois et relative à l'envoi de l'exemplaire d'une brochure qui contient le texte du règlement de police sanitaire maritime, du 4 Janvier 1896, lequel est destinée à remplacer le règlement du 22 février 1876. Le dit parvenu, à la date de ce jour, et je me empressé de l'inscrire à l'inventaire des archives de mon poste. J'aurai son d'en transmettre un exemplaire à l'Agent Consulaire de France à Braila, le seul qui relevé de ce Consulat. Veuillez agréer les assurances du respect avec lequel j'ai l'honneur d'être.

Monsieur le Ministre de Votre Excellence le très humble et très obeissant serviteur.

J. Wiet.

Microfilme Franța, rola 294, f. 222.

*Consulatul Franței de la Galați
Direcția Afacerilor Comerciale și Consulare*

Galați, 30 iunie 1896
Domnule Ministru,

Am primit, pe 9 curent, scrisoarea circulară de la Excelența Voastră, datată pe prima ale lunii, relativă la trimiterea unui exemplar din broșura care conține textul regulamentului de poliție sanitară maritimă din 4 ianuarie 1896, destinat să înlocuiască regulamentul din 22 februarie 1876. Primind actul, în data și ziua respectivă, m-am grăbit să-l inventariez în arhiva consulatului. Eu doresc să trimit un exemplar și agentului consular de la Brăila.

Primiți omagiul respectului pe care vi-l port.

J. Wiet.

Microfilme Franța, rola 294, f. 222.

Florin T. ROMAN

MIRĂRI

E interesant cum
soarele încape întreg
într-un simplu strop de rouă,
e interesant cum
pe o singură frunză de tei
încap toate versurile lui Eminescu,
e interesant cum
pe o simplă petală de trandafir
atât de fină și de gingașă
încap, fără să stea înghesuite,
toate dorurile, toate visele,
toate juruințele, toate iubirile
împlinite și neîmplinite
din toate vremile
și din toate colțurile Pământului,
e interesant cum
Dumnezeu, neamul meu,
întreaga omenire,
întreaga creație,
pot încăpea
într-o inimă
atât de mică,
de ostenită
și împovărată
ca a mea,
ca a ta...

ECHINOCTIU DE TOAMNĂ

Se prăbușesc clipele peste aceste
năvalnice inimi. Cântă tăcerile
valsuri de piatră oceanică.
Nu trece nimeni pe ulița rece
a nedumeririi, au plecat lumile
spre o destinație zadarnică.

Vântul înfulecă frunze cu ostentație
inexorabilă. Întreg regnul vegetal
suferă de anemie endemică.
Triunghiuri pe cer seceră norii
lui septembrie, dorurile intră ușor
într-o instinctuală polemică.

ELEGIE AUTUMNALĂ

Cad frunzele, cad tot mai în pripă,
se-aștern peste tristețea-mi de porțelan,
a mai trecut o clipă,
a mai trecut un an,
însingurarea mă mușcă cu dinți de vânt grăbit,
mi-s obosite visele, scheletul mi-e obosit,
cât mai am până la Tine, Doamne?
Cât a mai rămas?
Câte frunze se vor mai scutura
peste viața mea?

Ludmila CIOBANU
(R. MOLDOVA)

INFINITUM

Cer deasupra. Mult.
Albastru. Nori. Soare.
Între mine și Infinit doar atât.
O umbră mică trece.
E o muscă.
O conduc cu ochii.
E și ea parte din Infinit.

BUCHETUL

Arome. Miresme. Culori.
Sunt diferite, dar le adun pe toate.
Le pun laolaltă și le aduc acasă.
Stau în vazon.
Bucură ochiul.
Oamenii zic că e buchet,
Eu - că e Societate cu petale.
Ca noi: frumoase aparte și împreună.

CA FULGII...

Suntem ca fulgii.
Asemănători, dar nu identici.
Frumoși prin unicitatea sa.
Suntem ca fulgii.
În eternitate trăim o clipă.
Apoi ne topim...
Zburăm spre cer, să ne renaștem în iarna
viitoare.
Suntem ca fulgii.

MUZA

Aud o voce în mine.
Îmi propune idei originale.
Le aștern cuminte pe hârtie.
Cine e autorul? Eu? Tu?
Te aud iarăși.
Stai să-mi iau pixul.
Bine ai revenit, Muză.

Omar KHAYYAM**RUBAIATE**

Să-ți faci puțini prieteni, din tine nu ieși;
Căci prea des falsitatea, credința ne-o înfrânge.
Când ți se-ntinde o mână, mai înainte de-a o strânge,
Gândește-te că, poate, te va lovi 'ntr-o zi.

Mai dați-mi vin să mi se-nvârtă capul,
să simt în trup focul arzând așa...
Sătul de minciuni, să curgă vinul!
Repede, sunt bătrân deja!

Toate regatele pentru o cupă de vin prețios!
Toate cărțile și toată știința oamenilor pentru suavul
parfum al vinului!
Toate imnurile de iubire pentru cântecul vinului care curge!
Toată gloria lui Feridun pentru sclipirile
de pe-această cupă!

Natura cu-ale sale stihii și elemente,
Sofismul și-adevărul - îmi sunt indiferente.
Da-mi vin și-atinge harfa cu modulații moi
Asemeni cu-ale brizei ce trece ca și noi.

Bea vinu-acela, el e un strop de veșnicie!
Golește de substanța plăcerii tinerețea!
Că focul arde vinul dar suferinți mângâie
Ca apa vie-a vieții, de-aceia ia și bea!

Mă dojeniți că veșnic sunt beat.
Ei bine, sunt! Necredincios mă faceți.
Și ce dacă-i așa? Puteți orice să spuneți pe socoteala
mea.
Îmi aparțin. Pricepeți? Și sunt ceea ce sunt!

Mai toarnă-mi vinul roșu ca un obraz de fată.
Curatul sânge scoate-l din găuri de ulcioare.
Căci, în afara cupei, Khayyam azi nu mai are
Măcar un singur prieten cu inimă curată.

Cât de sărac e-acela ce nu poate să spună:
"Sunt beat mereu de vinul cel tare al iubirii".
Cum poate el să simtă în zori uimirea firii
Și noaptea vraja sfântă a clarului de lună?

În această seară vinul mă-nvață-un sens mai pur:
Cu sânge cast, de roze, paharele ni-s pline,
Iar cupa-i modelată din închegat azur.
Și noaptea-i pleoapa unei lăuntrice lumine...

(Traducere de George Popa)

Rainer Maria RILKE**Ai lumii regi sunt azi bătrâni**

Ai lumii regi sunt azi bătrâni
și de urmași deja uitară,
căci fiii vor de prunci să moară,
iar fiice palide scăpară
coroane bólnave din mâini.

În bani, poporul le zdrobește
căci banul lumea stăpânește,
în noi mașini sunt modelate
voinței lor îngenuncheate;
dar de noroc, ei nu au parte.

Metalul însă, vrea să lase
monezi și roțile dințate,
scăpând vietii lui mărunte,
ar vrea, din fabrici și din case
înspre filioanele uitate
să se coboare iar, sub munte
ce-n urma lui se zăvorește.

Cuvintele banale, umilite tare

Cuvintele banale, umilite tare
de-al zilei chin, pe-acelea le iubesc.
Le dăruie din serbarea mea culoare
și-atunci surâd și se înveselesc.

Ființa lor, în sine tremurând,
se înnoiește în priviri mereu.
În cântece nu au pătruns nicicând,
dar intră înfiorate-n cântul meu.

Traducere Dan Dănilă

Boltă de noapte cu stele căzătoare

Urișă bolta de splendoare plină,
hambar înalt, prinos de lumi deschise.
Noi - prea departe de a ei lumină,
aproape iar de-ntoarcerea-n culise.

Și cade-o stea! Dorința ta se-anină
precipitată, în străfulgerare.
Ce-i la izvor și ce-i la revărsare?
Ce ți se iartă ? Cât rămâne vină?

Traducere de Ioana Pârvolescu

Ce tânăr sunt. M-aș dăruie cu-nfiorare

Ce tânăr sunt. M-aș dăruie cu-nfiorare
oricărui zvon ce calea mi-o aține;
supus, în blânda vântului srânsoare,
precum în parcuri plante suitoare
vrea doru-mi vrejurile să-și aline.

Și-oricărui arme pieptu-mi dezgolesc
atât cât simt că pieptul se lărgește.
Căci este timp de drum să mă gâtesc,
când din răcoarea-acestor maluri, ziua
în țări fără de țărături mă gonește.

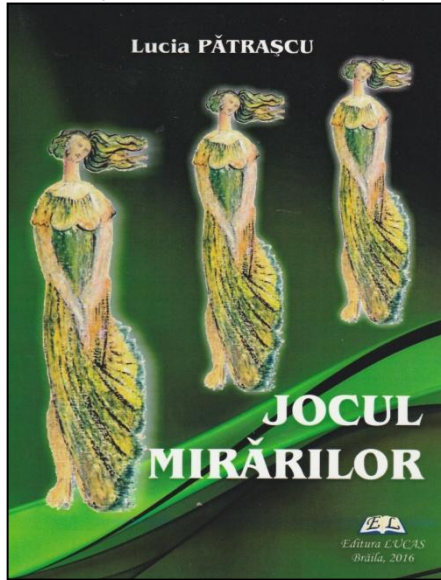
Traducere Maria Banuș

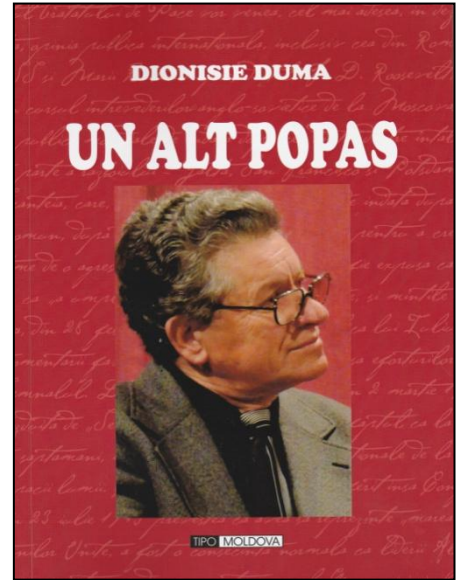
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

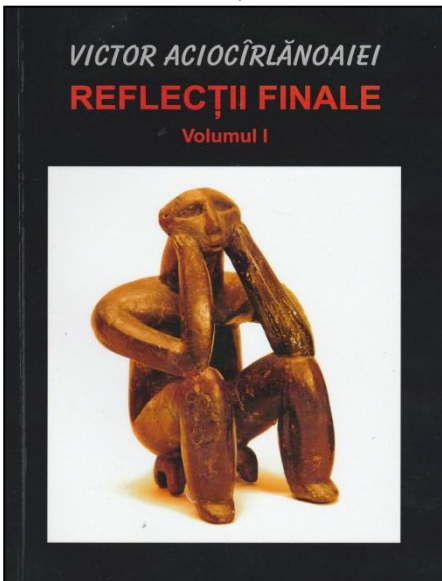
BALCANICA 10 – Brăila 2016
Editura Proilavia, Brăila 2016

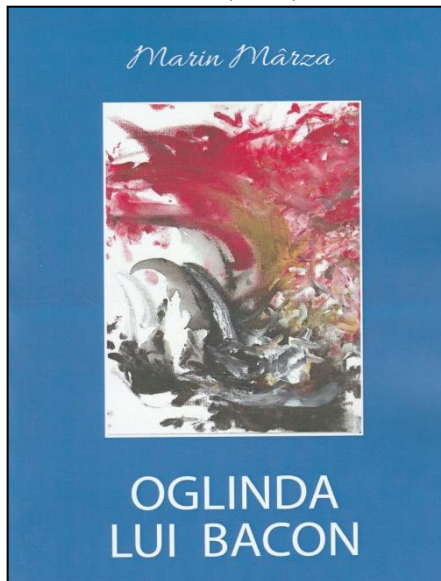
Lucia Pătrașcu – Jocul mirărilor
Editura Lucas, Brăila, 2016

Dionisie Duma – Un alt popas
Editura TipoMoldova, Iași, 2016

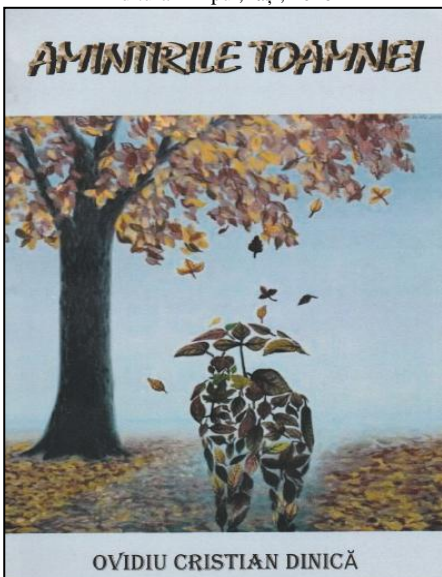
Victor Acioacărlănoaiei – Reflecții Finale, Vol. I
Editura Timpul, Iași, 2016

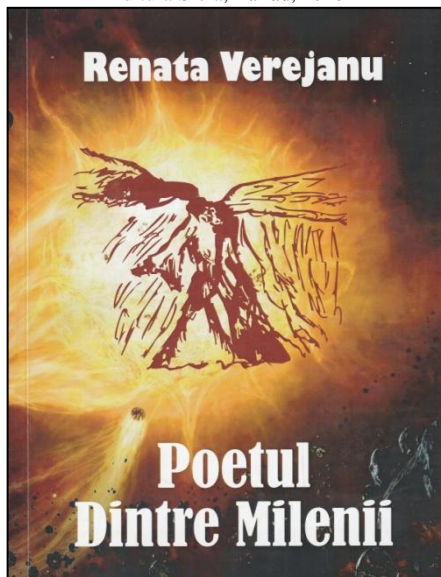
Marin Mârza – Oglinda lui Bacon
Editura Sfera, Bărlad, 2016

Dan Plăeșu – Ce mai fac sisifii
Editura Sinteze, Galați, 2015

Ovidiu Cristian Dinică – Amintirile toamnei
Râmnicu Vâlcea, 2015

Renata Verejanu – Poetul dintre milenii
“Alternativa Societății”, Chișinău, 2016

Petre Rău – Matematicienii despre... lume
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

BOEMA

apler

ISSN 2066-0154

Galati 800331, Str. Regimentul 11 Siret, Nr.17, Bl. C20, Ap.42, parter

Telefon: 0726 337376, 0740 596225, 0336 800313

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro